

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych gminy Banie Mazurskie na lata 2026-2030



Dokument opracowany przez:

Gmina Banie Mazurskie
Ul. Konopnickiej 26
19-520 Banie Mazurskie
www.gminabaniemazurskie.pl



Przy wsparciu:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Głowackiego 17
10-447 Olsztyn
www.warmia.mazury.pl



Utila Sp. z o.o.
ul. Łotewska 17 lok. 01
03-918 Warszawa
www.utila.pl



Banie Mazurskie, 2026

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	5
2. Koncepcja i metodyka badania	6
3. Charakterystyka gminy Banie Mazurskie	7
4. Diagnoza potrzeb i potencjału gminy Banie Mazurskie	9
4.1. Pomoc społeczna	13
4.2. Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej	17
4.3. Promocja i ochrona zdrowia	26
4.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami i starszych	30
4.5. Edukacja publiczna	35
4.6. Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja zawodowa	39
4.7. Kultura, sport i turystyka	45
4.8. Aktywność obywatelska	50
4.9. Mieszkalnictwo	56
4.10. Ochrona środowiska	59
5. Podsumowanie	63
5.1. Wnioski	63
5.2. Rekomendacje	63
6. Spis elementów graficznych	65

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CAS – Centralna Aplikacja Statystyczna
CIS – Centrum Integracji Społecznej
CUS – Centrum Usług Społecznych
DDP – Dzienny Dom Pomocy
DPS – Dom Pomocy Społecznej
EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEWiM – Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
GOPS – Gminny ośrodek pomocy społecznej
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – Jednostka samorządu terytorialnego
KIS – Klub Integracji Społecznej
LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO – Organizacja pozarządowa
NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
OW – Ośrodek wsparcia
OWES – Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej
OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES – Podmiot ekonomii społecznej
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
POW – Placówka opiekuńczo-wychowawcza
PS – Przedsiębiorstwo społeczne
PUP – Powiatowy urząd pracy
PWD – Placówka wsparcia dziennego
ROPS – Regionalny ośrodek polityki społecznej
ŚDS – Środowiskowy dom samopomocy
UE – Unia Europejska
UTW – Uniwersytet trzeciego wieku
WTZ – Warsztaty terapii zajęciowej
ZAZ – Zakłady aktywności zawodowej
ZPCh – Zakład pracy chronionej

1. WSTĘP

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej gminy Banie Mazurskie na lata 2026–2030 została opracowana jako dokument o charakterze analitycznym, którego celem jest uporządkowane przedstawienie aktualnej sytuacji społecznej gminy, rozpoznanie najistotniejszych potrzeb mieszkańców oraz identyfikacja zasobów i potencjałów lokalnych istotnych z punktu widzenia planowania dalszych działań publicznych. Diagnoza stanowi punkt wyjścia do formułowania kierunków rozwoju lokalnych polityk społecznych oraz projektowania adekwatnych usług i instrumentów wsparcia na poziomie gminnym.

Podstawą sporządzenia dokumentu jest ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1818 z późn. zm.), która wskazuje diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej jako kluczowy element procesu planowania i koordynowania usług społecznych. Opracowanie diagnozy zostało przeprowadzone zgodnie z podejściem metodycznym stosowanym w dokumentach planistycznych jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności w zakresie wykorzystywania zróżnicowanych źródeł danych oraz angażowania lokalnych interesariuszy w proces rozpoznania sytuacji społecznej.

2. KONCEPCJA I METODYKA BADANIA

Proces diagnostyczny oparto na triangulacji metod badawczych, umożliwiającej zestawienie danych ilościowych i jakościowych oraz ich wzajemną weryfikację. W ramach prac wykorzystano następujące metody i źródła informacji:

- analizę danych zastanych, obejmującą dane statystyczne, dokumenty planistyczne i strategiczne oraz informacje pochodzące z instytucji publicznych;
- badanie ankietowe mieszkańców gminy, przeprowadzone w sierpniu i wrześniu 2025 roku na próbie 132 osób, ukierunkowane na pozyskanie opinii dotyczących warunków życia, potrzeb społecznych oraz funkcjonowania gminy;
- warsztaty diagnostyczne z udziałem lokalnych interesariuszy, które odbyły się 8 października 2025 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich, z udziałem około 15 przedstawicieli instytucji, organizacji i środowisk lokalnych.

Zastosowane podejście badawcze pozwoliło na zebranie danych z różnych perspektyw oraz na przygotowanie diagnozy uwzględniającej zarówno uwarunkowania instytucjonalne, jak i punkt widzenia mieszkańców oraz podmiotów działających na terenie gminy. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do dalszych prac planistycznych prowadzonych w gminie Banie Mazurskie w perspektywie lat 2026–2030.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY BANIE MAZURSKIE

Banie Mazurskie są gminą wiejską zlokalizowaną w powiecie gołdapskim w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Gmina od strony wschodniej graniczy z gminą Gołdap, od południa z powiatem giżyckim, od zachodu z powiatem węgorzewskim natomiast od strony północnej z Rosją. Lokalizację gminy przedstawia poniższa Mapa 1.

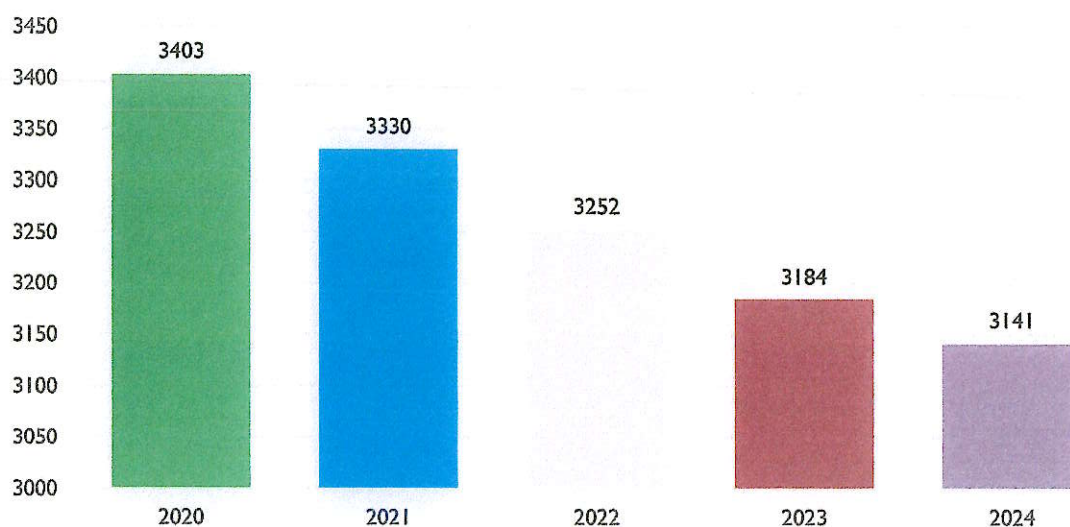
Mapa 1. Lokalizacja gminy Banie Mazurskie na tle powiatu gołdapskiego



Źródło: Wikipedia

Ogólna liczba ludności gminy Banie Mazurskie ulegała stałemu zmniejszeniu w latach 2020-2024 od poziomu 3 403 osób w 2020 roku do liczby 3 141 mieszkańców w 2024 roku, co przekłada się na spadek liczby ludności o ok. 7,7%. Dane dotyczące liczby ludności gminy Banie Mazurskie przedstawia poniższy Wykres 1.

Wykres 1. Liczba ludności

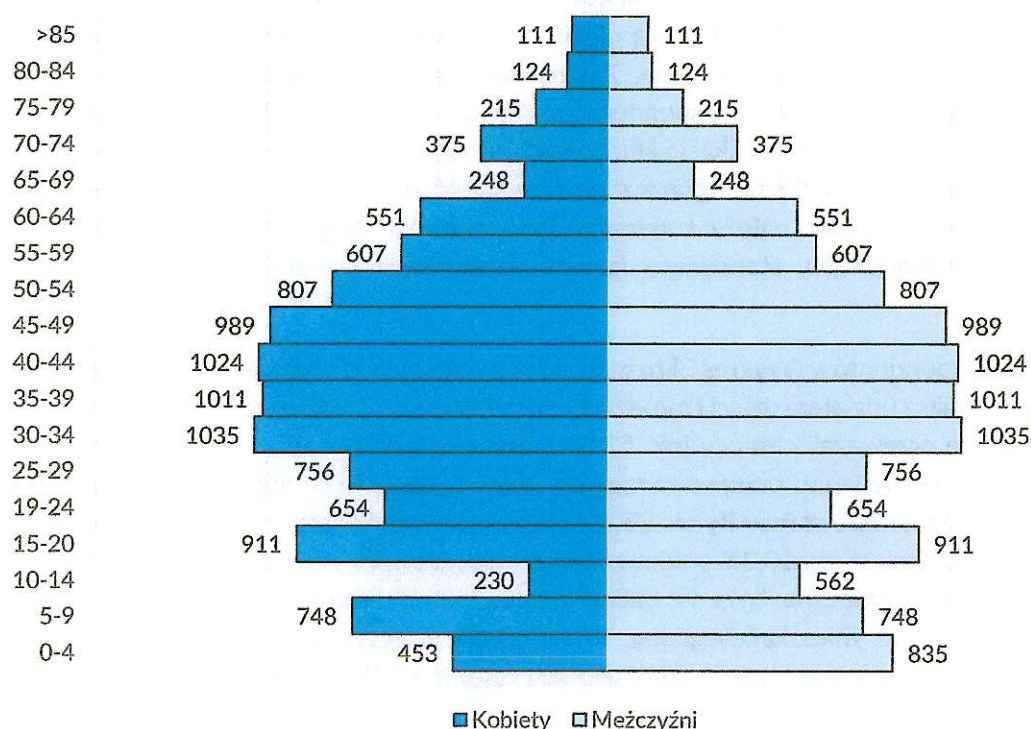


Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Najliczniejszymi grupami mieszkańców pod względem wieku w gminie Banie Mazurskie w 2023 roku były osoby z przedziału 50-54 (262 osoby), 65-69 (260) oraz 60-64 (259). Poniżej poziomu 100 mieszkańców znalazły się osoby z grupy 0-4 (91 osób) oraz z grup 75-79 (92 osoby), a także powyżej 85 roku życia (99 osób). Biorąc pod uwagę poszczególne płcie widoczna była niewielka

przewaga liczby mężczyzn (1 620 osób, co stanowiło 50,88% ogólnej liczby mieszkańców), natomiast liczba kobiet była wyższa w grupach wieku z przedziału 15-24 lata, 45-49 oraz we wszystkich grupach powyżej 65 roku życia. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Banie Mazurskie przedstawia poniższy Wykres 2.

Wykres 2. Piramida wieku i płci w 2023 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2023 roku w gminie Banie Mazurskie widoczny był spadek liczby ludności zarówno w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym (odpowiednio o 23,1% oraz 15,9%) przy jednoczesnym niewielkim wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (+0,5%). Podobny trend charakteryzował grupę mężczyzn, natomiast w przypadku liczby kobiet odnotowano spadek również w przypadku wieku poprodukcyjnego (-2,4%). W 2024 roku tendencje demograficzne były zbliżone. W grupie ogółem liczba osób w wieku przedprodukcyjnym ponownie wyraźnie spadła o 15,6%, podczas gdy populacja w wieku produkcyjnym pozostała praktycznie na tym samym poziomie (+0,1%). Jednocześnie kontynuowany był wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (+2,52%). Dane dotyczące liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku przedstawia poniższa Tabela 1.

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024

Płeć	Ekonomiczna grupa wieku	Liczba osób				
		2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	Przedprodukcyjny	550	490	453	417	352
	Produkcyjny	2 028	2 015	1 977	1 934	1935
	Poprodukcyjny	825	825	822	833	854
Mężczyźni	Przedprodukcyjny	295	263	246	231	190
	Produkcyjny	1 151	1 140	1 104	1 081	1 080
	Poprodukcyjny	294	299	302	308	327
Kobiety	Przedprodukcyjny	255	227	207	186	162
	Produkcyjny	877	875	873	853	855
	Poprodukcyjny	531	526	520	525	527

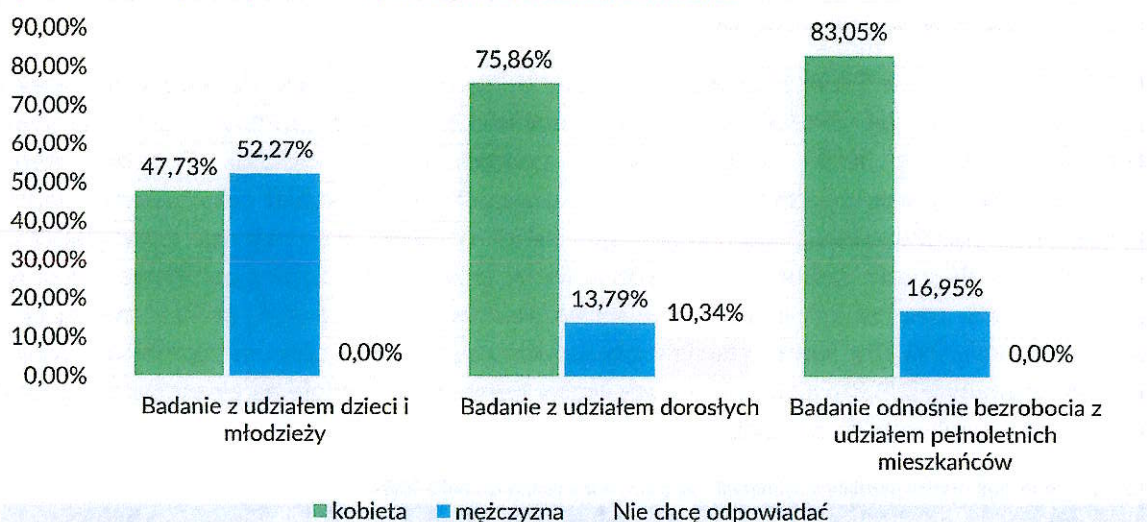
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

4. DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU GMINY BANIE MAZURSKIE

Przeprowadzona diagnoza potrzeb i potencjału gminy Banie Mazurskie została opracowana w oparciu o wyniki trzech komplementarnych badań ankietowych, skierowanych do różnych grup mieszkańców gminy. Badania objęły dzieci i młodzież (44 badanych), dorosłych mieszkańców (29 badanych) oraz mieszkańców w kontekście problematyki bezrobocia (59 badanych), pozwalając na wieloaspektowe ujęcie analizowanych zagadnień oraz uchwycenie zróżnicowanych perspektyw społecznych. Zastosowane podejście badawcze miało na celu pozyskanie opinii i doświadczeń respondentów reprezentujących różne etapy życia oraz sytuacje społeczne, a także identyfikację kluczowych problemów i potencjałów występujących na terenie gminy. Ze względu na ograniczoną liczebność respondentów w poszczególnych badaniach, uzyskane wyniki należy traktować jako materiał diagnostyczny o charakterze jakościowym i poglądowym, stanowiący istotne uzupełnienie innych dostępnych danych i analiz.

Struktura płci respondentów (Wykres 3) różniła się w zależności od rodzaju przeprowadzonego badania. W badaniu z udziałem dzieci i młodzieży udział dziewcząt i chłopców był zbliżony, przy czym nieznacznie przeważali chłopcy (ok. 52,3%), natomiast dziewczęta stanowiły ok. 47,7% badanej grupy. W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców wyraźnie dominowały kobiety, które stanowiły ok. 75,8% respondentów. Mężczyźni stanowili ok. 13,8% badanej grupy, natomiast ok. 10,3% ankietowanych zdecydowało się nie ujawniać swojej płci. Podobna tendencja widoczna była w badaniu dotyczącym bezrobocia (n=59), w którym uczestniczyli pełnoletni mieszkańcy gminy. W tej grupie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (ok. 83,1%), natomiast mężczyźni stanowili niespełna 17% respondentów.

Wykres 3. Struktura płci respondentów w poszczególnych badaniach ankietowych

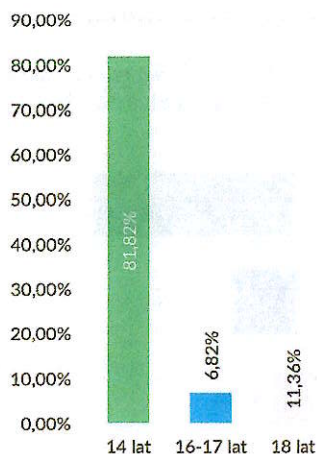


Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44, N=29, N=59

Struktura wieku respondentów została przedstawiona oddzielnie dla każdego z trzech przeprowadzonych badań ankietowych, z uwzględnieniem ich specyfiki oraz grupy docelowej. Podejście pozwoliło na rzetelne zaprezentowanie profilu wiekowego uczestników poszczególnych badań, bez łączenia danych pochodzących z różnych populacji respondentów. W badaniu z udziałem dzieci i młodzieży zdecydowaną większość respondentów stanowiły osoby w wieku 14 lat (81,8%). Udział osób do 18. roku życia (z wyłączeniem 14-latków) wyniósł 6,8%, natomiast osoby w wieku 18 lat stanowiły 11,4% badanych. Dane przedstawia Wykres 4. W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców największą grupę

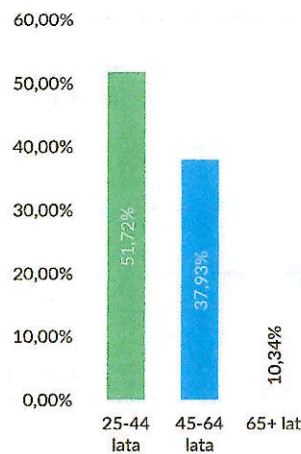
stanowili respondenci w wieku 25–44 lata (51,7%), następnie osoby w wieku 45–64 lata (37,9%). Respondenci w wieku 65 lat i więcej stanowili 10,3% badanej grupy. Dane przedstawia Wykres 5. Z kolei w badaniu dotyczącym bezrobocia, realizowanym wśród osób pełnoletnich, najliczniejszą grupą byli respondenci w wieku 41–60 lat (40,7%). Osoby w wieku 26–40 lat oraz powyżej 60. roku życia stanowiły po 25,4% respondentów, natomiast najmniejszy udział miały osoby młode w wieku 18–25 lat (8,5%). Dane przedstawia Wykres 6.

Wykres 4. Rozkład wieku badanych (badanie z udziałem dzieci i młodzieży)



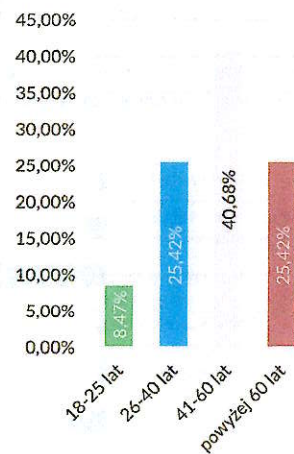
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

Wykres 5. Rozkład wieku badanych (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

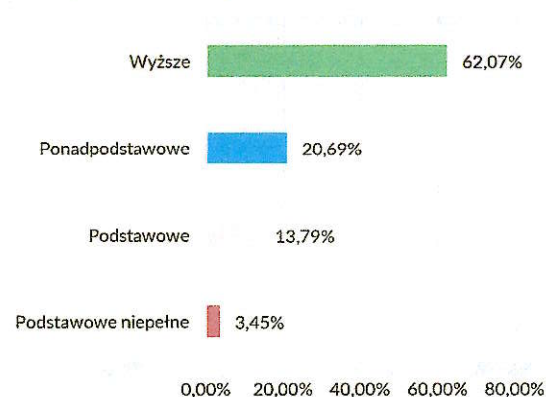
Wykres 6. Rozkład wieku badanych (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

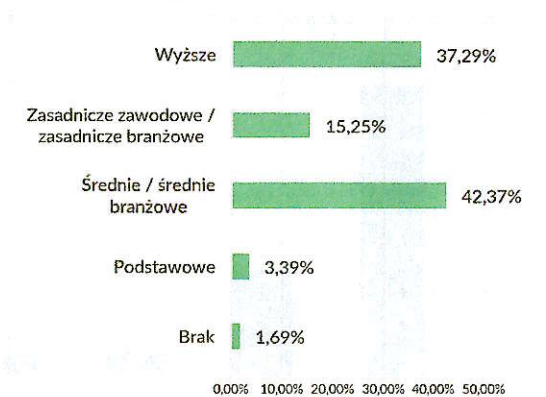
W badaniu z udziałem dorosłych mieszkańców (Wykres 7) zdecydowaną większość respondentów stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (ok. 62,1%). Kolejną grupą były osoby z wykształceniem ponadpodstawowym (ok. 20,7%) oraz podstawowym (ok. 13,8%). Najmniejszy odsetek stanowili respondenci z niepełnym wykształceniem podstawowym (ok. 3,5%). W badaniu dotyczącym bezrobocia (Wykres 8), przeprowadzonym wśród pełnoletnich mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowili respondenci posiadający wykształcenie średnie lub średnie branżowe (ok. 42,4%). Istotny udział miały również osoby z wykształceniem wyższym (37,3%) oraz zasadniczym zawodowym lub branżowym (ok. 15,3%). Stosunkowo niewielki odsetek badanych wskazał wykształcenie podstawowe (ok. 3,4%), natomiast ok. 1,7% respondentów zadeklarowało brak wykształcenia.

Wykres 7. Wykształcenie badanych (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

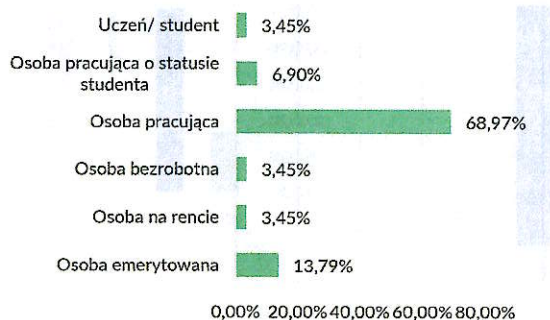
Wykres 8. Wykształcenie badanych (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

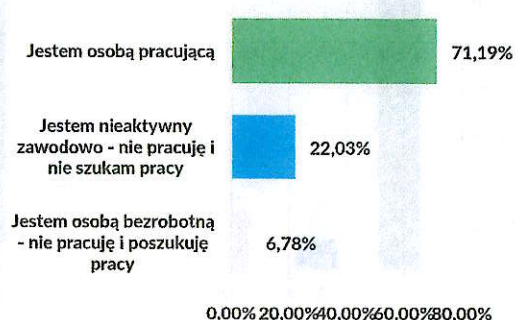
W badaniu z udziałem dorosłych mieszkańców największą grupę stanowili respondenci aktywni zawodowo, przy czym osoby pracujące stanowiły ok. 69% badanych. Dodatkowo 6,9% respondentów deklaroowało pracę przy jednoczesnym statusie studenta. Osoby emerytowane stanowiły ok. 13,8% badanej grupy. Stosunkowo niewielki odsetek respondentów stanowili uczniowie i studenci (ok. 3,5%), osoby bezrobotne (ok. 3,5%) oraz osoby pobierające rentę (ok. 3,5%). Status zawodowy mieszkańców przedstawia Wykres 9. W badaniu dotyczącym bezrobocia (Wykres 10), przeprowadzonym wśród pełnoletnich mieszkańców, ok. 71,2% respondentów zadeklarowało, że są osobami pracującymi. Status osoby bezrobotnej, niepracującej i poszukującej pracy, wskazało ok. 6,8% badanych, natomiast ok. 22% badanych określiło się jako osoby nieaktywne zawodowo, które nie pracują i nie poszukują zatrudnienia.

Wykres 9. Status aktywności zawodowej respondentów (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Wykres 10. Status aktywności zawodowej respondentów (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Największa część respondentów w badaniu dotyczącym bezrobocia zadeklarowała, że pracuje zawodowo (ok. 64,4%). Istotny odsetek stanowili również emeryci (ok. 23,7%). Około 6,8% badanych wskazało posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, natomiast ok. 5,1% respondentów zadeklarowało, że uczy się. Część ankietowanych korzystała z form wsparcia – ok. 3,4% respondentów zadeklarowało korzystanie z pomocy społecznej, a ok. 1,7% korzystanie z pomocy rodziny. Stosunkowo niewielki odsetek badanych wskazał również status rencisty (ok. 1,7%). Odpowiedź negującą powyższe wskazania zaznaczyło ok. 3,4% respondentów. Rozkład przedstawia Wykres 11. Zestawienie stanowi uzupełnienie informacji zaprezentowanych na Wykresie 10 i pozwala na pogłębioną analizę sytuacji zawodowej oraz źródeł utrzymania respondentów. Suma wskazań przekracza 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, np. jednocześnie pracować i uczyć się lub łączyć aktywność zawodową z innymi formami wsparcia

Wykres 11. Sytuacja zawodowa i źródła utrzymania respondentów (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Uzyskane wyniki wskazują, że największa grupa badanych (ok. 48,3%) zadeklarowała, iż na co dzień ich dochody są wystarczające, jednak nie pozwalają na ponoszenie większych wydatków. Znaczny odsetek respondentów (ok. 41,4%) ocenił swoją sytuację materialną pozytywnie, wskazując, że posiadane środki finansowe wystarczają na wszystkie bieżące wydatki, a część dochodów mogą przeznaczyć na oszczędności. Relatywnie mniejsza grupa badanych (6,9%) zadeklarowała, że musi odmawiać sobie wielu rzeczy, aby dostępne środki wystarczyły na życie, co może świadczyć o występowaniu trudniejszej sytuacji materialnej w tej części badanej populacji. Około 3,5% respondentów miało trudność z określeniem swojej sytuacji materialnej.

Wykres 12. Sytuacja materialna badanych (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)

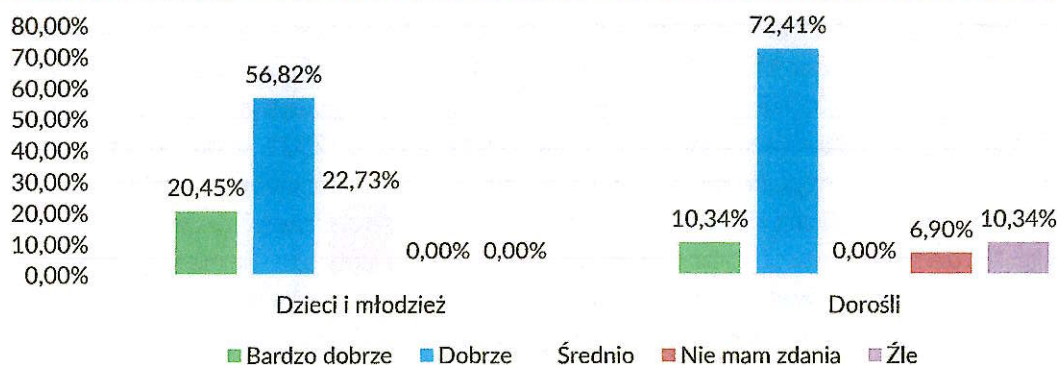


Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Ocena warunków życia została przeanalizowana oddzielnie dla dwóch grup respondentów: dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, co pozwoliło na porównanie subiektywnego postrzegania jakości życia w zależności od etapu życia.

Wśród dzieci i młodzieży dominowały pozytywne oceny warunków życia. Ponad połowa respondentów (ok. 56,8%) określiła je jako dobre, a ok. 20,5% jako bardzo dobre. Jednocześnie ok. 22,7% badanych oceniło swoje warunki życia jako średnie. W tej grupie nie odnotowano ocen negatywnych ani odpowiedzi wskazujących na brak oceny. Wśród dorosłych mieszkańców również przeważały pozytywne opinie. Około 72,4% respondentów oceniło swoje warunki życia jako dobre, a ok. 10,3% jako bardzo dobre. Jednocześnie ok. 10,3% badanych wskazało ocenę złą, natomiast 6,9% respondentów zadeklarowało brak zdania. W tej grupie nie odnotowano odpowiedzi neutralnych. Rozkład odpowiedzi dla obu grup badanych przedstawia Wykres 13.

Wykres 13. Ocena warunków życia w gminie (badanie z udziałem dzieci i młodzieży oraz badanie dorosłych mieszkańców)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44, N=29

4.1. POMOC SPOŁECZNA

Tabela 2 przedstawia inwentaryzację zasobów pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Gminy Banie Mazurskie. Ujęto w niej główny podmiot realizujący zadania z zakresu polityki społecznej, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich. W zestawieniu wskazano zakres realizowanych działań, obejmujący zarówno zadania własne gminy, jak i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, a także adres siedziby instytucji.

Tabela 2. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej

L.P.	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich	- Realizacja zadań własnych gminy (obowiązkowych i fakultatywnych) oraz zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej; - Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania - Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Realizacja zadań Asystenta rodziny - Przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów oraz realizacja programu „Za życiem”; - Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych; - Przyznawanie i wypłata stypendiów oraz zasiłków szkolnych; - Przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych; - Realizacja zadań wynikających z uchwał, umów oraz porozumień - Realizacja programów osłonowych i społecznych np. Posiłek w szkole i w domu, Teleopieka, Korpus Wsparcia Seniorów, EKO-SENIOR	ul. Konopnickiej 26, 19-520 Banie Mazurskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Analiza danych dotyczących powodów przyznawania pomocy społecznej w latach 2020–2024 (Tabela 3) wskazuje na wyraźne zmiany zarówno w skali, jak i strukturze zgłaszanych potrzeb. W badanym okresie zauważalny jest ogólny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z większości analizowanych powodów, szczególnie po roku 2021.

Najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej były bezrobocie, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz niepełnosprawność. Bezrobocie osiągnęło najwyższe wartości w latach 2020–2021 (odpowiednio 221 i 243 osoby), po czym systematycznie malało, osiągając w 2024 roku poziom 117 osób. Podobny trend spadkowy widoczny jest w przypadku ubóstwa – z 244 osób w 2021 roku do 23 w roku 2024. Istotną kategorią była potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym rodzin wielodzietnych. Choć w latach 2020–2021 liczba beneficjentów utrzymywała się na wysokim poziomie, w kolejnych latach nastąpił stopniowy spadek, co może wskazywać na poprawę sytuacji materialnej rodzin lub większą skuteczność systemu świadczeń rodzinnych. Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba pozostają względnie stałymi powodami przyznawania pomocy, choć również w tych obszarach widoczna jest tendencja malejąca. Warto zwrócić uwagę na znaczne wahania liczby osób objętych pomocą z tytułu długotrwałej choroby, szczególnie niski poziom w 2022 roku. Zjawiska takie jak przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania czy trudności w przystosowaniu do życia

po opuszczeniu zakładu karnego występowały w relatywnie niewielkiej skali, jednak ich obecność wskazuje na konieczność dalszego prowadzenia działań profilaktycznych i wspierających. Alkoholizm, mimo wyraźnego spadku liczby osób objętych pomocą (z 42 w 2020 roku do 3 w 2024 roku), nadal pozostaje problemem społecznym wymagającym uwagi.

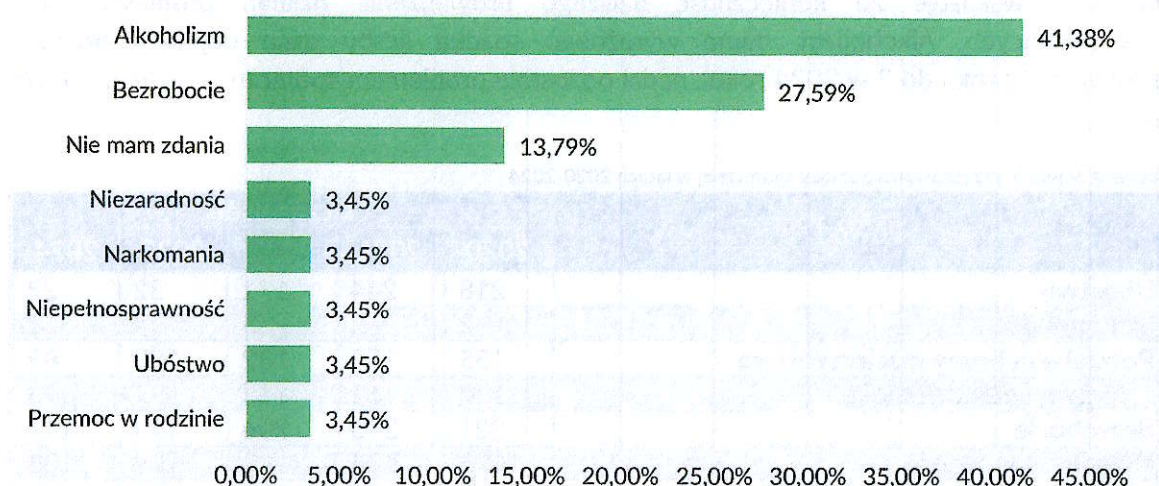
Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2024

Powód	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	218	244	171	32	23
Bezdomność	2	2	3	4	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	155	155	132	108	83
- w tym wielodzietność	120	161	116	97	73
Bezrobocie	221	243	206	173	117
Niepełnosprawność	125	136	129	109	103
Długotrwała lub ciężka choroba	152	156	28	91	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	43	43	49	39	40
- w tym rodziny niepełne	20	24	23	17	26
- w tym rodziny wielodzietne	18	17	23	11	10
Przemoc w rodzinie	3	3	0	0	4
Alkoholizm	42	37	32	10	3
Narkomania	1	1	2	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	2	4	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	2	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	1	0	0	2
Sytuacja kryzysowa	6	9	6	6	6
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	3	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Na podstawie zebranych danych najczęściej występującym problemem na terenie gminy Banie Mazurskie, według respondentów, jest alkoholizm, który wskazało ok. 41,4% respondentów. Drugim najczęściej wymienianym problemem jest bezrobocie (ok. 27,6%). Pozostałe problemy społeczne, takie jak przemoc w rodzinie, ubóstwo, niepełnosprawność, narkomania oraz niezaradność, były wskazane po ok. 3,5% odpowiedzi każdy. Jednocześnie ok. 13,8% badanych zadeklarowało brak zdania w tej kwestii.

Wykres 14. Najczęściej występujące problemy społeczne na terenie gminy Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

Dane przedstawione w Tabeli 4 obrazują liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz z pomocy udzielanej w ramach pracy socjalnej w latach 2020–2024. Analiza wskazuje na systematyczny spadek ogólnej liczby beneficjentów pomocy społecznej w badanym okresie, szczególnie widoczny po 2021 roku. Liczba osób korzystających ze świadczeń ogółem zmniejszyła się z 441 w 2021 roku do 311 w 2024 roku. Spadek dotyczy świadczeń pieniężnych. W 2020 i 2021 roku z tej formy wsparcia korzystało odpowiednio 386 i 390 osób, natomiast w 2024 roku już tylko 125 osób. Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych pozostawała na względnie stabilnym poziomie, choć również w tym obszarze widoczna jest tendencja spadkowa – z 378 osób w 2021 roku do 233 w 2024 roku. Może to wskazywać na utrzymujące się zapotrzebowanie na pomoc rzeczową i usługi społeczne, mimo zmniejszającej się liczby świadczeniobiorców ogółem. Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej osiągnęła najwyższy poziom w 2021 roku (222 osoby), co mogło być związane ze skutkami pandemii COVID-19 i zwiększonym zapotrzebowaniem na wsparcie niematerialne. W kolejnych latach liczba osób objętych pracą socjalną stopniowo malała, osiągając w 2024 roku poziom 65 osób.

Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024

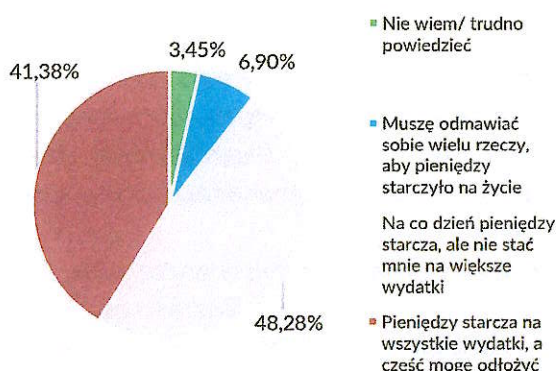
	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	420	441	395	380	311
W tym:					
Świadczenia pieniężne	386	390	240	206	125
Świadczenia niepieniężne	277	378	267	273	233
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	52	222	139	115	65

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

Analiza oceny sytuacji materialnej respondentów wskazuje, że większość badanych funkcjonuje w warunkach względnej stabilności finansowej. Najliczniejszą grupę (ok. 48,3%) stanowią osoby, którym na co dzień pieniędzy wystarcza, jednak nie mogą sobie pozwolić na większe wydatki. Niewiele mniejszy odsetek respondentów (ok. 41,4%) deklaruje, że ich dochody pozwalają na pokrycie wszystkich wydatków oraz na odkładanie części środków. Trudności finansowe, wymagające odmawiania sobie wielu rzeczy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb, zgłasza 6,9% badanych. Nieliczna grupa respondentów (ok. 3,5%) nie potrafiła jednoznacznie ocenić swojej sytuacji materialnej. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców w kontekście bezrobocia wskazują, że niewielki odsetek respondentów

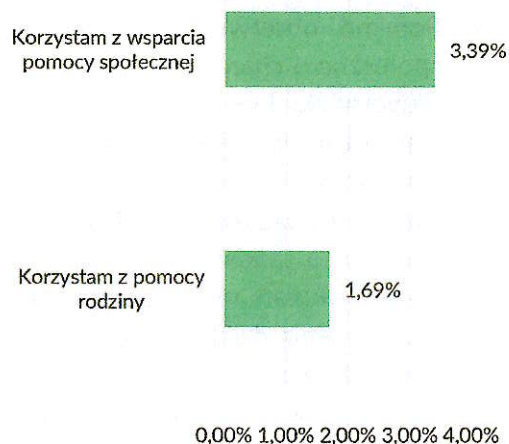
korzysta z zewnętrznych form wsparcia finansowego (Wykres 16). Pomoc rodziny deklaruje ok. 1,7% badanych, co sugeruje, że dla większości respondentów wsparcie to nie stanowi podstawowego źródła utrzymania. Z kolei z pomocy społecznej korzysta ok. 3,4% uczestników badania, co może świadczyć o istnieniu grupy osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji materialnej i wymagających wsparcia instytucjonalnego.

Wykres 15. Ocena sytuacji materialnej (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

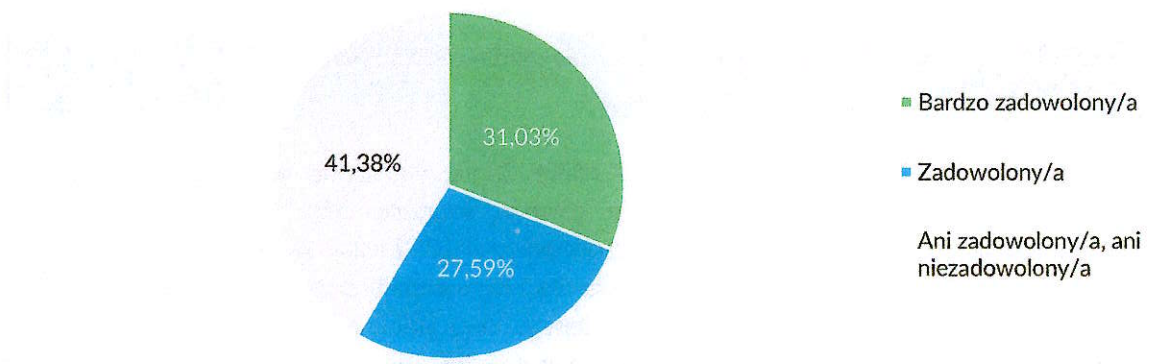
Wykres 16. Korzystanie z pomocy rodziny i wsparcia pomocy społecznej (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców dotyczące bezrobocia)



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=59

Wyniki badania dotyczące satysfakcji z relacji z innymi mieszkańcami gminy wskazują na przewagę ocen neutralnych i pozytywnych (Wykres 17). Największy odsetek respondentów (ok. 41,4%) określił swoje relacje jako „ani zadowolające, ani niezadowolające”, co może świadczyć o poprawnych, lecz niezbyt bliskich kontaktach społecznych lub ograniczonej intensywności relacji sąsiedzkich. Pozytywną ocenę relacji zadeklarowało łącznie ok. 58,6% badanych, w tym 31,03% określiło się jako „bardzo zadowolony”, a ok. 27,6% jako „zadowolony”. Brak odpowiedzi negatywnych wskazuje, że relacje międzyludzkie w gminie są postrzegane jako co najmniej poprawne i nie generują istotnych napięć społecznych.

Wykres 17. Ocena relacji mieszkańców gminy z innymi mieszkańcami



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

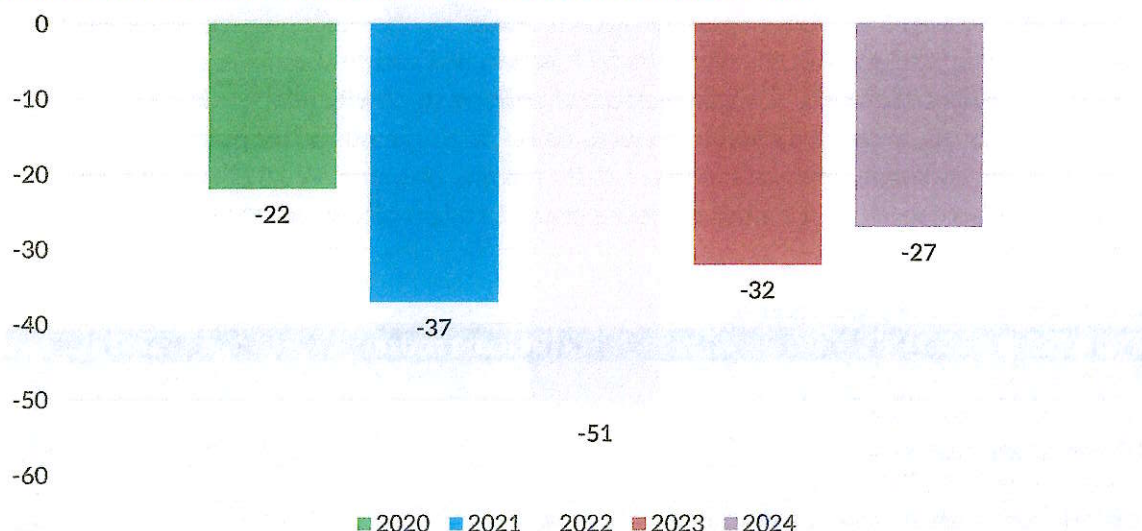
WNIOSKI

- System pomocy społecznej w Gminie Banie Mazurskie opiera się na jasno zdefiniowanych zasobach instytucjonalnych, w których kluczową rolę odgrywa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakres realizowanych przez GOPS zadań jest szeroki i obejmuje zarówno wsparcie finansowe, rzeczowe, jak i działania o charakterze społecznym i administracyjnym, co zapewnia kompleksową obsługę mieszkańców wymagających pomocy.
- Analiza powodów przyznawania pomocy społecznej w latach 2020–2024 wskazuje na ogólną poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców gminy, wyrażającą się w systematycznym spadku liczby osób korzystających z pomocy z większości powodów, szczególnie po 2021 roku. Dotyczy to w szczególności bezrobocia, ubóstwa oraz potrzeby ochrony macierzyństwa.
- Pomimo obserwowanych tendencji spadkowych, nadal utrzymują się problemy społeczne o charakterze strukturalnym, takie jak bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Wymagają one dalszych, długofalowych działań wspierających, ukierunkowanych na aktywizację zawodową, rehabilitację oraz poprawę jakości życia osób zależnych od systemu pomocy społecznej.
- Alkoholizm pozostaje istotnym problemem społecznym w ocenie mieszkańców, mimo wyraźnego spadku liczby osób objętych pomocą z tego tytułu. Rozbieżność między skalą wskazań respondentów a danymi statystycznymi GOPS sugeruje potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparcia terapeutycznego w tym obszarze.
- Zmniejszająca się liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych przy jednoczesnym utrzymaniu zapotrzebowania na świadczenia niepieniężne oraz pracę socjalną może wskazywać na rosnące znaczenie działań o charakterze wspierającym, aktywizującym i integrującym, a nie wyłącznie finansowym.
- Większość respondentów ocenia swoją sytuację materialną jako stabilną, choć ograniczoną pod względem możliwości ponoszenia większych wydatków. Relatywnie niewielki odsetek osób deklaruujących poważne trudności finansowe oraz korzystanie z pomocy społecznej lub wsparcia rodziny potwierdza malejącą skalę zależności mieszkańców od instytucjonalnych form pomocy.
- Relacje społeczne w gminie są oceniane w większości pozytywnie lub neutralnie, co świadczy o braku istotnych napięć społecznych i stosunkowo dobrej spójności lokalnej. Jednocześnie wysoki udział ocen neutralnych wskazuje na potencjał do dalszego wzmacniania więzi sąsiedzkich poprzez działania integracyjne i aktywizację społeczności lokalnej.

4.2. POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Dane dotyczące przyrostu naturalnego w Gminie Banie Mazurskie w latach 2020–2024 (Wykres 18) wskazują na utrzymującą się ujemną wartość tego wskaźnika w całym analizowanym okresie. Największy spadek odnotowano w 2022 roku, kiedy przyrost naturalny osiągnął poziom –51. W latach 2020 i 2021 wartości te wynosiły odpowiednio –22 oraz –37, co już wówczas sygnalizowało wyraźne tendencje depopulacyjne. W latach 2022–2024 odnotowano poprawę sytuacji demograficznej gminy – skala ujemnego przyrostu naturalnego zmniejszyła się o ok. 47%, co może świadczyć o częściowej stabilizacji procesów demograficznych, mimo utrzymującego się trendu spadkowego liczby ludności.

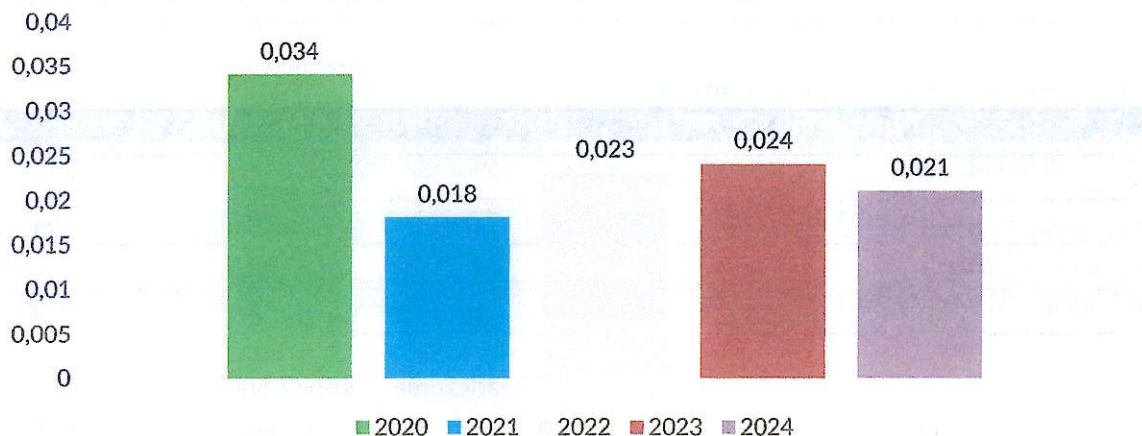
Wykres 18. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w Gminie Banie Mazurskie utrzymywała się na niskim poziomie, mieszcząc się w przedziale od 0,018 do 0,034. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w 2020 roku, natomiast najniższą w 2021 roku. W kolejnych latach obserwowano niewielkie wahania wskaźnika, co wskazuje na utrzymującą się niską dzietność i brak trwałej tendencji wzrostowej.

Wykres 19. Liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2020 roku populacja dzieci do lat 3 liczyła 81 osób, natomiast w kolejnych latach ulegała systematycznemu spadkowi, osiągając w latach 2023–2024 poziom 42 dzieci. Oznacza to redukcję liczebności tej grupy o blisko 50% w analizowanym okresie, co pozostaje w ścisłym związku z niekorzystnymi trendami demograficznymi, w szczególności ze spadkiem liczby urodzeń. Jednocześnie przez cały analizowany okres odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wynosił 0,0%. Dane przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci do lat 3	81	61	43	42	42
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Struktura rodzin w Gminie Banie Mazurskie w 2021 roku (Tabela 6) wskazuje na dominację gospodarstw opartych na formalnych związkach małżeńskich. Najliczniejszą grupę stanowią małżeństwa, których łączna liczba wynosiła 577, w tym 361 rodzin wychowujących dzieci oraz 216 małżeństw bezdzietnych. Związki niesformalizowane stanowiły relatywnie mniejszą grupę – łącznie 90 rodzin, z czego 67 wychowywało dzieci, a 23 nie posiadały potomstwa. Istotną część struktury rodzinnej gminy stanowią również rodziny niepełne. W 2021 roku odnotowano 216 rodzin składających się z matek z dziećmi oraz 41 rodzin ojców samotnie wychowujących dzieci.

Tabela 6. Liczba rodzin według typu w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Małżeństwo	577
Małżeństwo bez dzieci	216
Małżeństwo z dziećmi	361
Związki niesformalizowane	90
Związki niesformalizowane bez dzieci	23
Związki niesformalizowane z dziećmi	67
Matki z dziećmi	216
Ojcowie z dziećmi	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

Struktura rodzin w Gminie Banie Mazurskie w 2021 roku według liczby dzieci (Tabela 7) wskazuje na dominację rodzin posiadających jedno dziecko. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z jednym dzieckiem, których liczba wyniosła 355. Kolejną pod względem liczebności kategorią były rodziny bezdzietne (239). Rodziny z dwojgiem dzieci stanowiły 214 gospodarstw, natomiast rodziny wielodzietne występowały znacznie rzadziej. Rodzin z trojgiem dzieci było 76, a rodzin wychowujących czworo i więcej dzieci – 40.

Tabela 7. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Rodziny bez dzieci	239
Rodziny z 1 dzieckiem	355
Rodziny z 2 dziećmi	214
Rodziny z 3 dziećmi	76
Rodziny z 4 i więcej dziećmi	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

Dane dotyczące liczby osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego (Tabela 8), wskazują na utrzymujący się problem w skali gminy w całym analizowanym okresie 2020–2024. Liczba osób objętych wsparciem z tego powodu kształtowała się na zbliżonym poziomie, oscylując od 39 do 49 osób rocznie. Najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (49 osób), natomiast najniższą w 2023 roku (39 osób). Istotną część beneficjentów stanowiły rodziny niepełne. Ich liczba wahała się od 17 do 26, przy czym najwyższy poziom odnotowano w 2024 roku. Drugą istotną grupą objętą wsparciem były rodziny wielodzietne. W latach 2020–2022 liczba takich rodzin utrzymywała się na stosunkowo wysokim poziomie (od 17 do 23), natomiast w kolejnych latach zauważalny jest wyraźny spadek – do 11 w 2023 roku i 10 w 2024 roku. Może to świadczyć zarówno o poprawie sytuacji części rodzin wielodzietnych, jak i o zmianach w strukturze demograficznej gminy.

Tabela 8. Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powód	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	43	43	49	39	40
- w tym rodziny niepełne	20	24	23	17	26
- w tym rodziny wielodzietne	18	17	23	11	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

W latach 2020–2024 w Gminie Banie Mazurskie odnotowano systematyczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej – z 167 w 2020 roku do 132 w 2024 roku. Największe zmniejszenie dotyczyło świadczeń pieniężnych, z których liczba beneficjentów spadła z 155 do 76 rodzin. Świadczenia niepieniężne utrzymywały się natomiast na względnie stabilnym poziomie, co wskazuje na stałe zapotrzebowanie na tę formę wsparcia. Pomoc w ramach zadań zleconych miała charakter marginalny, a dominującą rolę odgrywały świadczenia realizowane w ramach zadań własnych gminy. W 2021 roku odnotowano wzrost liczby rodzin objętych pracą socjalną, po czym w kolejnych latach następował jej stopniowy spadek. Szczegółowe dane przedstawia Tabela 9.

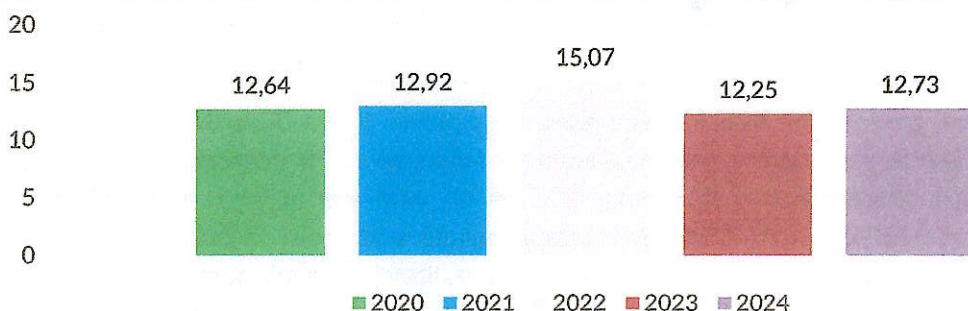
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024

	Liczba rodzin				
	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	167	175	162	154	132
W tym:					
Świadczenia pieniężne	155	155	120	105	76
Świadczenia niepieniężne	75	77	74	76	69
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	4	5	5	5	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	166	173	160	151	129
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	37	94	71	51	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

W latach 2020–2024 liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (Wykres 20) utrzymywała się na zbliżonym poziomie, mieszcząc się w przedziale od ok. 12,3 do 15,1. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w 2022 roku (15,07), co wskazuje na przejściowe nasilenie problemów opiekuńczo-wychowawczych w tym okresie. W pozostałych latach wskaźnik pozostawał względnie stabilny, mimo ogólnego spadku liczby ludności gminy.

Wykres 20. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

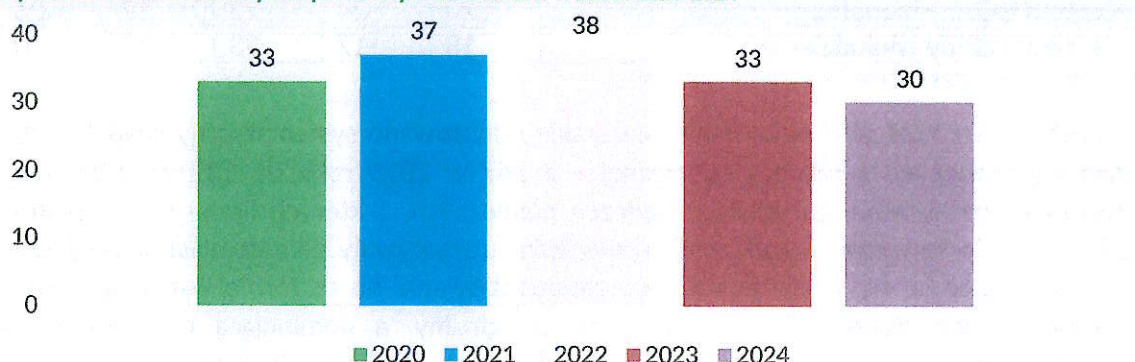


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Dane dotyczące liczby dzieci objętych dożywianiem w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020–2024 (Wykres 21) wskazują na względnie stabilny poziom tego wskaźnika,

z niewielkimi wahaniami w poszczególnych latach. W latach 2020–2022 obserwowano stopniowy wzrost liczby dzieci korzystających z dożywiania – z 33 w 2020 roku do 38 w 2022 roku. Od 2023 roku widoczna jest tendencja spadkowa, a w 2024 roku wskaźnik obniżył się do 30 dzieci na 1 tys. mieszkańców. Może to świadczyć o zmniejszającym się zapotrzebowaniu na tego typu wsparcie lub o poprawie sytuacji materialnej części rodzin z dziećmi.

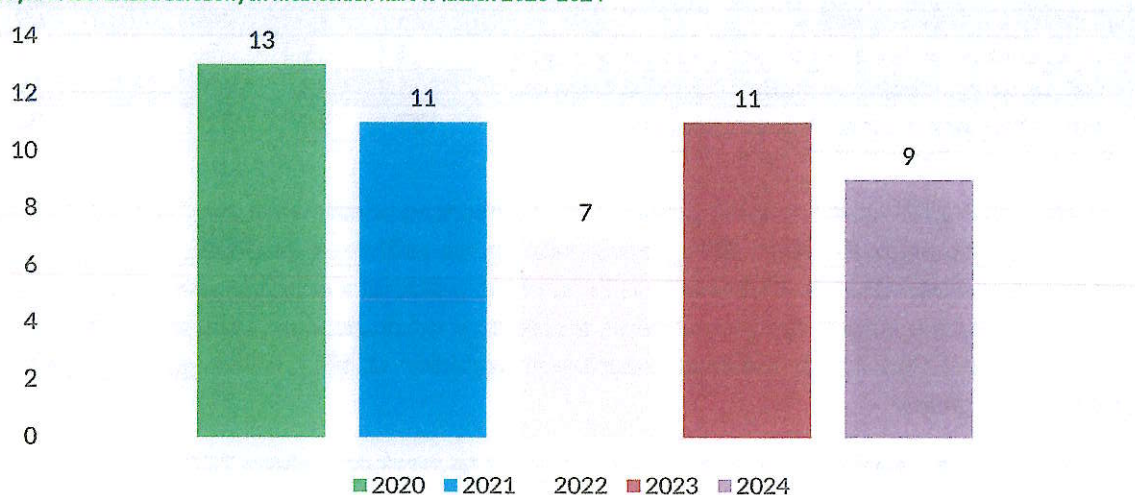
Wykres 21. Liczba dzieci dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

W 2020 roku odnotowano 13 założonych kart, natomiast w 2021 roku ich liczba spadła do 11, a w 2022 roku do najniższego poziomu w analizowanym okresie – 7 przypadków. W kolejnych latach nastąpił ponowny wzrost liczby „Niebieskich Kart” do 11 w 2023 roku, po czym w 2024 roku odnotowano niewielki spadek do 9 przypadków. W ciągu pięciu lat liczba założonych niebieskich kart spadła o 30,8%.

Wykres 22. Liczba założonych niebieskich kart w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Analiza wydatków gminy Banie Mazurskie na realizację zadania „Karta Dużej Rodziny” w latach 2020–2024 wskazuje na zmienny poziom nakładów finansowych w poszczególnych latach. Najniższe wydatki odnotowano w 2020 roku (210,34 zł), natomiast najwyższe w 2023 roku, kiedy wyniosły one 783,00 zł. W 2024 roku nastąpił spadek wydatków do poziomu 467,00 zł. Zdecydowana większość środków przeznaczonych na realizację zadania pochodziła z dotacji celowych z budżetu państwa. W latach 2020, 2021 oraz 2024 dotacja w pełni pokrywała poniesione wydatki. W 2022 i 2023 roku udział dotacji był również dominujący, choć nieznaczna część kosztów została pokryta ze środków własnych gminy. Każdego roku GOPS organizuje „Szkołę dla rodziców”, w którym udział bierze ok. 7-10 osób. Szczegółowe dane

przedstawia (Tabela 10. Wydatki gminy na realizację zadania „Karta Dużej Rodziny” (układ zadaniowy).

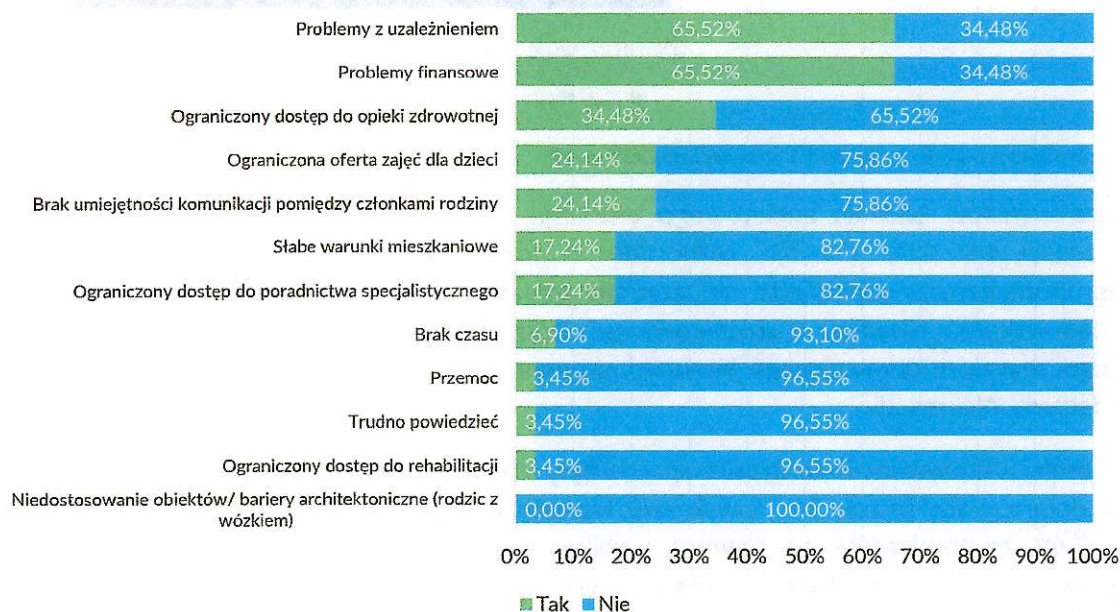
Tabela 10. Wydatki gminy na realizację zadania „Karta Dużej Rodziny” (układ zadaniowy)

	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki na realizację Karty Dużej Rodziny [zł]	210,34	509,12	606,00	783,00	467,00
- w tym dotacja [zł]	210,34	509,12	588,00	678,00	467,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że najpoważniejszymi problemami, z jakimi mierzą się rodziny w gminie Banie Mazurskie (Wykres 23), są trudności ekonomiczne oraz uzależnienia. Oba te obszary zostały wskazane przez ok. 65,5% respondentów, co jednoznacznie pokazuje skalę wyzwań społecznych i potrzebę podejmowania działań wspierających stabilność finansową rodzin oraz rozwijania profilaktyki i terapii uzależnień. Istotnym problemem, choć wskazywanym rzadziej, jest również ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej, na który zwróciło uwagę ok. 34,5% ankietowanych. Na kolejnym poziomie znalazły się problemy o charakterze społecznym i wychowawczym, takie jak brak umiejętności komunikacji pomiędzy członkami rodziny oraz ograniczona oferta zajęć dla dzieci, wskazane odpowiednio przez ok. 24,1% respondentów. Rzadziej, lecz nadal istotnie, ankietowani wskazywali na słabe warunki mieszkaniowe oraz ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (ok. po 17,2% odpowiedzi). Stosunkowo najmniej respondentów wskazało na takie problemy jak brak czasu (6,9%), przemoc w rodzinie oraz ograniczony dostęp do rehabilitacji (po ok. 3,5%). Marginalne znaczenie w ocenie ankietowanych miało także niedostosowanie obiektów do potrzeb rodziców z wózkami, które nie zostało wskazane przez żadnego respondenta.

Wykres 23. Ocena najczęściej występujących problemów rodzin w gminie Banie Mazurskie

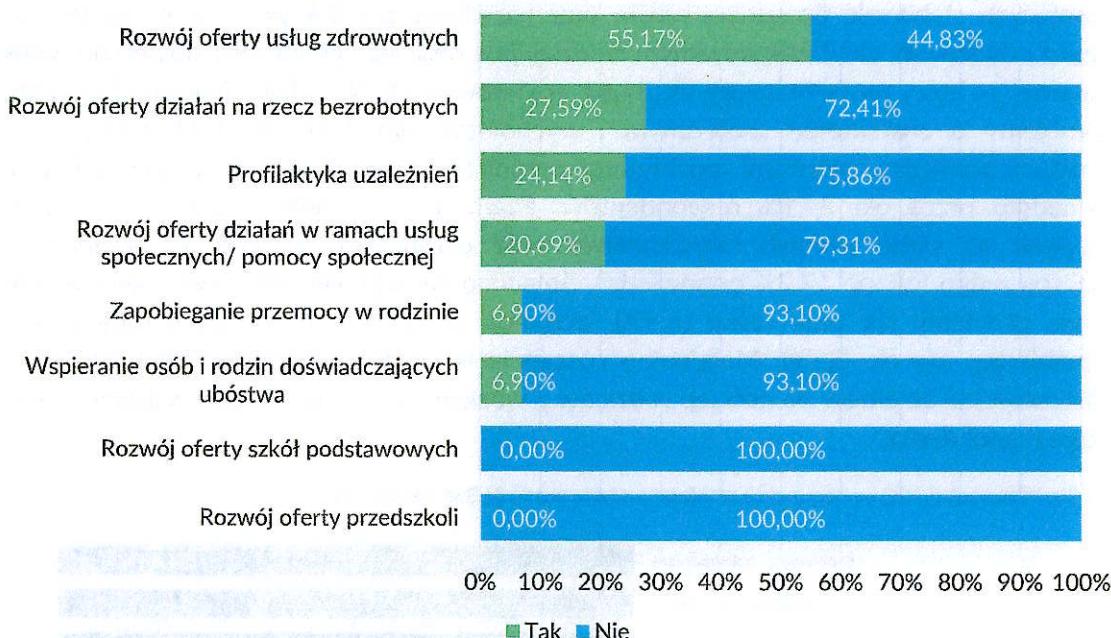


Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

Mieszkańcy gminy Banie Mazurskie za najważniejszy kierunek działań gminy w najbliższym czasie (Wykres 24) uznają rozwój oferty usług zdrowotnych. Potrzebę tę zadeklarowało ok. 55,2% respondentów, co potwierdza oczekiwanie poprawy dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych świadczonych na poziomie lokalnym. Kolejnymi obszarami

wymagającymi interwencji, zdaniem ankietowanych, są rozwój oferty działań na rzecz bezrobotnych (ok. 27,6%) oraz profilaktyka uzależnień (ok. 24,1%). Istotna część respondentów zwróciła również uwagę na potrzebę rozwoju oferty działań w ramach usług społecznych i pomocy społecznej (ok. 20,7%). Stosunkowo rzadziej mieszkańcy wskazywali na konieczność wspierania osób i rodzin doświadczających ubóstwa oraz zapobiegania przemocy w rodzinie (po 6,9%). Może to sugerować postrzeganie tych obszarów jako mniej pilnych bądź ocenę, że obecnie realizowane działania są w tym zakresie wystarczające. Warto podkreślić, że żaden z respondentów nie wskazał potrzeby rozwoju oferty przedszkoli ani szkół podstawowych jako działań wymagających pilnej interwencji. Może to świadczyć o pozytywnej ocenie obecnej oferty edukacyjnej w gminie Banie Mazurskie oraz jej dostosowaniu do aktualnych potrzeb mieszkańców.

Wykres 24. Oczekiwane działania gminy Banie Mazurskie w najbliższym czasie



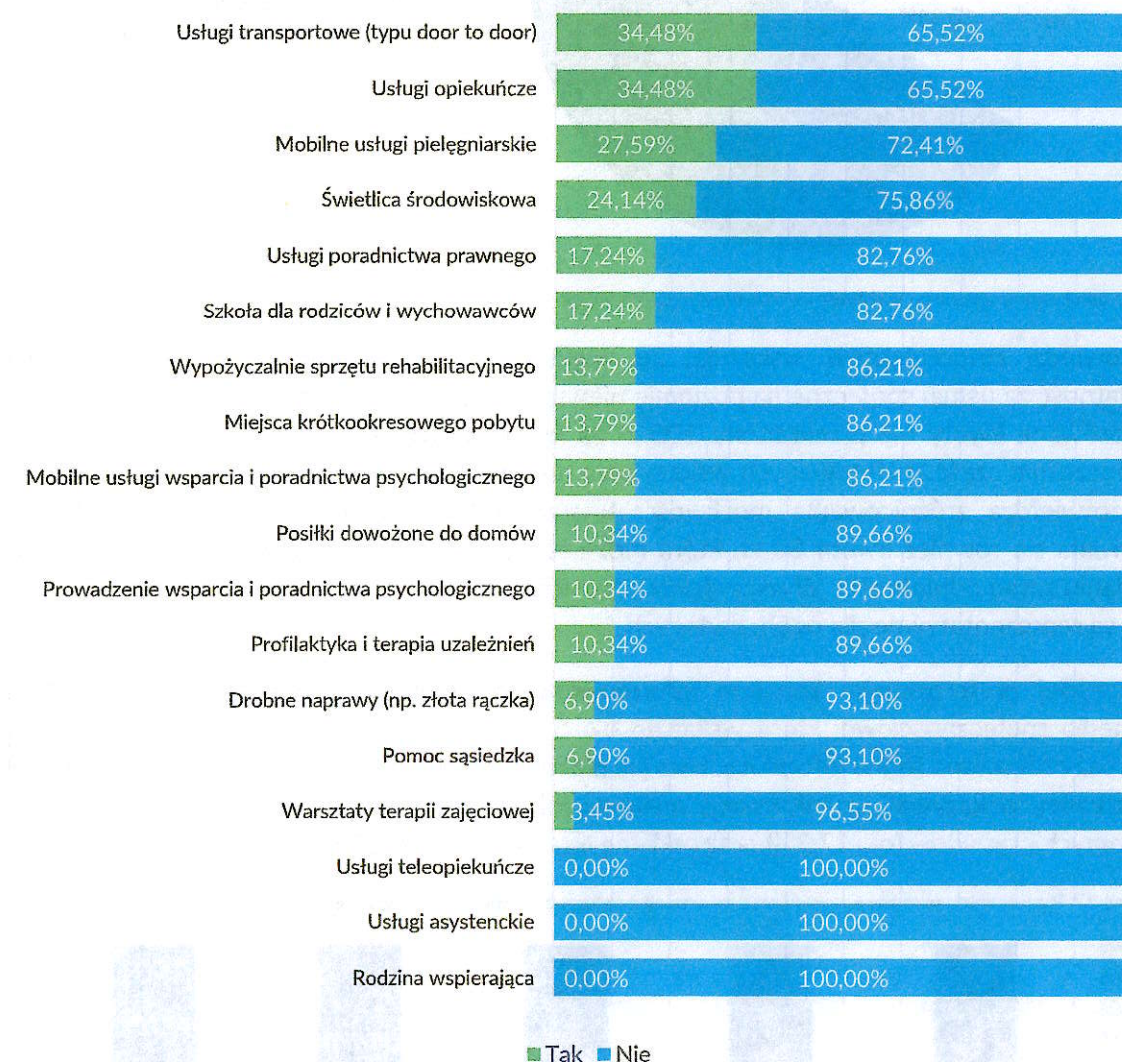
Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

Analiza wyników badania ankietowego wskazuje, że mieszkańcy gminy Banie Mazurskie dostrzegają potrzebę rozwoju różnorodnych form usług społecznych, jednak żadna z zaproponowanych odpowiedzi nie uzyskała poparcia co najmniej połowy respondentów. Rozkład wskazań świadczy o zróżnicowanych potrzebach lokalnej społeczności oraz braku jednego, wyraźnie dominującego kierunku rozwoju usług społecznych. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 25.

Najczęściej wskazywanymi formami wsparcia były usługi opiekuńcze oraz usługi transportowe typu „door to door” (po ok. 34,5% wskazań). Następnym obszarem wsparcia, wskazanym przez ok. 27,6% respondentów, są również mobilne usługi pielęgniarstwa. Stosunkowo wysoki odsetek wskazań dotyczył także świetlicy środowiskowej (ok. 24,1%). Część ankietowanych zwróciła uwagę na znaczenie usług wspierających funkcjonowanie rodzin, takich jak szkoła dla rodziców i wychowawców oraz usługi poradnictwa prawnego (po ok. 17,2% wskazań). Ponadto respondenci wskazywali na potrzebę rozwoju miejsc krótkookresowego pobytu, wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz mobilnych usług wsparcia i poradnictwa psychologicznego (po ok. 13,8%), co potwierdza zapotrzebowanie na elastyczne i dostępne formy pomocy.

Mniejszy odsetek odpowiedzi dotyczył takich usług jak posiłki dowożone do domów, wsparcie i poradnictwo psychologiczne oraz profilaktyka i terapia uzależnień (po 10,3%). Najrzadziej wskazywano na pomoc sąsiedzką, drobne naprawy w miejscu zamieszkania oraz warsztaty terapii zajęciowej (od ok. 3,4% do 6,9%). Respondenci nie wskazali potrzeby rozwoju usług teleopiekuńczych, usług asystenckich ani form wsparcia w postaci rodziny wspierającej, co może wynikać z ograniczonej znajomości tych rozwiązań lub postrzegania ich jako mniej potrzebnych w obecnych uwarunkowaniach lokalnych.

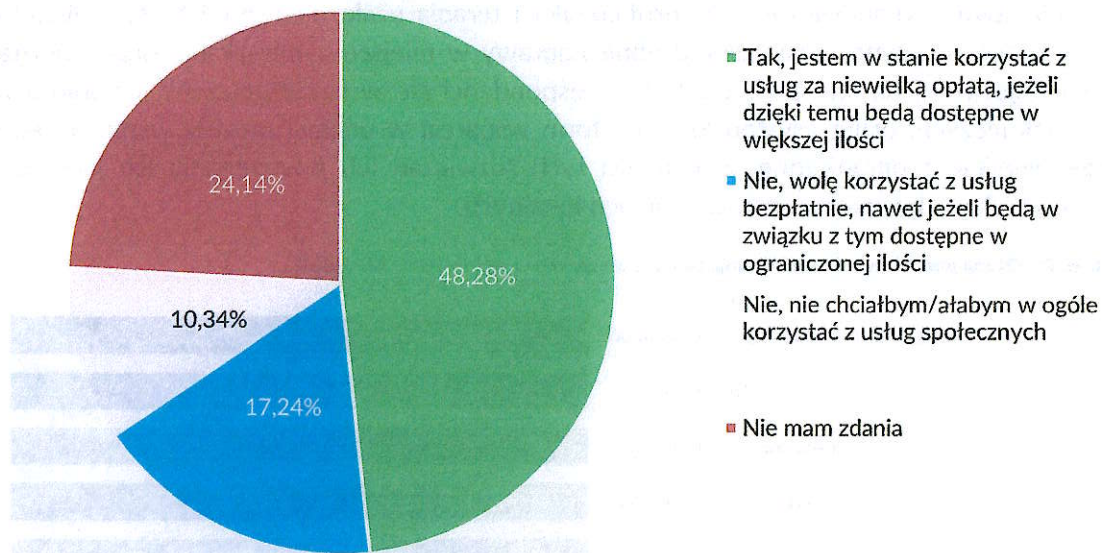
Wykres 25. Ocena potrzeb w zakresie rozwoju usług społecznych w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWWI, n=29

Niemal połowa mieszkańców gminy Banie Mazurskie (ok. 48,3%) deklaruje gotowość do korzystania z usług społecznych za niewielką opłatą, pod warunkiem że przyczyni się to do zwiększenia ich dostępności. Jednocześnie o. 17,2% respondentów wskazało, że preferuje korzystanie wyłącznie z usług bezpłatnych, nawet kosztem ich ograniczonej dostępności. Może to świadczyć o barierach finansowych części mieszkańców lub o oczekiwaniu pełnego finansowania usług społecznych ze środków publicznych. Stosunkowo niewielka grupa ankietowanych (ok. 10,3%) zadeklarowała brak zainteresowania korzystaniem z usług społecznych w ogóle. Relatywnie wysoki odsetek respondentów (ok. 24,1%), którzy nie potrafili jednoznacznie określić swojego stanowiska w tej kwestii. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 26.

Wykres 26. Postawy mieszkańców wobec częściowej odpłatności za usługi społeczne

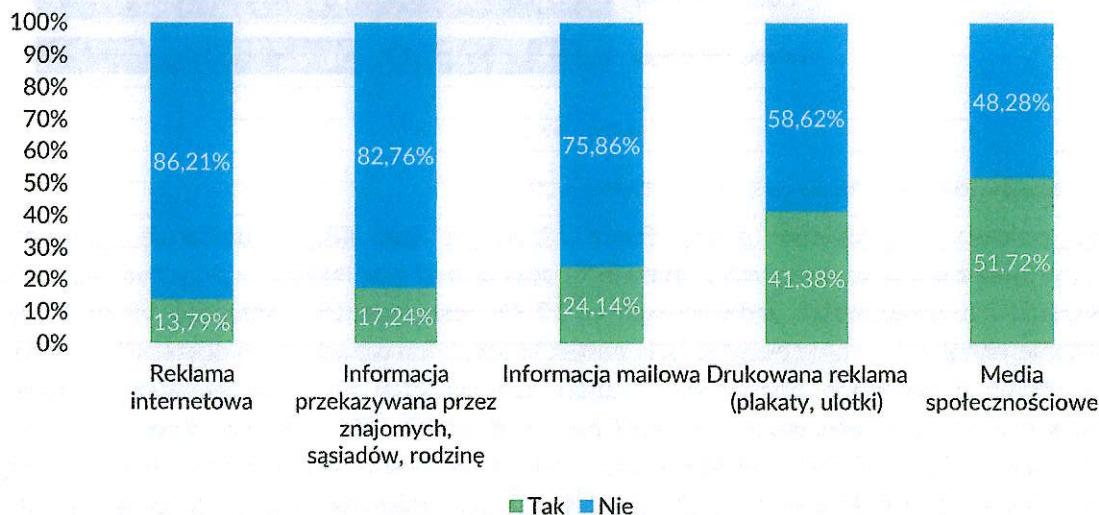


Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

Odpowiedzi respondentów wskazują, że większość mieszkańców akceptuje częściową odpłatność za usługi społeczne na poziomie niewielkich lub umiarkowanych kwot. Najczęściej deklarowane kwoty nie przekraczały 100 zł za jednorazowe skorzystanie z godziny usługi. Jednocześnie część ankietowanych wskazywała niższe stawki, takie jak 15 zł, 25 zł czy 40 zł, co potwierdza zróżnicowanie możliwości finansowych mieszkańców. W odpowiedziach pojawiała się również kwota 30 zł, która może stanowić praktyczny punkt odniesienia przy ustalaniu zasad odpłatności. Wyższe deklaracje, sięgające 300 zł, miały charakter jednostkowy i nie są reprezentatywne dla ogółu badanych.

Najczęściej preferowanym kanałem informowania o usługach społecznych (Wykres 27) są media społecznościowe, które wskazało ok. 51,7% respondentów. Istotną rolę odgrywa również drukowana forma informacji, taka jak plakaty i ulotki (ok. 41,4%). Stosunkowo rzadziej mieszkańcy wskazywali na informację mailową (ok. 24,1%), przekaz ustny poprzez rodzinę, znajomych i sąsiadów (ok. 17,2%) oraz reklamę internetową (ok. 13,8%).

Wykres 27. Preferowane sposoby pozyskiwania informacji o usługach społecznych w gminie



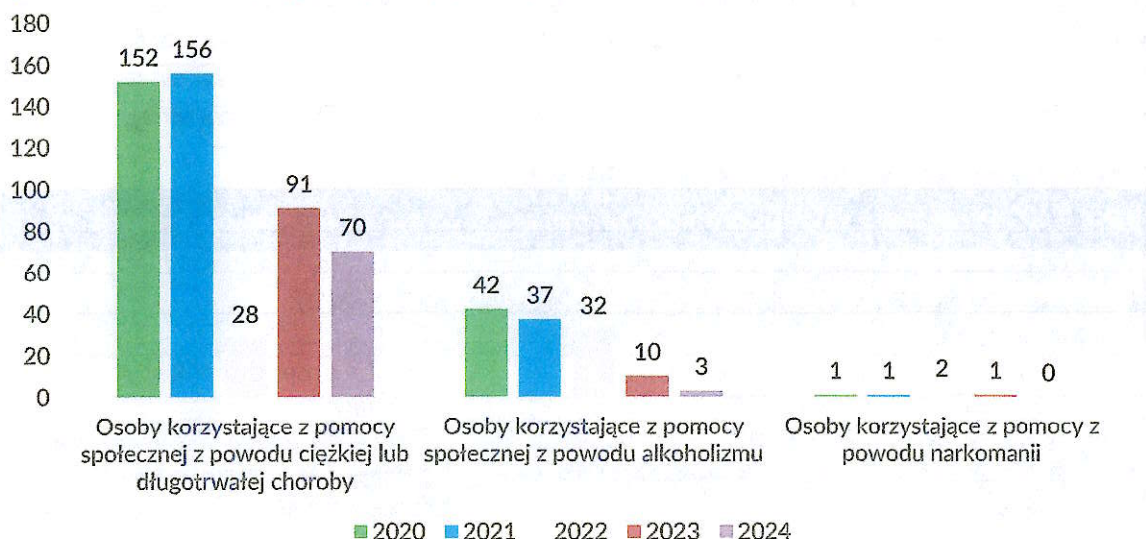
Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

- Gmina Banie Mazurskie zмага się z utrzymującymi się niekorzystnymi trendami demograficznymi, takimi jak ujemny przyrost naturalny, niska dzietność oraz spadek liczby dzieci. Zjawiska te potencjalnie wpływają na strukturę rodzin i długofalowe potrzeby w zakresie polityki społecznej.
- Pomimo spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, problemy opiekuńczo-wychowawcze utrzymują się na stałym poziomie, szczególnie wśród rodzin niepełnych. Najpoważniejsze problemy społeczne wskazywane przez mieszkańców to trudności finansowe, uzależnienia oraz ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej.
- Za kluczowy kierunek działań gminy uznano rozwój usług zdrowotnych, a także działania na rzecz bezrobotnych i profilaktykę uzależnień. Potrzeby w zakresie usług społecznych są zróżnicowane, przy czym najczęściej wskazywane są usługi opiekuńcze, transportowe oraz mobilne usługi pielęgniarstwa.
- Mieszkańcy w większości akceptują częściową odpłatność za usługi społeczne, pod warunkiem zwiększenia ich dostępności. Najskuteczniejszymi kanałami informowania o ofercie usług społecznych są media społecznościowe oraz drukowane materiały informacyjne.

4.3. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Dane za lata 2020–2024 wskazują na zmienną liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Banie Mazurskie z powodu problemów zdrowotnych i uzależnień (Wykres 28). Najliczniejszą grupę w całym analizowanym okresie stanowiły osoby objęte wsparciem z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby. Po wysokich wartościach w latach 2020–2021 nastąpił wyraźny spadek w 2022 roku, a następnie ponowny wzrost w 2023 roku i obniżenie w 2024 roku. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu systematycznie malała w całym okresie analizy – z 42 osób w 2020 roku do 3 osób w 2024 roku. Może to wskazywać na ograniczenie skali problemu lub zmianę form udzielanego wsparcia. W przypadku narkomanii liczba osób objętych pomocą była bardzo niska i miała charakter incydentalny. W latach 2020–2023 odnotowano pojedyncze przypadki, natomiast w 2024 roku nie odnotowano osób korzystających z pomocy społecznej z tego powodu.

Wykres 28. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020–2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Na terenie gminy Banie Mazurskie funkcjonuje jedna przychodnia lekarska oraz jedna apteka ogólnodostępna. Zapewniają one mieszkańcom podstawowy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej oraz do leków i wyrobów medycznych. Infrastruktura stanowi podstawowe zaplecze ochrony zdrowia na poziomie lokalnym. Placówki wraz z adresami przedstawia Tabela 11.

Tabela 11. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Przychodnia Lekarska	Kościuszki 1, 19-520 Banie Mazurskie
2	Apteka	Konopnickiej 20, 19-520 Banie Mazurskie

Źródło: opracowanie własne – dane OPS

Dane dotyczące ochrony zdrowia w gminie Banie Mazurskie w latach 2020–2024 wskazują na stabilne funkcjonowanie podstawowej infrastruktury medycznej. W całym analizowanym okresie na terenie gminy działała jedna przychodnia lekarska, co oznacza brak zmian organizacyjnych w tym zakresie. Liczba udzielonych porad lekarskich wykazywała wahania – najwyższy poziom odnotowano w 2022 roku (9 609 porad), natomiast w 2024 roku nastąpił wyraźny spadek do 6 202 porad. Rozkład danych przedstawia Tabela 12.

Tabela 12. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Przychodnie	1	1	1	1	1
Porady lekarskie	8 483	8 317	9 609	8 884	6 202
Apteka	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 na terenie gminy Banie Mazurskie realizowane były działania z zakresu promocji zdrowia, koncentrujące się głównie na profilaktyce uzależnień, edukacji prozdrowotnej oraz poprawie warunków życia wybranych grup mieszkańców (Tabela 13). Programy profilaktyczne realizowane w szkołach w latach 2021–2023 obejmowały działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, mające na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym. W 2022 i 2023 roku realizowano dodatkowo projekty i działania profilaktyczne dotyczące uzależnień behawioralnych, w szczególności nadmiernego korzystania z Internetu i mediów społecznościowych, promujące zdrowe formy spędzania czasu wolnego. W 2023 roku prowadzone były także kampanie antyalkoholowe, ukierunkowane na ograniczanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i propagowanie zdrowych wyborów. W 2024 roku wdrożono pilotażowy program „EKO-Senior”, skierowany do osób starszych, który poprzez wsparcie finansowe w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami przyczyniał się do poprawy warunków życia seniorów, stanowiąc pośredni element lokalnej polityki zdrowotnej.

Tabela 13. Programy z zakresu promocji zdrowia w latach 2020-2024

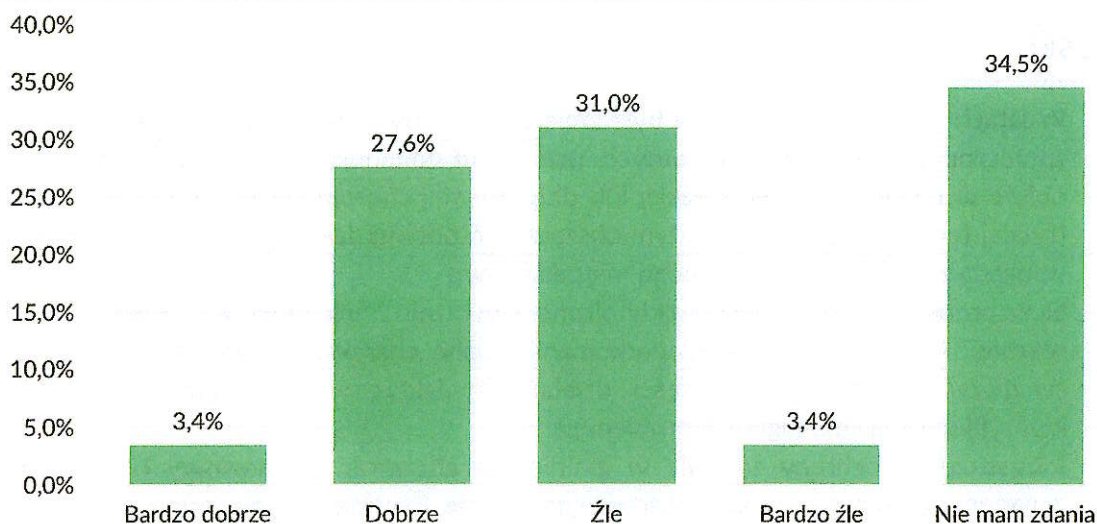
L.P.	Programy z zakresu promocji zdrowia	Lata funkcjonowania
1	Programy profilaktyczne w szkołach (np. „Archipelag skarbów”, „Cuder”, „Sport, edukacja, informacja...” itp.)	2021-2023
2	Projekt profilaktyczny „Uzależnieniom internetowym mówimy STOP”	2022 – projekt profilaktyczny w szkołach
3	Działania profilaktyczne „STOP portalom społecznościowym i innym uzależnieniom XXI wieku”	2023 – działania profilaktyczne promujące zdrowe spędzanie czasu wolnego

L.P.	Programy z zakresu promocji zdrowia	Lata funkcjonowania
4	Kampania profilaktyczna pt. „Nie płać alkoholem...” i inne kampanie antyalkoholowe	2023 – kampanie profilaktyczne dot. uzależnień i zdrowych wyborów
5	Program „EKO-Senior” – wsparcie seniorów w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami (profilaktyka warunków życia)	2024 – pilotażowy gminny program wsparcia seniorów

Źródło: opracowanie własne

Ocena działań gminy Banie Mazurskie w zakresie promocji zdrowia i zdrowego trybu życia jest zróżnicowana. Największa grupa respondentów oceniła te działania negatywnie – łącznie ok. 34,4% wskazań stanowiły odpowiedzi „źle” i „bardzo źle”. Pozytywną ocenę wyraziło w sumie ok. 31% badanych. Jednocześnie relatywnie wysoki odsetek respondentów (ok. 34,5%) zadeklarował brak zdania w tym zakresie, co może wskazywać na ograniczoną rozpoznawalność prowadzonych działań lub niewystarczającą ich promocję wśród mieszkańców (Wykres 29).

Wykres 29. Ocena działań gminy Banie Mazurskie w zakresie promocji zdrowia i zdrowego trybu życia



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

Respondenci wskazali, że główne problemy w obszarze ochrony zdrowia w gminie Banie Mazurskie mają charakter kadrowo-organizacyjny (Wykres 30). Najczęściej wymieniano niewielką liczbę specjalistów (ok. 34,5%) oraz niską liczbę dostępnych specjalizacji (31,0%), co ogranicza dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki zdrowotnej. Istotnym problemem jest również długi czas oczekiwania na wizytę (ok. 13,8%) oraz duża odległość do placówek opieki zdrowotnej (ok. 13,8%), co może szczególnie utrudniać korzystanie z usług osobom starszym i mniej mobilnym. Najrzadziej wskazywaną barierą była jakość świadczonych usług zdrowotnych (ok. 6,9%), co sugeruje, że problemem nie jest sam standard usług, lecz ich dostępność.

Wykres 30. Główne problemy w obszarze ochrony zdrowia w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariusza CAWI, n=29

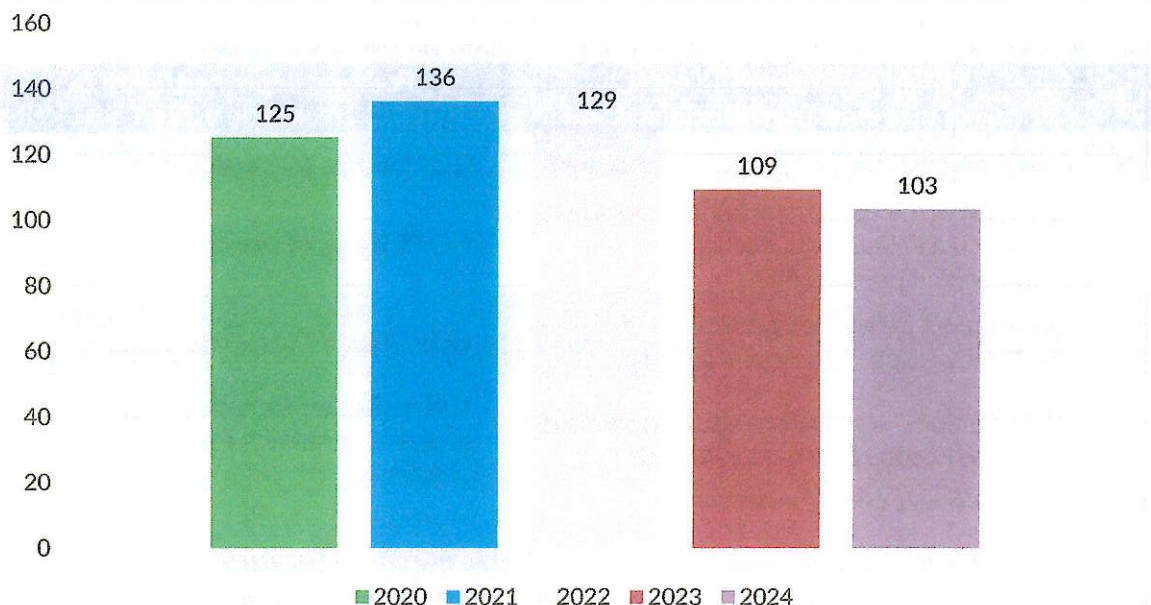
WNIOSKI

- W latach 2020–2024 widoczna była zmienność liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodów zdrowotnych, przy czym dominującą grupę stanowiły osoby objęte wsparciem z tytułu ciężkiej lub długotrwałej choroby. Dane wskazują na brak trwałej tendencji spadkowej w tym obszarze, co potwierdza utrzymujące się potrzeby wsparcia zdrowotnego i socjalnego mieszkańców.
- Skala problemów związanych z alkoholizmem wyraźnie zmniejszyła się w analizowanym okresie, natomiast przypadki narkomanii miały charakter marginalny. Może to świadczyć o skuteczności części działań profilaktycznych lub zmianie sposobu identyfikowania i obsługi tych problemów.
- Infrastruktura ochrony zdrowia w gminie ma charakter podstawowy i nie uległa zmianom organizacyjnym w analizowanym okresie. Funkcjonowanie jednej przychodni i jednej apteki zapewnia minimalny dostęp do usług zdrowotnych.
- Wahania liczby porad lekarskich, a zwłaszcza spadek w 2024 roku, mogą wskazywać na ograniczoną dostępność świadczeń, zmniejszone zapotrzebowanie lub bariery w korzystaniu z opieki zdrowotnej, co wymaga dalszej obserwacji.
- Działania z zakresu promocji zdrowia w latach 2020–2024 miały charakter głównie profilaktyczny i edukacyjny, koncentrując się na dzieciach, młodzieży oraz osobach starszych. Zakres tematyczny programów odpowiadał kluczowym wyzwaniom zdrowotnym, jednak ich skala i rozpoznawalność wśród mieszkańców wydają się ograniczone.
- Zróżnicowana ocena działań gminy w zakresie promocji zdrowia, przy wysokim odsetku odpowiedzi negatywnych i braku zdania, wskazuje na potrzebę wzmocnienia komunikacji, lepszej promocji realizowanych inicjatyw oraz dostosowania działań do oczekiwań mieszkańców.
- Najistotniejszymi problemami w obszarze ochrony zdrowia według badanych pozostają niedobory kadrowe oraz ograniczony dostęp do specjalistów i specjalizacji. Bariery w połączeniu z długim czasem oczekiwania na wizytę i odległością do placówek, stanowią główne wyzwanie dla lokalnej polityki zdrowotnej i wymagają działań systemowych oraz współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

4.4. WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Dane z lat 2020–2024 wskazują na stopniowy spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie Banie Mazurskie (Wykres 31). Po wzroście w 2021 roku (136 osób) liczba beneficjentów systematycznie malała – do 129 osób w 2022 roku, 109 w 2023 roku i 103 w 2024 roku. Oznacza to spadek o 22 osoby w porównaniu do roku 2020 oraz o 33 osoby względem najwyższej wartości w analizowanym okresie.

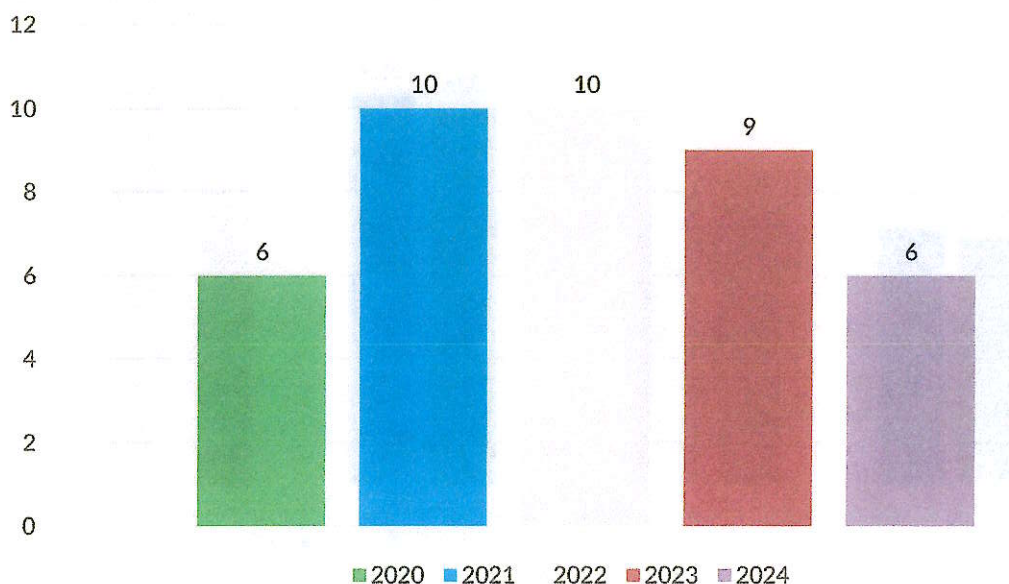
Wykres 31. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Wykres 32 przedstawia liczbę osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024. W analizowanym okresie liczba ta utrzymywała się na niskim i względnie stabilnym poziomie. Najniższe wartości odnotowano w 2020 i 2024 roku (po 6 osób), natomiast najwyższe w latach 2021–2022 (po 10 osób). W 2023 roku liczba beneficjentów nieznacznie spadła do 9 osób.

Wykres 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na terenie gminy Banie Mazurskie realizowane były podstawowe usługi wsparcia skierowane do osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów (Tabela 14). Kluczową rolę w tym obszarze pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich, który odpowiada za usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także za przyznawanie świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami. Uzupełnieniem systemu wsparcia jest Klub „Senior+”, realizowany przez Gminę Banie Mazurskie w ramach rządowego programu, który stanowi miejsce aktywizacji i integracji społecznej seniorów, w tym osób z ograniczoną sprawnością.

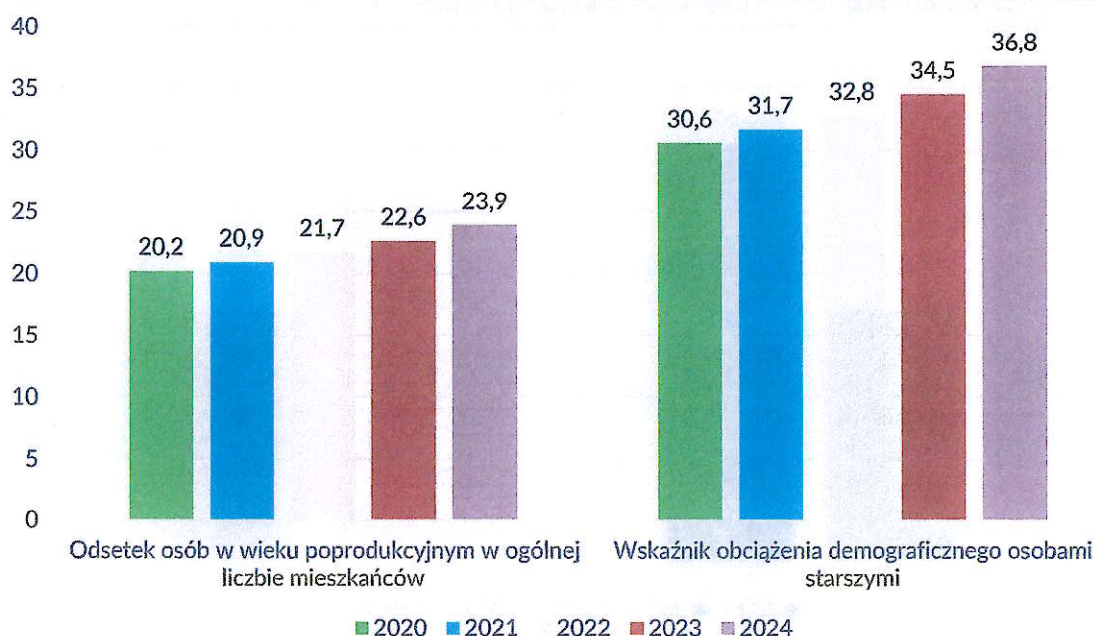
Tabela 14. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych

L.P.	Usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	GOPS Banie Mazurskie
2	Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	GOPS Banie Mazurskie
3	Świadczenia pielęgnacyjne i zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych	GOPS Banie Mazurskie
4	Klub „Senior+” – rozwój miejsca wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych	Gmina Banie Mazurskie (realizacja projektu w ramach Programu „Senior+”)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców wzrósł z 20,2% w 2020 roku do 23,9% w 2024 roku, co oznacza stały przyrost tej grupy wiekowej w strukturze demograficznej gminy. Równocześnie wyraźnie zwiększał się wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi – z 30,6 w 2020 roku do 36,8 w 2024 roku. Oznacza to rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na osoby w wieku produkcyjnym, co przekłada się na większe obciążenie systemu zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia oraz usług opiekuńczych. Dane przedstawia Wykres 33.

Wykres 33. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2019-2023



Dane z lat 2020–2024 wskazują na względnie stabilną liczbę mieszkańców gminy Banie Mazurskie przebywających w Domach Pomocy Społecznej, która wahała się od 13 do 15 osób. Pomimo niewielkich zmian liczby mieszkańców DPS, koszty ponoszone przez gminę systematycznie rosły do 2023 roku, a w 2024 roku utrzymywały się na wysokim poziomie. Średnia roczna odpłatność gminy w przeliczeniu na jedną osobę wzrosła z ok. 27,4 tys. zł w 2020 roku do ponad 42,5 tys. zł w 2024 roku. Oznacza to wzrost jednostkowego kosztu pobytu w DPS o ponad 55% w analizowanym okresie. Dane przedstawia Tabela 15.

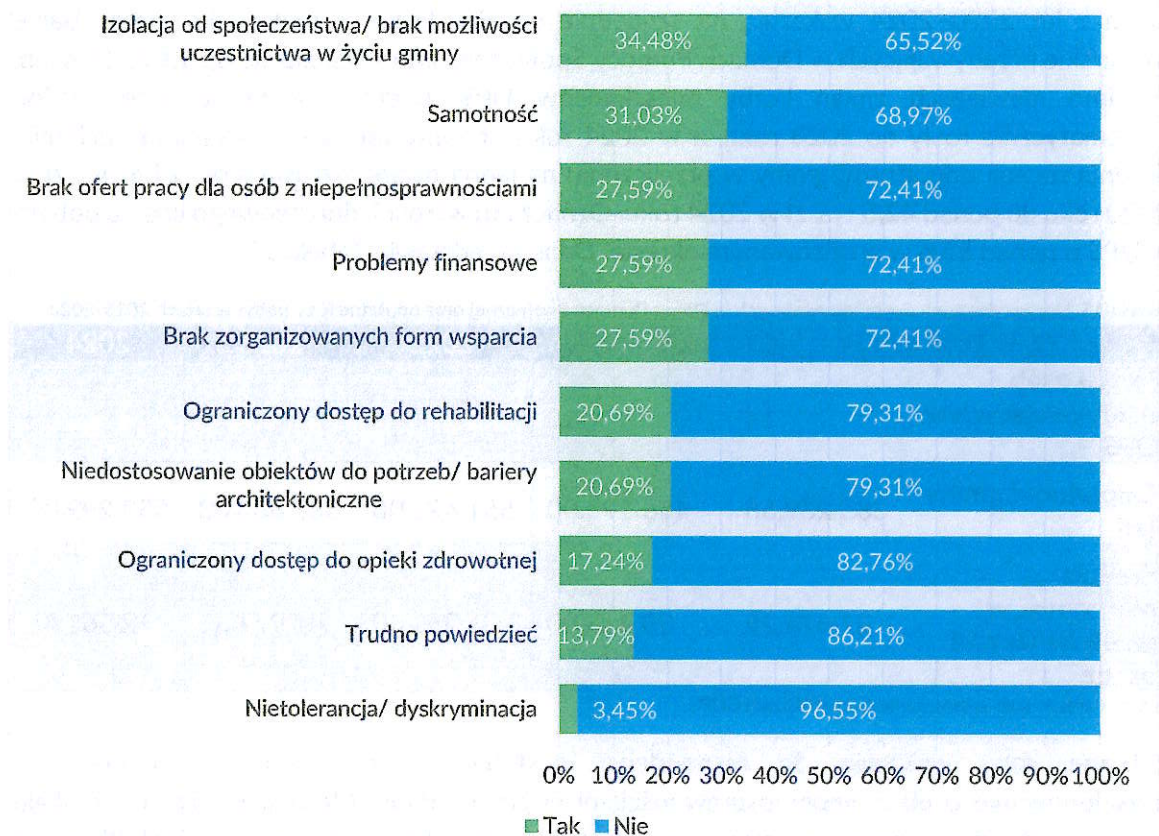
Tabela 15. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2019-2023

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób przebywających w DPS	14	15	15	14	13
Odpłatność gminy [zł]	383 239,56	456 195,00	551 421,00	587 683,00	553 299,00
Średnia odpłatność w przeliczeniu na 1 osobę	27 374,25	30 413,00	36 761,40	41 977,36	42 561,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Zebrane dane wskazują, że respondenci dostrzegają szereg barier utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w gminie Banie Mazurskie, przy czym skala wskazań jest zróżnicowana w zależności od rodzaju problemu. Najczęściej identyfikowaną trudnością była izolacja od społeczeństwa oraz brak możliwości pełnego uczestnictwa w życiu gminy, na co wskazało ok. 34,5% badanych. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył również poczucia samotności (ok. 31%), co może świadczyć o niewystarczającym poziomie integracji społecznej oraz ograniczonych możliwościach aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym. Istotnym problemem są także bariery o charakterze ekonomicznym i systemowym. Ponad jedna czwarta respondentów wskazała na problemy finansowe (ok. 27,6%), brak ofert pracy dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami (ok. 27,6%) oraz brak zorganizowanych form wsparcia (ok. 27,6%). Część badanych zwróciła uwagę na ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji (po ok. 17,2% i ok. 20,7%), a także na niedostosowanie infrastruktury i bariery architektoniczne (ok. 20,7%). Relatywnie rzadko wskazywano na doświadczenia nietolerancji lub dyskryminacji (ok. 3,4%), co może sugerować, że nie stanowią one dominującej bariery w opinii respondentów. Jednocześnie ok. 13,8% badanych miało trudność z jednoznaczną oceną sytuacji, co może wynikać z ograniczonej wiedzy na temat realnych problemów tej grupy mieszkańców. Rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia Wykres 34.

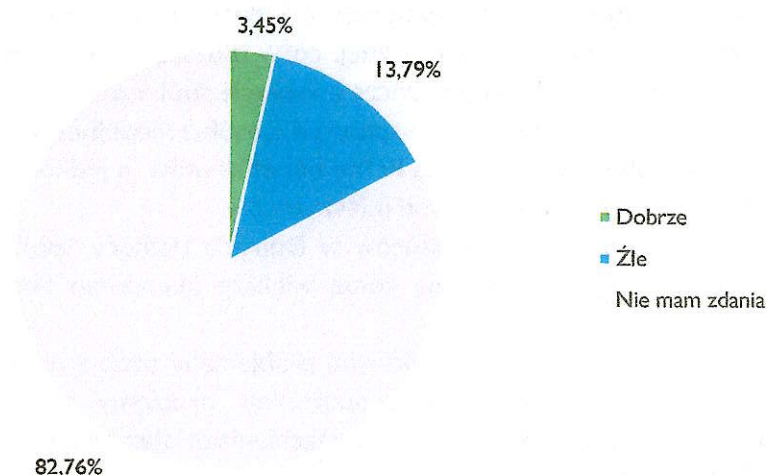
Wykres 34. Bariery i problemy doświadczane przez osoby z niepełnosprawnościami w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Ocena oferty usług skierowanych do osób z niepełnosprawnościami (Wykres 35) wskazuje na bardzo niski poziom rozpoznawalności tych działań wśród mieszkańców. Zdecydowana większość respondentów (ok. 82,8%) zadeklarowała brak zdania, co sugeruje, że oferta ta jest słabo znana, niewystarczająco promowana lub dociera do wąskiego grona odbiorców. Około 3,5% badanych oceniło ofertę pozytywnie, natomiast 13,8% wyraziło ocenę negatywną. Niewielki odsetek odpowiedzi pozytywnych w zestawieniu z relatywnie wyższym udziałem ocen negatywnych może wskazywać na potrzebę zarówno rozszerzenia zakresu świadczonych usług, jak i poprawy ich dostępności oraz dostosowania do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

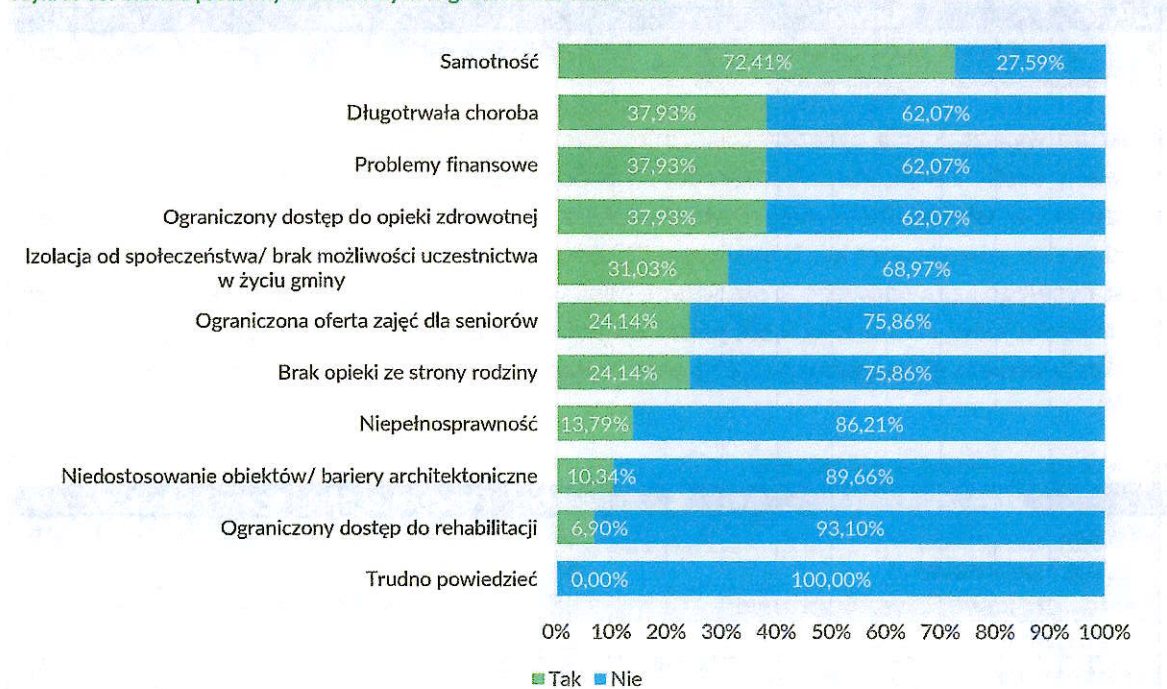
Wykres 35. Ocena oferty usług skierowanych do osób z niepełnosprawnościami w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Zebrane odpowiedzi wskazują, że najpoważniejszym problemem osób starszych w gminie Banie Mazurskie (Wykres 36) jest samotność, którą wskazało ok. 72,4% respondentów. Istotnymi barierami są również problemy zdrowotne – długotrwała choroba (ok. 37,9%) oraz ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (ok. 37,9%). Taki sam odsetek badanych wskazał na problemy finansowe. Około 31% wskazało na izolację od społeczeństwa i brak możliwości uczestnictwa w życiu gminy, co może pogłębiać poczucie osamotnienia i wykluczenia społecznego. Mniej, choć nadal istotne, wskazania dotyczyły braku opieki ze strony rodziny oraz ograniczonej oferty zajęć dla seniorów (po 24,1%). Stosunkowo rzadziej wymieniano niepełnosprawność (ok. 13,8%), bariery architektoniczne (ok. 10,3%) oraz ograniczony dostęp do rehabilitacji (6,9%).

Wykres 36. Główne problemy osób starszych w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

WNIOSKI

- W gminie Banie Mazurskie obserwuje się spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, jednak równocześnie rośnie udział osób starszych w strukturze demograficznej, co w dłuższej perspektywie może zwiększać zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie społeczne.
- Zakres usług opiekuńczych oraz wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami pozostaje ograniczony i obejmuje niewielką liczbę beneficjentów, a jednocześnie charakteryzuje się niską rozpoznawalnością wśród mieszkańców.
- Rosnące koszty pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej, przy stabilnej liczbie podopiecznych, stanowią coraz większe obciążenie finansowe dla budżetu gminy.
- Respondenci wskazują, że największymi problemami osób z niepełnosprawnościami i seniorów są samotność, izolacja społeczna, problemy zdrowotne oraz bariery ekonomiczne, co podkreśla potrzebę wzmacniania działań integracyjnych, opiekuńczych i prozdrowotnych.
- Niewielki odsetek pozytywnych ocen oferty wsparcia oraz wysoki udział odpowiedzi neutralnych wskazują na konieczność lepszej promocji dostępnych usług oraz ich dostosowania do realnych potrzeb mieszkańców.

4.5. EDUKACJA PUBLICZNA

Tabela 16 przedstawia wykaz przedszkoli i szkół podstawowych funkcjonujących na terenie gminy Banie Mazurskie. Na obszarze gminy działalność oświatową w tym zakresie prowadzi jeden podmiot, zarządzany przez gminę – Zespół Placówek Oświatowych zlokalizowany przy ul. Konopnickiej 12, który zapewnia realizację wychowania przedszkolnego oraz edukacji na poziomie szkoły podstawowej dla dzieci i uczniów z terenu gminy.

Tabela 16. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Zespół Placówek Oświatowych	Ul. Konopnickiej 12, 19-520 Banie Mazurskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Banie Mazurskie wskazuje, że największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym, które liczą 948 osób tj. 28,5% ogółu mieszkańców. Istotny udział mają również osoby z wykształceniem podstawowym (21,1%) oraz zasadniczym zawodowym lub branżowym (20,6%), co potwierdza znaczącą rolę wykształcenia podstawowego i zawodowego w strukturze edukacyjnej gminy. Wykształcenie wyższe posiada 321 mieszkańców, co stanowi 9,6% populacji gminy. Relatywnie mniejsze grupy tworzą osoby z wykształceniem gimnazjalnym (3,6%) oraz z wykształceniem podstawowym nieukończonym (3,4%).

Tabela 17. Poziom wykształcenia w 2021 roku

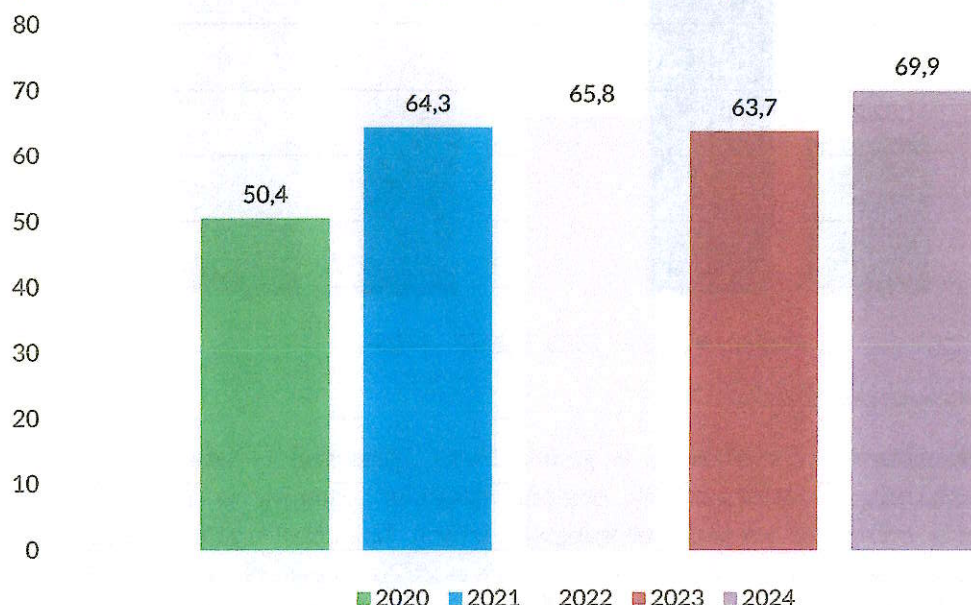
Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	321	9,6
Średnie i policealne	948	28,5
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	686	20,6
Gimnazjalne	121	3,6
Podstawowe	704	21,1
Podstawowe nieukończone	114	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

Dane dotyczące odsetka dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Banie Mazurskie (Wykres 37) wskazują na ogólną tendencję wzrostową w latach

2020–2024. W 2020 roku wskaźnik ten wynosił 50,4%, natomiast w kolejnych latach systematycznie wzrastał, osiągając najwyższą wartość w 2024 roku na poziomie 69,9%. W analizowanym okresie odnotowano jedynie niewielkie wahania wskaźnika, w tym nieznaczny spadek w 2023 roku, jednak nie wpłynęło to na ogólny pozytywny trend.

Wykres 37. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Dane dotyczące liczby uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020–2024 (Tabela 18) wskazują na wyraźne zmiany w liczbie uczniów. W 2020 roku do szkoły uczęszczało 238 uczniów, natomiast w kolejnych trzech latach następował systematyczny spadek – do 228 w 2021 roku, 216 w 2022 roku oraz 201 w 2023 roku. Oznacza to łączny spadek o 37 uczniów w ciągu czterech lat. W 2024 roku odnotowano jednak wzrost liczby uczniów do 208, co może wskazywać na częściową stabilizację sytuacji po wcześniejszym okresie spadkowym.

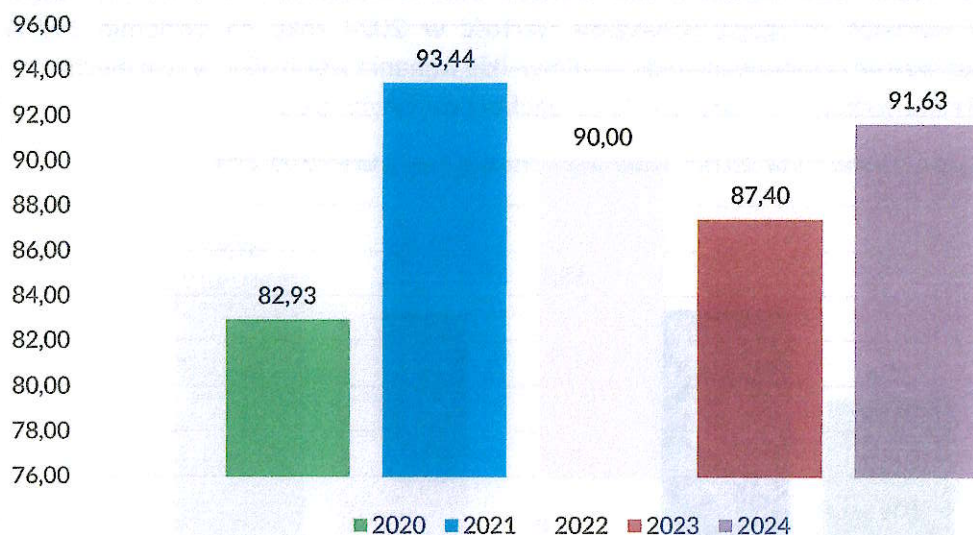
Tabela 18. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024

	Liczba uczniów				
	2020	2021	2022	2023	2024
Szkoła podstawowa	238	228	216	201	208
Szkoła ponadpodstawowa	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w gminie Banie Mazurskie w latach 2020–2024 (Wykres 38) utrzymywał się na relatywnie wysokim poziomie, choć podlegał niewielkim wahaniom. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w 2020 roku (ok. 82,9%), natomiast najwyższą w 2021 roku (93,44%). W kolejnych latach współczynnik ulegał umiarkowanym zmianom, osiągając 90,0% w 2022 roku, 87,4% w 2023 roku oraz ok. 91,6% w 2024 roku. Zróżnicowanie wartości wskaźnika może wynikać ze zmian demograficznych oraz migracji uczniów pomiędzy obwodami szkolnymi.

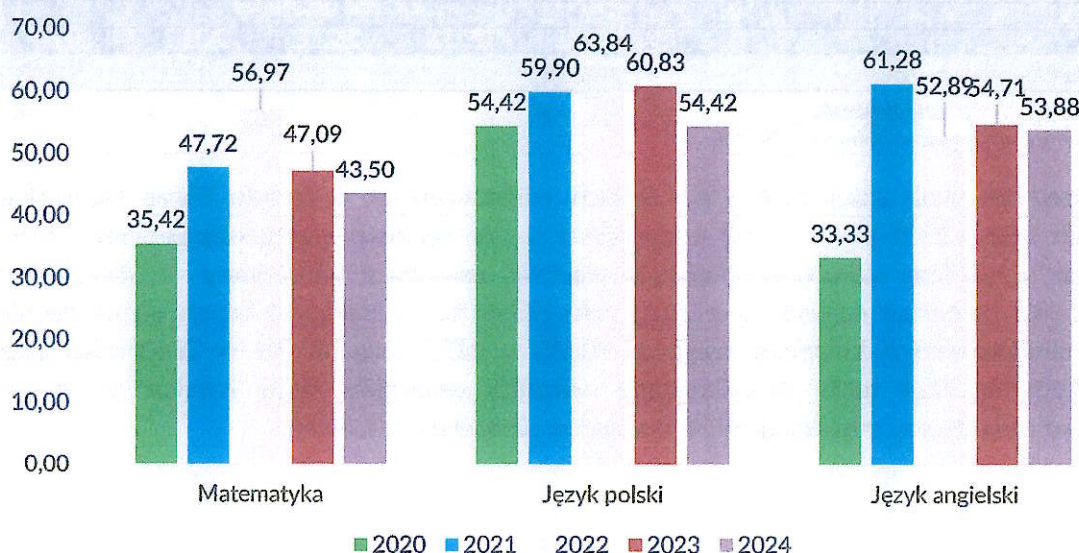
Wykres 38. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Banie Mazurskie w latach 2020–2024 (Wykres 39) wskazuje na zróżnicowany poziom osiągnięć uczniów w poszczególnych przedmiotach oraz zmienność wyników w kolejnych latach. Najniższe rezultaty uzyskiwano z matematyki, gdzie średni wynik wahał się od ok. 35,4% w 2020 roku do ok. 57% w 2022 roku. Po osiągnięciu najwyższej wartości w 2022 roku widoczny jest spadek wyników w kolejnych latach, do poziomu 43,5% w 2024 roku, co może wskazywać na trudności uczniów w opanowaniu treści matematycznych. Wyniki z języka polskiego utrzymywały się na najwyższym poziomie spośród analizowanych przedmiotów. W 2020 roku średni wynik wynosił ok. 54,4%, a w 2022 roku osiągnął maksimum na poziomie ok 63,8%. W latach 2023–2024 odnotowano jednak stopniowe obniżenie rezultatów, do poziomu 54,42% w 2024 roku. Największą dynamikę zmian zaobserwowano w przypadku języka angielskiego. Po bardzo niskim wyniku w 2020 roku (ok. 33,3%) nastąpił wyraźny wzrost w 2021 roku do ok. 61,3%, a w kolejnych latach wyniki ustabilizowały się na poziomie powyżej 50%. W 2024 roku średni wynik z języka angielskiego wyniósł ok. 53,9%.

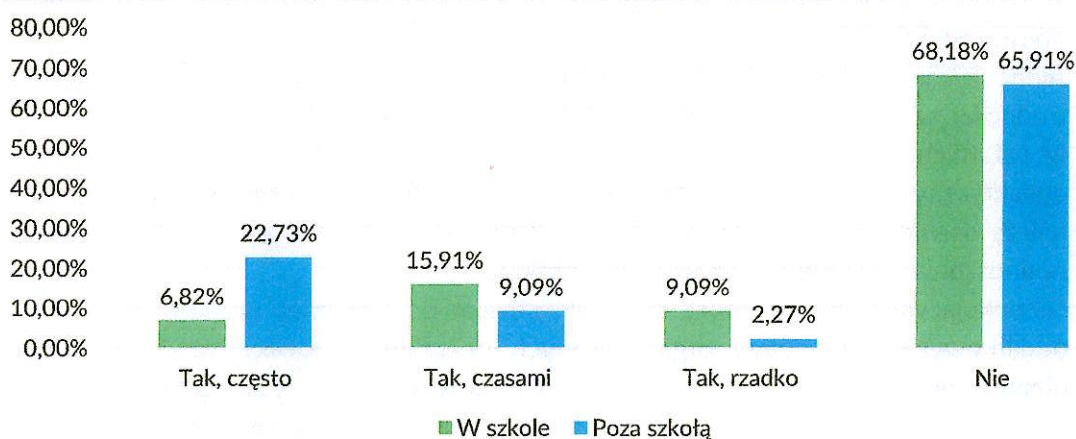
Wykres 39. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE

Wyniki badania dotyczące uczestnictwa uczniów w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych (Wykres 40) wskazują, że zdecydowana większość respondentów nie korzysta z tego typu form aktywności, zarówno w szkole, jak i poza nią. Brak uczestnictwa w zajęciach organizowanych w szkole zadeklarowało ok. 68,2% uczniów, natomiast w przypadku zajęć realizowanych poza szkołą odsetek ten wyniósł ok. 65,9%. Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych częściej deklarowane jest poza szkołą niż w jej ramach. Regularne uczestnictwo w zajęciach pozaszkolnych wskazało ok. 22,7% respondentów, podczas gdy w przypadku zajęć szkolnych było to ok. 6,8%. Zajęcia szkolne częściej mają charakter okazjonalny lub sporadyczny.

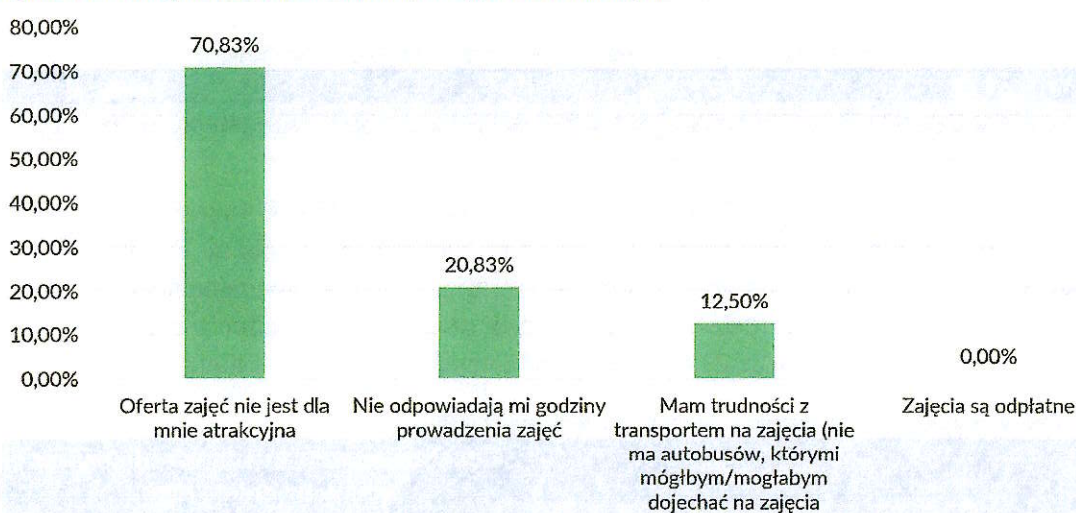
Wykres 40. Uczestnictwo uczniów w zajęciach dodatkowych organizowanych w szkole i poza szkołą



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

Najczęściej wskazywanym powodem braku uczestnictwa w zajęciach dodatkowych jest nieatrakcyjna oferta zajęć, na co zwróciło uwagę ok. 70,8% respondentów. Znacznie rzadziej uczniowie wskazywali na niedopasowane godziny prowadzenia zajęć (ok. 20,8%) oraz trudności transportowe (12,5%). Żaden z ankietowanych nie uznał odpłatności zajęć za barierę.

Wykres 41. Powody nieuczestniczenia uczniów w zajęciach dodatkowych



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

WNIOSKI

- Analiza danych dotyczących systemu edukacji w gminie Banie Mazurskie wskazuje na jego stabilne funkcjonowanie, przy jednoczesnym występowaniu obszarów wymagających dalszych działań rozwojowych.

- Gmina dysponuje jednym podmiotem oświatowym, który zapewnia zarówno wychowanie przedszkolne, jak i edukację na poziomie szkoły podstawowej, co gwarantuje dostępność podstawowych usług edukacyjnych dla mieszkańców. Jednocześnie struktura wykształcenia ludności pokazuje ograniczony udział osób z wykształceniem wyższym, co może w dłuższej perspektywie wpływać na potencjał rozwojowy gminy i rynek pracy.
- Pozytywnym zjawiskiem jest systematyczny wzrost odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, co świadczy o rosnącej dostępności i znaczeniu edukacji przedszkolnej w gminie. Również stosunkowo wysoki współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych potwierdza, że zdecydowana większość dzieci realizuje obowiązek szkolny na miejscu.
- Jednocześnie analiza wyników egzaminu ósmoklasisty wskazuje na utrzymujące się trudności w zakresie matematyki, a także na spadek wyników z języka polskiego w ostatnich latach, co może wymagać wzmocnienia działań wspierających proces dydaktyczny. Stabilizacja wyników z języka angielskiego na poziomie powyżej 50% należy ocenić umiarkowanie pozytywnie, choć nadal widoczna jest potrzeba dalszego podnoszenia kompetencji językowych uczniów.
- Niepokojącym sygnałem może być niski poziom uczestnictwa uczniów w zajęciach dodatkowych, szczególnie organizowanych w szkole. Główną barierą pozostaje nieatrakcyjna oferta zajęć, co wskazuje na konieczność jej lepszego dostosowania do zainteresowań dzieci i młodzieży. Mniejsze znaczenie mają kwestie organizacyjne, takie jak godziny zajęć czy transport, a odpłatność nie stanowi istotnej przeszkody.

4.6. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA ZAWODOWA

Tabela 19 przedstawia podmioty realizujące działania na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców gminy Banie Mazurskie. Kluczową rolę w tym obszarze pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich, który prowadzi działania o charakterze ciągłym.

Tabela 19. Podmioty i działania realizowane na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców

L.P.	Nazwa	Lata realizacji
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich	Działania ciągłe

Źródło: opracowanie własne – dane OPS

Dane dotyczące poziomu bezrobocia rejestrowanego w gminie Banie Mazurskie w latach 2020–2024 wskazują na wyraźną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. Zarówno liczba bezrobotnych ogółem, jak i odsetek osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym systematycznie malały, z najwyższym poziomem bezrobocia odnotowanym w 2020 roku oraz najniższym w 2023 roku. Rozkład danych przedstawia Tabela 20.

Tabela 20. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020–2024

	Liczba osób					Odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	180	132	148	109	110	8,7	6,4	7,3	5,5	5,7
Mężczyźni	91	66	82	62	69	7,7	5,6	7,2	5,6	6,4
Kobiety	89	66	66	47	41	9,7	7,3	7,3	5,4	4,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dane przedstawione w Tabeli 21 wskazują na ogólną tendencję spadkową liczby bezrobotnych we wszystkich analizowanych grupach w latach 2020–2024. Największą poprawę odnotowano

wśród długotrwale bezrobotnych, których liczba zmniejszyła się o 51,4% w ciągu pięciu lat. Spadek widoczny jest również w grupie osób powyżej 50. roku życia (o 32,1%) oraz osób do 30. roku życia (o 43,2%), mimo niewielkich wahań w poszczególnych latach.

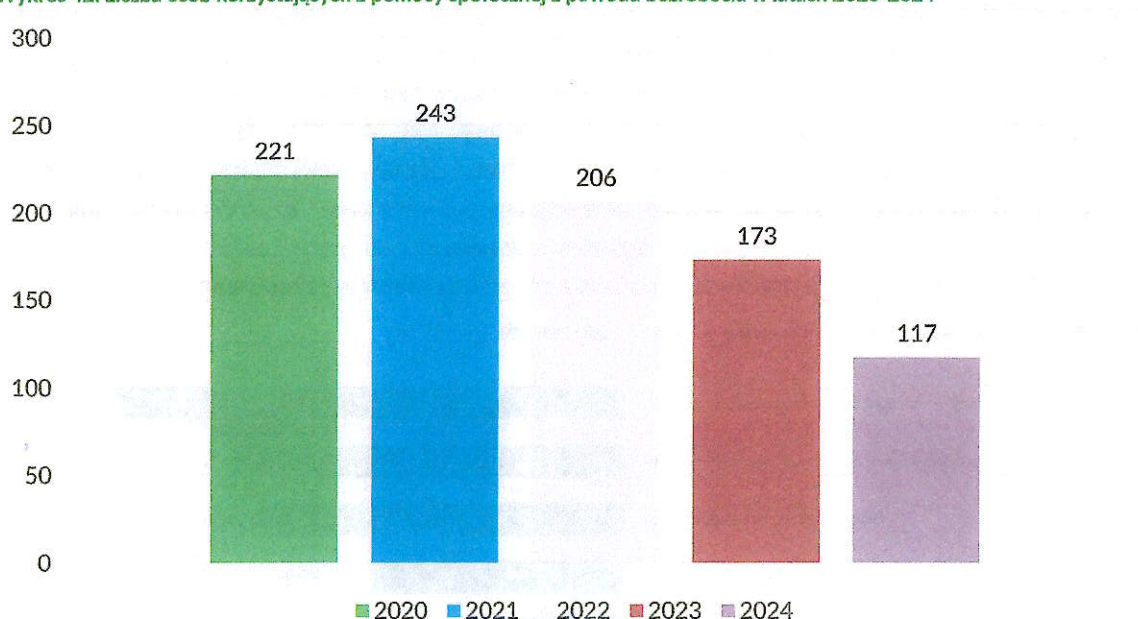
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni do 30 roku życia	35	20	26	15	17
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	81	62	71	56	55
Długotrwale bezrobotni	111	100	93	65	63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W analizowanym okresie widoczna jest korzystna zmiana w zakresie korzystania z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (Wykres 42). Po najwyższej wartości odnotowanej w 2021 roku liczba beneficjentów systematycznie malała, osiągając w 2024 roku poziom 117 osób. Tendencja ta wskazuje na stopniowe ograniczanie skali problemu bezrobocia wśród mieszkańców gminy oraz zmniejszające się zapotrzebowanie na wsparcie z pomocy społecznej z tego tytułu.

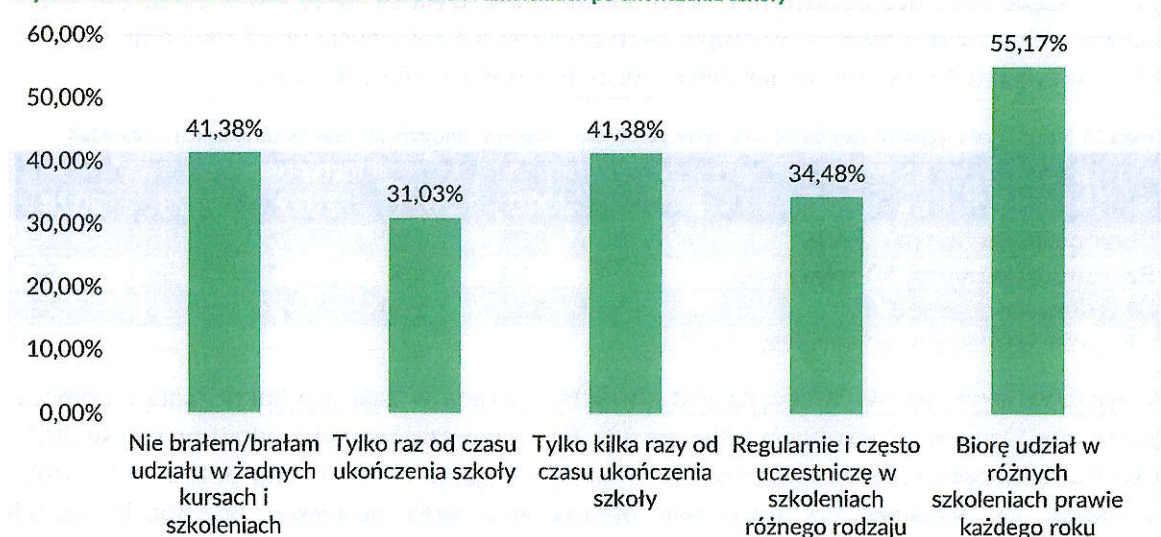
Wykres 42. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRIPS-03

Wyniki badania wskazują na zróżnicowany poziom aktywności edukacyjnej mieszkańców po zakończeniu formalnej edukacji (Wykres 43). Największa grupa respondentów (ok. 55,2%) deklaruje udział w różnych szkoleniach niemal każdego roku, co świadczy o stosunkowo wysokiej gotowości do podnoszenia kwalifikacji. Jednocześnie ok. 41,4% badanych nie uczestniczyło w żadnych kursach ani szkoleniach, co może wskazywać na bariery dostępu lub ograniczoną motywację do dalszego kształcenia. Znaczna część respondentów brała udział w szkoleniach jednorazowo lub kilka razy, natomiast regularne i częste uczestnictwo deklarowało ok. 34,5% ankietowanych.

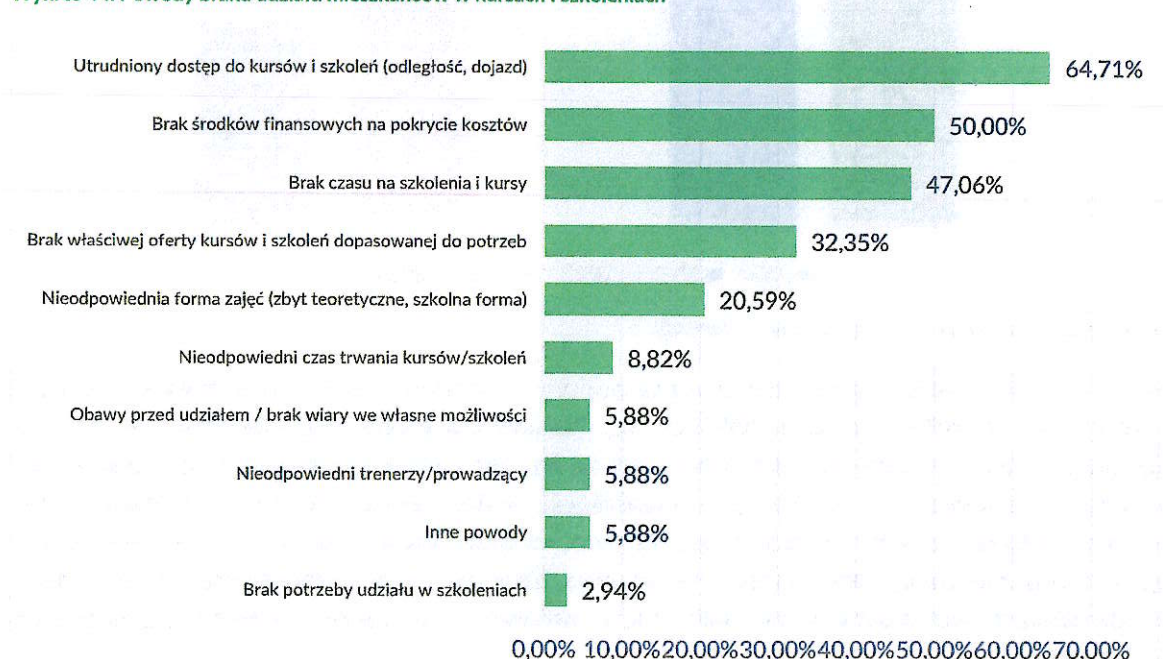
Wykres 43. Uczestnictwo mieszkańców w kursach i szkoleniach po ukończeniu szkoły



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Dane wskazują, że głównymi barierami ograniczającymi udział mieszkańców w kursach i szkoleniach (Wykres 44) są czynniki organizacyjne oraz finansowe. Najczęściej wskazywanym problemem był utrudniony dostęp do oferty szkoleniowej związany z odległością i dojazdem (ok. 64,7%). Istotne znaczenie miały również brak środków finansowych na pokrycie kosztów udziału (50%) oraz brak czasu na szkolenia i kursy (ok. 47,1%). Ponad jedna trzecia respondentów zwróciła uwagę na niedopasowanie oferty szkoleniowej do ich realnych potrzeb (ok. 32,4%). Rzadziej wskazywano na kwestie związane z formą zajęć, czasem ich trwania oraz kompetencjami prowadzących. Niewielki odsetek odpowiedzi dotyczył barier motywacyjnych, takich jak brak potrzeby uczestnictwa czy obawy przed udziałem w szkoleniach.

Wykres 44. Powody braku udziału mieszkańców w kursach i szkoleniach

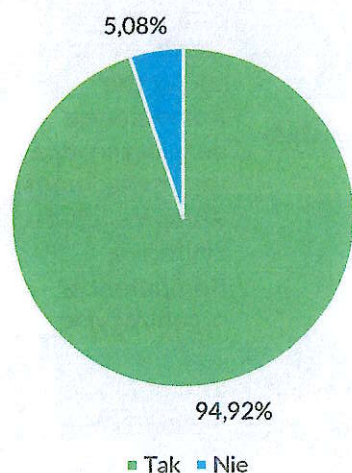


Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=34

Zdecydowana większość respondentów (ok. 94,9%) deklaruje chęć udziału w kursach i szkoleniach podnoszących kompetencje (Wykres 45). 5,1% badanych nie jest zainteresowanych tego typu formami rozwoju, co wskazuje na bardzo wysoki potencjał zainteresowania ofertą edukacyjną i szkoleniową wśród mieszkańców. Badanie wskazuje

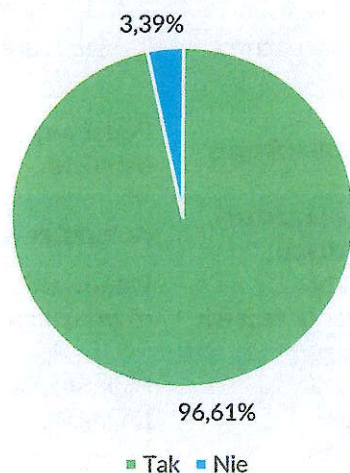
również na bardzo wysokie zainteresowanie rozwojem kompetencji osobistych wśród respondentów (Wykres 46). Około 96,6% ankietowanych zadeklarowało chęć podnoszenia swoich kompetencji w tym zakresie, natomiast ok. 3,4% nie wyraziło takiego zainteresowania.

Wykres 45. Zainteresowanie udziałem mieszkańców w kursach i szkoleniach podnoszących kompetencje



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Wykres 46. Zainteresowanie podnoszeniem kompetencji osobistych wśród mieszkańców



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Wyniki badania wskazują na zasadność planowania kompleksowej, zróżnicowanej oferty działań rozwojowych, łączącej elementy rozwoju osobistego, integracji społecznej, edukacji praktycznej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego. Najczęściej wskazywanym obszarem zainteresowań respondentów były warsztaty z zakresu psychologii i rozwoju osobistego, obejmujące m.in. radzenie sobie ze stresem, rozwój kompetencji emocjonalnych, wzmacnianie poczucia własnej wartości oraz umiejętności interpersonalnych. Zainteresowaniem cechują się również warsztaty rękodzieła, postrzegane jako atrakcyjna forma rozwijania umiejętności praktycznych i kreatywnych, a także jako przestrzeń sprzyjająca integracji społecznej. Istotną grupę odpowiedzi stanowiły również wskazania dotyczące zajęć artystyczno-kulturalnych, w tym zajęć plastycznych, muzycznych i tanecznych, a także samych zajęć tanecznych. Formy te pełnią jednocześnie funkcję rozwojową, prozdrowotną oraz integracyjną, odpowiadając na potrzeby aktywnego i twórczego spędzania czasu. Respondenci często deklarowali ponadto zainteresowanie kursami o charakterze praktycznym, takimi jak obsługa urządzeń technicznych (w tym komputera oraz sprzętu AGD i RTV), zarządzanie czasem czy zarządzanie budżetem domowym. Respondenci interesują się również tematyką ogrodnictwa oraz tradycyjnej architektury wsi, szczególnie w kontekście remontu i zachowania zabytkowych oraz historycznych budynków. Część badanych wskazywała również na kursy samoobrony, zajęcia z zakresu prawa, wizyty studyjne związane z kulturą lokalną oraz naukę języków obcych jako istotne uzupełnienie rozwoju osobistego. Pojawiły się także pojedyncze deklaracje zainteresowania wyłącznie kursami prowadzącymi do uzyskania konkretnych kwalifikacji zawodowych. Wykaz rodzajów kursów zaproponowanych przez respondentów przedstawia Tabela 22.

Tabela 22. Preferowane kursy dotyczące podnoszenia kompetencji osobistych

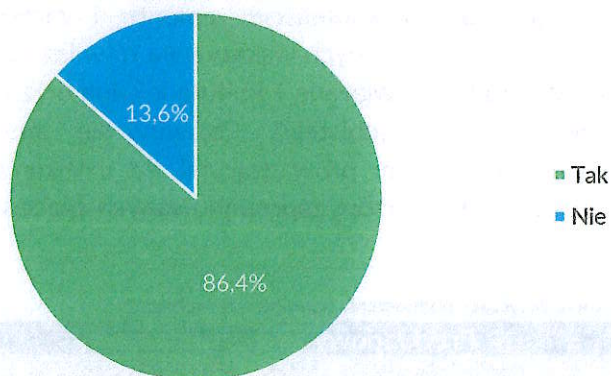
Rodzaj zajęć	Przykładowy zakres tematyczny	Charakter kompetencji
Warsztaty z psychologii i rozwoju osobistego	Radzenie sobie ze stresem, kompetencje emocjonalne, relacje interpersonalne, wzmacnianie poczucia własnej wartości	Kompetencje psychospołeczne
Warsztaty rękodzieła	Rękodzieło artystyczne i użytkowe	Kompetencje kreatywne i manualne

Rodzaj zajęć	Przykładowy zakres tematyczny	Charakter kompetencji
Spotkania integracyjno-kulturalne	Wydarzenia wspólnotowe, działania integrujące mieszkańców	Kompetencje społeczne
Zajęcia artystyczno-kulturalne	Zajęcia plastyczne, muzyczne, taneczne	Kompetencje twórcze i kulturowe
Zajęcia taneczne	Taniec rekreacyjny i prozdrowotny	Kompetencje prozdrowotne i społeczne
Kursy samoobrony	Podstawy samoobrony, bezpieczeństwo osobiste	Kompetencje bezpieczeństwa i samoświadomości
Obsługa urządzeń technicznych	Komputer, sprzęt AGD i RTV	Kompetencje techniczne i cyfrowe
Warsztaty zarządzania czasem	Planowanie, organizacja czasu, równowaga życiowa	Kompetencje organizacyjne
Warsztaty zarządzania budżetem domowym	Planowanie wydatków, gospodarowanie finansami	Kompetencje ekonomiczne
Kursy ogrodnictwa	Uprawa roślin, ekologiczne rozwiązania	Kompetencje ekologiczne i praktyczne
Tradycyjna architektura wsi	Remont i ochrona starych budynków	Kompetencje techniczne i kulturowe
Zajęcia z zakresu prawa	Podstawy prawa w życiu codziennym	Kompetencje obywatelskie
Wizyty studyjne – kultura lokalna	Dziedzictwo kulturowe regionu	Kompetencje kulturowe i społeczne
Nauka języków obcych	Języki obce w życiu codziennym	Kompetencje językowe
Inne formy rozwoju osobistego	Kursy prowadzące do zdobycia konkretnych kwalifikacji	Kompetencje rozwojowe i zawodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Analiza odpowiedzi na pytanie dotyczące zainteresowania podniesieniem kompetencji zawodowych (Wykres 47) wskazuje, że zdecydowana większość respondentów (ok. 86,4%) deklaruje chęć podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. Około 13,6% badanych zadeklarowało brak zainteresowania w tym zakresie.

Wykres 47. Zainteresowanie udziałem mieszkańców w kursach i szkoleniach zawodowych



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Najczęściej deklarowanymi formami szkoleń zawodowych były kursy językowe, przede wszystkim język angielski na poziomie podstawowym i zaawansowanym. Kolejną istotną grupę stanowiły zajęcia komputerowe oraz szkolenia IT/ICT, obejmujące zarówno podstawową, jak i zaawansowaną obsługę komputera, a także elementy grafiki komputerowej i fotografii cyfrowej. Stosunkowo dużym zainteresowaniem cieszyły się również kursy związane z przedsiębiorczością, w szczególności szkolenia z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków na rozpoczęcie i rozwój własnej firmy. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się także kursy zawodowe o charakterze praktycznym, takie jak kurs kosmetyki i wizażu, kurs krawiecki, kurs opiekunki osób starszych oraz kurs pierwszej pomocy. Uzupełniając respondenci wskazywali na kursy fotograficzne, warsztaty z autoprezentacji i wystąpień publicznych oraz inne szkolenia rozwijające kompetencje uzupełniające, które mogą wspierać rozwój zawodowy i zwiększać konkurencyjność na rynku pracy. Tabela 23 przedstawia wykaz preferowanych przez respondentów ww. szkoleń.

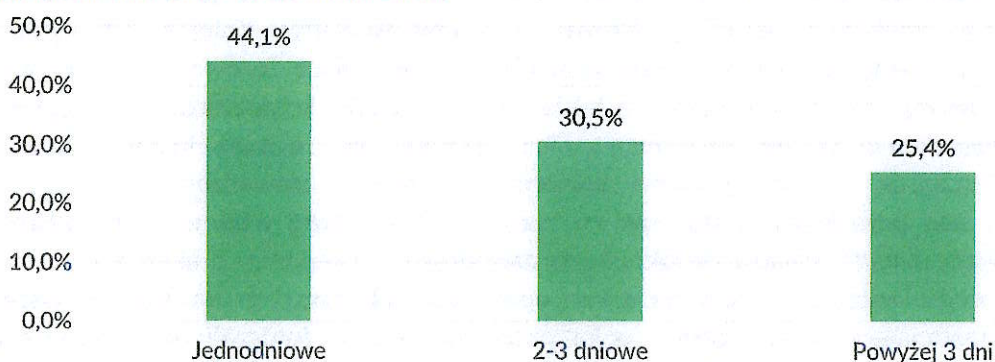
Tabela 23. Preferowane kursy dotyczące podnoszenia kompetencji zawodowych

Rodzaj szkolenia	Przykładowe formy kursów	Charakter kompetencji
Kursy językowe	Język angielski – poziom podstawowy i zaawansowany, język niemiecki	Kompetencje językowe
Szkolenia komputerowe i IT	Zajęcia komputerowe (podstawowe i zaawansowane), IT/ICT, grafika komputerowa	Kompetencje cyfrowe
Kursy przedsiębiorczości	Prowadzenie działalności gospodarczej, pozyskiwanie środków, fundusze unijne	Kompetencje biznesowe
Kursy zawodowe praktyczne	Kosmetyka i wizaż, krawiectwo, opiekunka osób starszych, „złota rączka”	Kwalifikacje zawodowe
Kursy fotograficzne	Fotografia z elementami grafiki, warsztaty fotograficzne	Kompetencje kreatywne
Kursy uzupełniające	Pierwsza pomoc, autoprezentacja, wystąpienia publiczne	Kompetencje miękkie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

Respondenci najczęściej wskazywali, że najbardziej odpowiadają im kursy i szkolenia jednodniowe – taką formę preferuje 44,1% badanych. Na drugim miejscu znalazły się szkolenia trwające 2–3 dni, preferowane przez 30,5% respondentów. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 48. Ponadto, respondenci wskazywali, że preferują kursy i szkolenia odbywające się raz w tygodniu. Mniejsza grupa badanych deklarowała zainteresowanie zajęciami realizowanymi 2 razy w tygodniu, natomiast 3 razy w tygodniu wybierane było sporadycznie. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały również na preferencję zajęć odbywających się raz w miesiącu.

Wykres 48. Preferowana długość kursów i szkoleń



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=59

WNIOSKI

- Analiza danych dotyczących bezrobocia w gminie Banie Mazurskie wskazuje na systematyczną poprawę sytuacji w latach 2020–2024. Spadek liczby osób bezrobotnych, w tym w grupie osób długotrwale bezrobotnych oraz osób młodych i powyżej 50. roku życia, może świadczyć o skuteczności dotychczasowych działań aktywizacyjnych oraz sprzyjających warunkach na lokalnym rynku pracy.
- Obserwowany spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia potencjalnie potwierdza tendencję ograniczania skali tego problemu oraz malejące zapotrzebowanie na wsparcie instytucjonalne w tym obszarze.
- Wyniki badania pokazują, że część mieszkańców wykazuje gotowość do podnoszenia kwalifikacji i kompetencji po zakończeniu formalnej edukacji. Jednocześnie zauważalna jest grupa osób nieuczestniczących w szkoleniach, co wskazuje na potrzebę dalszego eliminowania barier dostępu do oferty edukacyjnej.
- Najczęściej wskazywane bariery udziału w kursach i szkoleniach mają charakter organizacyjny i finansowy, w szczególności trudności związane z dojazdem, kosztami udziału oraz ograniczeniami czasowymi.
- Stosunkowa większość respondentów deklaruje chęć udziału zarówno w szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe, jak i osobiste.
- Badanie wykazało szerokie spektrum zainteresowań respondentów – od warsztatów z zakresu psychologii i rozwoju osobistego, przez rękodzieło i zajęcia artystyczno-kulturalne, po kursy praktyczne, zawodowe i przedsiębiorcze.
- Respondenci najczęściej preferują szkolenia krótkoterminowe (jedno- lub kilkudniowe), realizowane w cyklu cotygodniowym.

4.7.KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

Na terenie gminy Banie Mazurskie funkcjonują podmioty prowadzące działalność w obszarze kultury, turystyki oraz aktywności społecznej, które pełnią istotną rolę w życiu lokalnej społeczności. Instytucją w tym zakresie jest Gminny Ośrodek Kultury i Promocji, realizujący działania kulturalne, edukacyjne i integracyjne, skierowane do mieszkańców różnych grup wiekowych. Uzupełnieniem oferty kulturalno-edukacyjnej jest Gminna Biblioteka Publiczna, która wspiera rozwój czytelnictwa, edukacji oraz dostępu do kultury. W gminie funkcjonuje również agroturystyka. Placówki wraz z adresami przedstawia Tabela 24.

Tabela 24. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Gminny Ośrodek Kultury i Promocji	ul. Sportowa 2, 19-520 Banie Mazurskie
2	Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Sportowa 2 I piętro, 19-520 Banie Mazurskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na terenie gminy Banie Mazurskie funkcjonuje podstawowa infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna (Tabela 25). o infrastruktury sportowej należy stadion gminny, stanowiący zaplecze dla lokalnych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych. Ważnym elementem dziedzictwa kulturowego jest Piramida w Rapie, a także kaplica grobowa rodziny Steinertów w Zakałczu Wielkim oraz cmentarz poległych w bitwie z 11 września 1914 r. w Żabinie. Na terenie gminy działają parafie: Parafia Rzymskokatolicka św. Antoniego Padewskiego w Baniach Mazurskich, Parafia Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Żabinie (obejmująca Kościół Narodzenia NMP w Żabinie oraz Kościół św. Piotra i Pawła w Rogalach) oraz Cerkiew greckokatolicka św. Mikołaja w Baniach Mazurskich, co podkreśla wielowyznaniowy charakter gminy. Infrastrukturę turystyczną uzupełniają szlaki piesze i rowerowe, w tym międzynarodowy szlak rowerowy Green Velo, a także Rzeką Gołdapa wykorzystywana jako szlak kajakowy. Szeroka oferta noclegowa zapewnia bazę dla turystów.

Tabela 25. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Stadion gminny	19-520 Banie Mazurskie
2	Piramida w Rapie	19-520 Rapa
3	Kaplica grobowa rodziny Steinertów w Zakałczu	19-520 Zakałcze Wielkie
4	Cmentarz poległych w bitwie nad jeziorami mazurskimi w roku 1914.IX.11. w Żabinie	19-520 Żabin
5	Szlaki piesze i rowerowe – tereny leśne; szczególnie szlak rowerowy Green Velo	Banie Mazurskie – Żabin – Rapa – Mieduniszki (13,5 km); Węgorzewo – Banie Mazurskie – Gołdapa
6	Rzeka Gołdapa – szlak kajakowy	Rzeka Gołdapa – obszar gminy Banie Mazurskie
7	Parafia Rzymskokatolicka św. Antoniego Padewskiego	Konopnickiej 57, 19-520 Banie Mazurskie
8	Parafia Narodzenia NMP w Żabinie tym: Kościół Narodzenia NMP w Żabinie oraz Kościół Piotra i Pawła w Rogalach	Żabin 25, 19-520 Banie Mazurskie
9	Cerkiew greckokatolicka św. Mikołaja	Konopnickiej 21, 19-520 Banie Mazurskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na terenie gminy Banie Mazurskie w latach 2020–2024 realizowane były wydarzenia kulturalne, sportowe oraz społeczne, angażujące zarówno instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, jak i społeczność lokalną. Istotną rolę w organizacji wydarzeń odgrywał Gminny Ośrodek Kultury i Promocji w Baniach Mazurskich, współpracujący m.in. z jednostkami oświatowymi, parafiami, organizacjami społecznymi, Kołem Gospodyń Wiejskich oraz służbami mundurowymi. Wśród realizowanych działań znalazły się zarówno wydarzenia kulturalne i muzyczne, inicjatywy sportowe, jak i akcje społeczne, w tym działania o charakterze prozdrowotnym. Wydarzenia wraz z ich realizatorem oraz adresami przedstawia Tabela 26.

Tabela 26. Wydarzenia kulturalne i sportowe oraz atrakcje turystyczne na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Realizator	Adres/ lata realizacji
1	XX Międzynarodowy Koncert Muzyki Cerkiewnej	Mazurski Oddział Związku Ukraińców w Polsce oraz Greckokatolicka parafia p.w. Trójcy Przenajświętszej	Greckokatolicka parafia p.w. Trójcy Przenajświętszej/ 2021
2	Międzykulturowy Przegląd Piosenki w Żabinie „Radość z Obecności”	Parafia Narodzenia NMP w Żabinie	Kościół NMP w Żabinie / od 2016 r
3	Koncert disco polo	GOKiP w Baniach Mazurskich	Stadion gminny w Baniach Mazurskich / 2022
4	Barwy Kultury Ukraińskiej	GOKiP w Baniach Mazurskich	Stadion gminny w Baniach Mazurskich / corocznie
5	XXXIV Mazurski Bieg Uliczny	Zespół Placówek Oświatowych w Baniach Mazurskich; Rada Rodziców przy Zespole Placówek Oświatowych w Baniach Mazurskich; Straż Graniczna w Baniach Mazurskich; Ochotnicza Straż Pożarna w Baniach Mazurskich; Urząd Gminy w Baniach Mazurskich; Gminny Ośrodek Kultury i Promocji w Baniach Mazurskich; Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi	
6	Akcje społeczne i pikniki parafialne		Parafia Rzymskokatolicka św. Antoniego Padewskiego/ 2023
7.	„Kultura ze Smakiem”	Koło Gospodyń Wiejskich w Baniach Mazurskich oraz Gminny Ośrodek Kultury i Promocji w Baniach Mazurskich	Stadion gminny w Baniach Mazurskich / 2023
	Akcja krwiodawcza w Baniach Mazurskich	OSP w Surminach	Bank Spółdzielczy w Baniach Mazurskich, ul. Konopnickiej 55/corocznie

Źródło: opracowanie własne

Dane dotyczące uczestnictwa mieszkańców Gminy Banie Mazurskie w życiu kulturalnym oraz sportowo-rekreacyjnym w latach 2020–2024 wskazują na stabilne funkcjonowanie oferty kulturalnej oraz ograniczoną dostępność danych w obszarze sportu i rekreacji (Tabela 27). W całym analizowanym okresie na terenie gminy działała jedna instytucja kultury, która corocznie organizowała wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców. Liczba imprez utrzymywała się na zbliżonym poziomie, wykazując umiarkowany wzrost do 2023 roku, kiedy odnotowano najwyższą liczbę wydarzeń. W 2024 roku nastąpiło nieznaczne zmniejszenie ich liczby, jednak nadal pozostawała ona wyższa niż w latach początkowych analizowanego okresu. Zainteresowanie mieszkańców udziałem w wydarzeniach kulturalnych systematycznie rosło do 2023 roku, co znalazło odzwierciedlenie w wyraźnym wzroście liczby uczestników. W 2024 roku frekwencja uległa obniżeniu, jednak nadal utrzymywała się na relatywnie wysokim poziomie. Równocześnie obserwowany był rozwój działalności artystycznej – zwiększyła się zarówno liczba grup artystycznych, jak i liczba ich członków, co świadczy o rosnącym zaangażowaniu mieszkańców w twórcze formy aktywności i poszerzaniu lokalnej oferty

kulturalnej. W odniesieniu do aktywności sportowo-rekreacyjnej podkreśla się, że dane w tym zakresie dostępne były jedynie dla 2022 roku. Wskazują one na istnienie 12 obiektów sportowych, które były w pełni wykorzystywane. Może to sugerować, że aktywność fizyczna realizowana jest głównie w formach indywidualnych lub nieformalnych, niewymagających stałych struktur organizacyjnych.

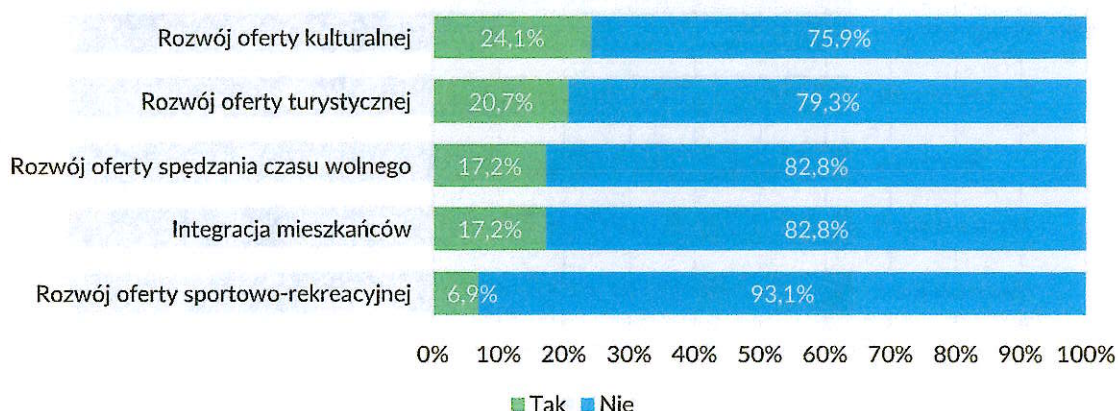
Tabela 27. Uczestnictwo w życiu kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym mieszkańców

	2020	2021	2022	2023	2024
Instytucje kultury	1	1	1	1	1
Liczba organizowanych imprez kulturalnych	25	27	27	30	28
Liczba uczestników organizowanych imprez kulturalnych	580	875	855	1 085	910
Koła/ kluby/ sekcje sportowe	1	0	0	0	0
Liczba członków kół/ klubów/ sekcji	20	0	0	0	0
Grupy artystyczne	2	2	5	6	5
Członkowie grup artystycznych	25	25	30	35	30
Obiekty sportowe	x	x	12	x	x
Stopień wykorzystania obiektów sportowo-rekreacyjnych	x	x	100,0	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Odpowiedzi respondentów wskazują na zróżnicowane postrzeganie priorytetów działań, które gmina Banie Mazurskie powinna podjąć w najbliższym czasie (Wykres 49). Największe poparcie uzyskał rozwój oferty kulturalnej – ok. 24,1% badanych uznało ten obszar za wymagający działań. Stosunkowo często wskazywano również na rozwój oferty turystycznej (ok. 20,7%), integrację mieszkańców (ok. 17,2%) oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego (17,2%). Porównywalnie rzadziej respondenci wskazywali na potrzebę rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej (6,9%), co może sugerować, że obecna oferta w tym zakresie jest oceniana jako wystarczająca lub mniej pilna w porównaniu z innymi obszarami. Wysokie odsetki odpowiedzi negatywnych w każdej z kategorii wskazują, że część mieszkańców nie postrzega konieczności natychmiastowych działań w tych obszarach lub nie uznaje ich za priorytetowe.

Wykres 49. Priorytetowe działania z zakresu oferty kulturalnej, które gmina Banie Mazurskie powinna podjąć w najbliższym czasie

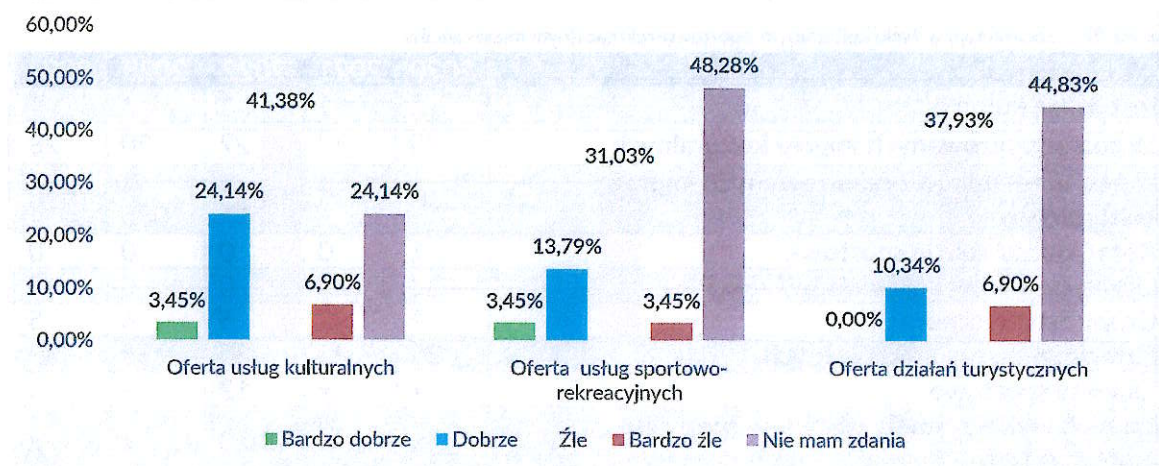


Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

Ocena oferty usług kulturalnych wskazuje, że największa grupa respondentów ocenia ją negatywnie (48,28% odpowiedzi „źle” i „bardzo źle”), przy 27,59% ocen pozytywnych oraz 24,14% osób bez zdania. Oferta usług sportowo-rekreacyjnych jest oceniana głównie negatywnie (34,48%), jednak niemal połowa badanych nie ma w tym zakresie opinii (48,28%),

co może świadczyć o niskiej rozpoznawalności oferty. W przypadku działań turystycznych dominują oceny negatywne (44,83%), a wysoki odsetek odpowiedzi „nie mam zdania” (44,83%) wskazuje na ograniczony kontakt mieszkańców z tą ofertą lub jej niewystarczającą promocję. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 50.

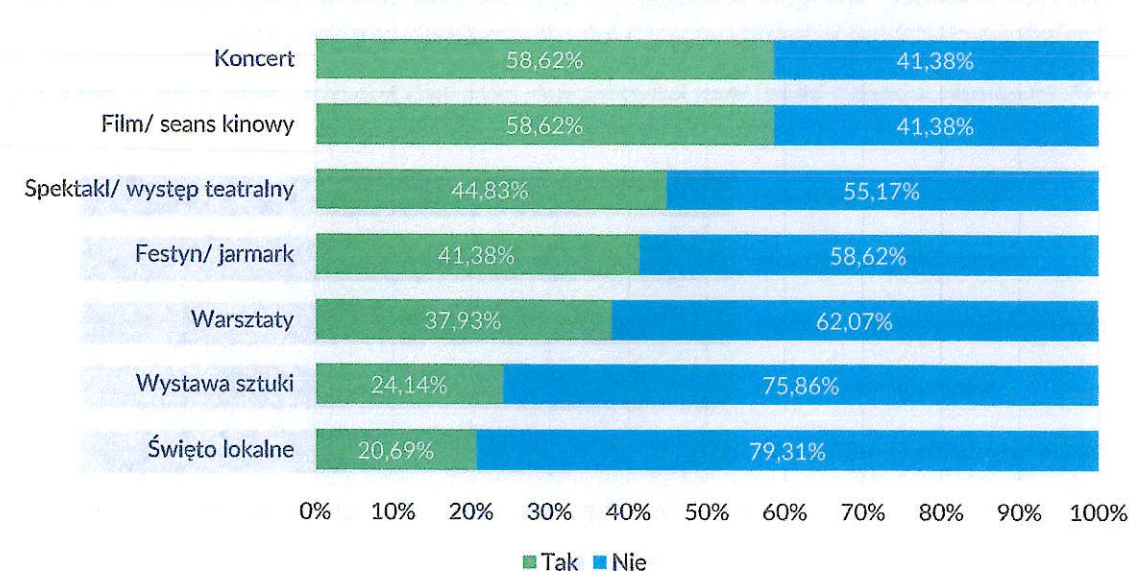
Wykres 50. Ocena oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

Największym zainteresowaniem respondentów cieszą się filmy/seanse kinowe oraz koncerty – udział w tych formach wydarzeń zadeklarowało po ok. 58,6% badanych. Stosunkowo wysokie zainteresowanie dotyczy również spektakli i występów teatralnych (ok. 44,8%) oraz festynów i jarmarków (ok. 41,4%). Warsztaty jako forma aktywności kulturalnej wskazało ok. 37,9% respondentów. Mniejsze zainteresowanie dotyczy wystaw sztuki (ok. 24,1%) oraz świąt lokalnych (ok. 20,7%), które były najrzadziej wybieraną formą wydarzeń. Rozkład odpowiedzi Wykres 51.

Wykres 51. Preferencje mieszkańców dotyczące form wydarzeń kulturalnych w gminie Banie Mazurskie



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

WNIOSKI

- Na terenie gminy Banie Mazurskie funkcjonuje podstawowa, lecz ograniczona liczba podmiotów i elementów infrastruktury w obszarze kultury, sportu i turystyki. Kluczową

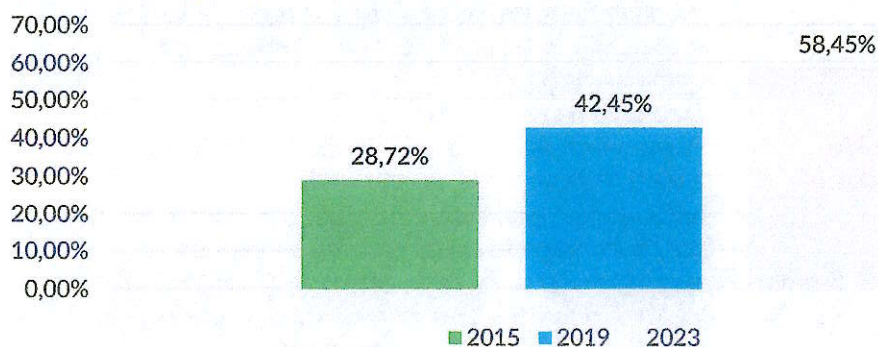
rolę pełni Gminny Ośrodek Kultury i Promocji, wspierany przez Gminną Bibliotekę Publiczną oraz pojedyncze podmioty prywatne (agroturystyka).

- Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna ma charakter podstawowy i obejmuje zarówno obiekty aktywności fizycznej, jak i zasoby dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego. Jej potencjał nie jest jednak w pełni wykorzystywany ani wystarczająco promowany.
- W latach 2020–2024 realizowano różnorodne wydarzenia kulturalne, sportowe i społeczne, przy istotnym udziale instytucji gminnych oraz partnerów lokalnych. Działania te miały charakter cykliczny i angażowały społeczność lokalną.
- Zainteresowanie mieszkańców uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych rośnie do 2023 roku, co może świadczyć o zapotrzebowaniu na tego typu ofertę. Spadek frekwencji w 2024 roku nie zmienia ogólnej tendencji wzrostowej w całym analizowanym okresie.
- Respondenci jako priorytet wskazują rozwój oferty kulturalnej oraz turystycznej, a także działania sprzyjające integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej jest postrzegany jako mniej pilny.
- Oceny oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej są w większości negatywne lub neutralne.
- Największym zainteresowaniem mieszkańców cieszą się wydarzenia masowe i rozrywkowe (koncerty, seanse kinowe), natomiast mniejszym – formy o charakterze lokalnym i wystawienniczym.
- Wyniki analizy wskazują na potrzebę wzmocnienia oferty kulturalnej i turystycznej, poprawy jej promocji oraz lepszego dostosowania form wydarzeń do oczekiwań mieszkańców, przy jednoczesnym wykorzystaniu istniejącego potencjału infrastrukturalnego i społecznego gminy.

4.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Dane dotyczące frekwencji w wyborach parlamentarnych w latach 2015, 2019 i 2023 wskazują na wyraźny i systematyczny wzrost zaangażowania wyborczego mieszkańców (Wykres 52). W 2015 roku frekwencja wyniosła 28,72%, natomiast w 2019 roku wzrosła do 42,45%. Najwyższy poziom udziału wyborców odnotowano w 2023 roku, kiedy frekwencja osiągnęła 58,45%.

Wykres 52. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023

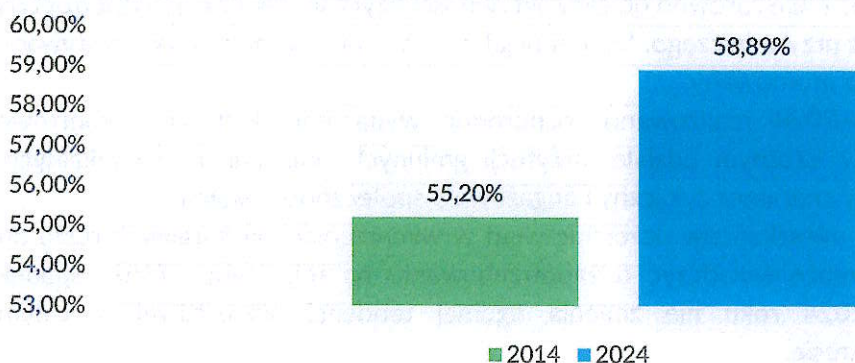


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Dane dotyczące frekwencji w wyborach samorządowych w latach 2014 i 2024 wskazują na umiarkowany wzrost udziału mieszkańców w głosowaniu. W 2014 roku frekwencja wyniosła

55,20%, natomiast w 2024 roku wzrosła do 58,89%. W 2018 roku nie odnotowano frekwencji dla całego powiatu gołdapskiego.

Wykres 53. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Tabela 28 przedstawia podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie Gminy Banie Mazurskie, które stanowią istotny element lokalnego systemu wsparcia społecznego oraz rozwoju społeczno-gospodarczego. W zestawieniu ujęto zarówno podmioty ekonomii społecznej, jak i organizacje o charakterze społecznym, kulturalnym, edukacyjnym oraz środowiskowym.

Zaprezentowane organizacje realizują zakres działań, obejmujących m.in. reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ochronę środowiska naturalnego i dziedzictwa przyrodniczego, aktywizację społeczności lokalnej, rozwój obszarów wiejskich, wspieranie rolnictwa, działalność wychowawczą i wolontariacką, a także podtrzymywanie tożsamości kulturowej mniejszości narodowych.

Tabela 28. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy

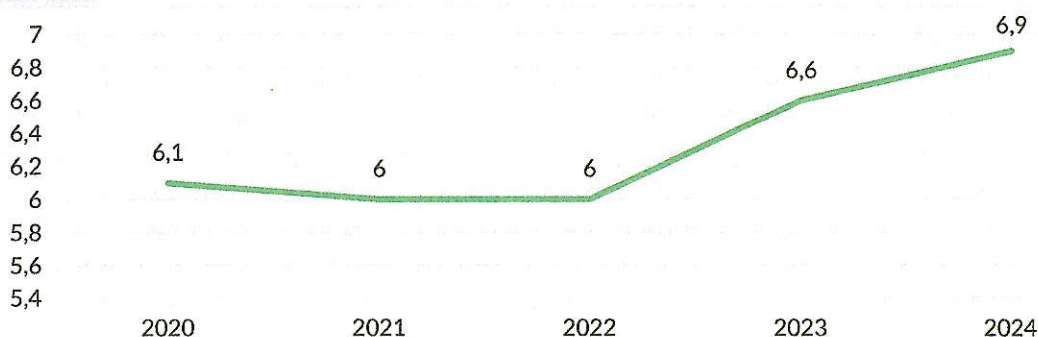
L.P.	Nazwa	Profil działalności
1	Spółdzielnia Socjalna Banie Mazurskie	Podmiot ekonomii społecznej prowadzący działalność gospodarczą połączoną z reintegracją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”	Ochrona oraz promocja środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych.
3	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Nadzieja	Wspieranie rozwoju lokalnego, integracja społeczna, realizacja inicjatyw społecznych, edukacyjnych i pomocowych.
4	Stowarzyszenie „Partnerstwo Dzikie Mazury w Ściborkach”	Działania na rzecz ochrony najdzikszych rejonów Mazur Północnych, które są domem dla rzadkich gatunków zwierząt (łosie, rysie, wilki) i roślin.
5	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Surminy i Sapałówka „SAP – SUR”	Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru wiejskiego w szczególności w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej i rozwoju infrastruktury wsi; promowanie walorów przyrodniczych i turystycznych.
6	Stowarzyszenie Producentów Bydła Mięsnego z/s w Baniach Mazurskich	Wspieranie producentów rolnych, rozwój hodowli bydła mięsnego, reprezentowanie interesów rolników; promocja lokalnej wołowiny.

L.P.	Nazwa	Profil działalności
7	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Ełckiej oddział Banie Mazurskie (KSM)	Działalność wychowawcza, formacyjna i społeczna skierowana do młodzieży, promowanie postaw obywatelskich i wolontariatu.
8	Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Węgorzewo Oddział Banie Mazurskie	Wychowanie dzieci i młodzieży, kształtowanie postaw obywatelskich, patriotycznych i prospołecznych, działalność wolontariacka.
9	Związek Ukraińców w Polsce Koło w Baniach Mazurskich	Podtrzymywanie tożsamości narodowej i kulturowej mniejszości ukraińskiej, działalność kulturalna, edukacyjna i integracyjna.

Źródło: opracowanie własne

Dane przedstawione na Wykres 54 obrazują udział fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020–2024. W analizowanym okresie widoczna jest umiarkowana, lecz systematyczna tendencja wzrostowa tego wskaźnika. W latach 2020–2022 udział organizacji społecznych utrzymywał się na zbliżonym poziomie, wynoszącym około 6,0–6,1%. W kolejnych latach odnotowano wzrost – do 6,6% w 2023 roku oraz 6,9% w 2024 roku. Może to świadczyć o stopniowym rozwoju sektora obywatelskiego oraz rosnącej aktywności społecznej i instytucjonalnej na terenie gminy.

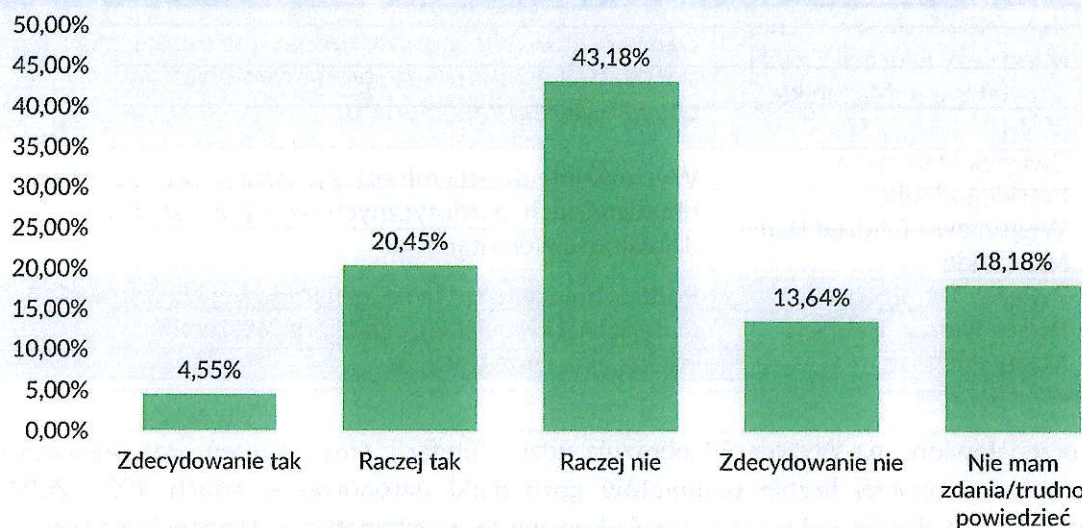
Wykres 54. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2019-2023



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyniki badania dotyczące poczucia wpływu młodych mieszkańców na sprawy lokalne wskazują na przewagę ocen negatywnych (Wykres 55). Największa grupa respondentów (ok. 43,2%) zadeklarowała, że raczej nie ma wpływu na sprawy lokalne, natomiast ok. 13,6% badanych zdecydowanie nie odczuwa takiego wpływu. Oznacza to, że łącznie ponad połowa respondentów (ok. 56,8%) postrzega swoje możliwości oddziaływania na życie lokalnej społeczności jako ograniczone. Pozytywne poczucie wpływu zadeklarowało 25% respondentów, w tym ok. 4,5% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a ok. 20,5% „raczej tak”. Stosunkowo wysoki odsetek osób (ok. 18,2%) nie potrafił jednoznacznie ocenić swojego wpływu, co może świadczyć o niskiej świadomości mechanizmów partycypacji obywatelskiej lub ograniczonym zaangażowaniu w sprawy publiczne.

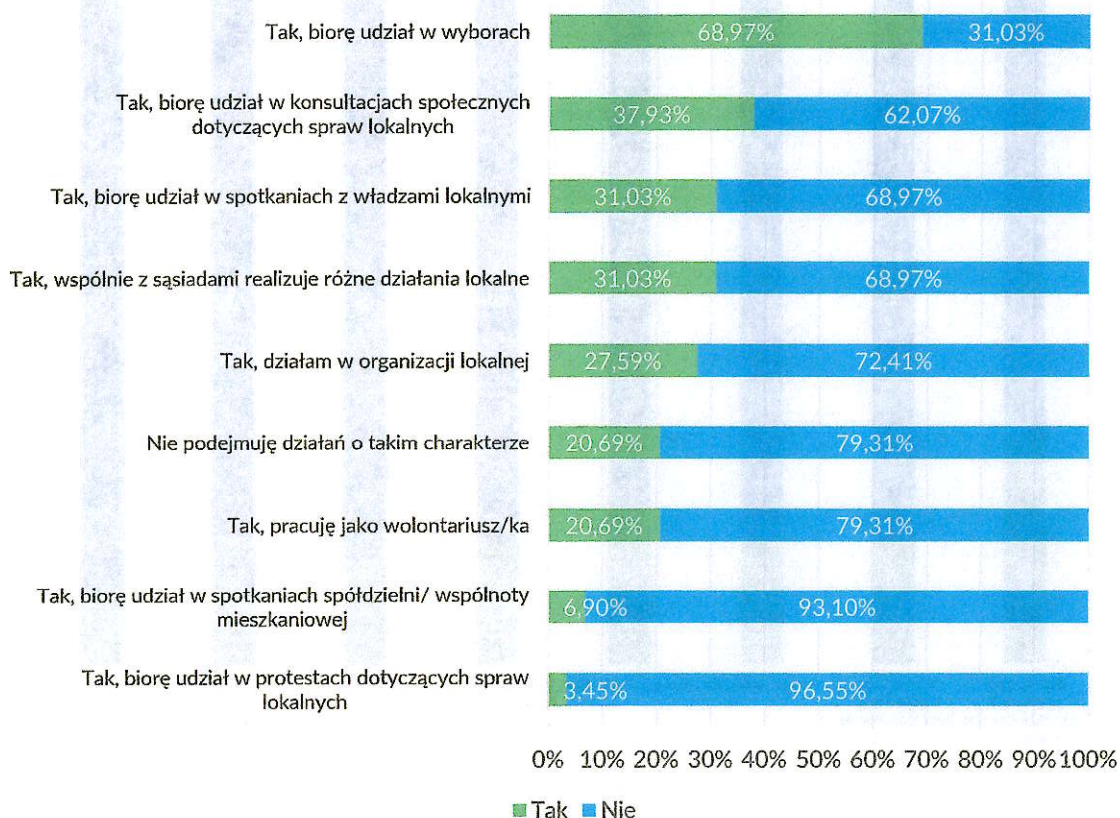
Wykres 55. Poczucie wpływu mieszkańców na sprawy lokalne



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Podejmowane działania o charakterze aktywności obywatelskiej wśród dorosłych mieszkańców, wskazują na zróżnicowany poziom zaangażowania mieszkańców gminy (Wykres 56). Najpowszechniejszą formą aktywności obywatelskiej jest udział w wyborach, który deklaruje ok. 69% respondentów. Stosunkowo wysoki odsetek badanych uczestniczy również w konsultacjach społecznych dotyczących spraw lokalnych (ok. 37,9%) oraz w spotkaniach z władzami lokalnymi (ok. 31%). Część respondentów angażuje się także w działania o charakterze nieformalnym i wspólnotowym. Wspólne inicjatywy z sąsiadami realizuje ok. 31% badanych, natomiast ok. 27,6% deklaruje działalność w organizacjach lokalnych. Pracę charakterze wolontariusza podejmuje ok. 20,7% respondentów, co wskazuje na istnienie potencjału społecznego w obszarze działań pomocowych i integracyjnych. Jednocześnie udział w bardziej bezpośrednich i sformalizowanych formach aktywności obywatelskiej jest relatywnie niższy. W spotkaniach spółdzielni lub wspólnot mieszkaniowych uczestniczy 6,9% badanych, natomiast w protestach dotyczących spraw lokalnych ok. 3,5% respondentów. Niespełna 20,7% badanych deklaruje brak podejmowania działań o charakterze aktywności obywatelskiej.

Wykres 56. Aktywność obywatelska dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Wyniki badania dotyczącego zaangażowania w życie społeczności lokalnej ze strony młodzieży w ciągu ostatniego roku (Wykres 57) wskazują, że największa grupa respondentów (34,09%) deklaruje pomoc przy organizacji imprez i wydarzeń szkolnych. Pozostałe formy aktywności podejmowane są znacznie rzadziej. Po 18,18% badanych wskazało na pomoc przy organizacji wydarzeń lokalnych, pomoc sąsiedzką oraz pomoc rówieśniczą. Taki sam odsetek (18,18%) zadeklarował brak jakiegokolwiek zaangażowania w życie społeczności lokalnej.

Wolontariat podejmuje 15,91% respondentów. Najrzadziej wskazywanymi formami aktywności są dbanie o estetykę i czystość najbliższego otoczenia oraz działalność w organizacjach (np. OSP, PCK, stowarzyszenia, organizacje kościelne) – po 11,36%.

Wykres 57. Aktywność obywatelska młodych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=44

WNIOSKI

- Analiza danych dotyczących frekwencji wyborczej wskazuje na wzrost zaangażowania obywatelskiego mieszkańców Gminy Banie Mazurskie. Zarówno w wyborach parlamentarnych, jak i samorządowych obserwowany jest trend rosnącej frekwencji, co świadczy o zwiększającym się zainteresowaniu mieszkańców sprawami publicznymi oraz rosnącej świadomości obywatelskiej.
- Funkcjonujące na terenie gminy podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe stanowią istotny element lokalnego kapitału społecznego. Ich różnorodna działalność, obejmująca m.in. reintegrację społeczną i zawodową, ochronę środowiska, aktywizację społeczności lokalnej, wsparcie rolnictwa oraz działania wychowawcze i wolontariackie, sprzyja wzmocnieniu spójności społecznej i uzupełnia działania samorządu lokalnego.
- Umiarkowany, lecz systematyczny wzrost udziału fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w strukturze podmiotów gospodarki narodowej wskazuje na stopniowy rozwój sektora obywatelskiego w gminie oraz rosnącą aktywność instytucjonalną i społeczną mieszkańców.
- Pomimo wzrostu frekwencji wyborczej i rozwoju sektora organizacji pozarządowych, badania wskazują na ograniczone poczucie wpływu mieszkańców, w szczególności osób młodych, na sprawy lokalne. Ponad połowa respondentów ocenia swoje możliwości oddziaływania na życie lokalnej społeczności jako niewielkie, co może sygnalizować potrzebę wzmocnienia mechanizmów partycypacji obywatelskiej oraz działań

informacyjnych
i edukacyjnych.

- Aktywność obywatelska mieszkańców gminy koncentruje się głównie na podstawowych formach uczestnictwa, takich jak udział w wyborach, konsultacjach społecznych oraz spotkaniach z władzami lokalnymi. Mniejsze zaangażowanie w bardziej sformalizowane lub konfrontacyjne formy aktywności (np. protesty, działalność w strukturach wspólnot mieszkaniowych) wskazuje na potrzebę tworzenia bardziej dostępnych i atrakcyjnych form włączania mieszkańców w życie publiczne.

4.9. MIESZKALNICTWO

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego w 2021 roku w gminie Banie Mazurskie zlokalizowanych były 1 072 gospodarstwa domowe. Biorąc pod uwagę liczbę ludności gospodarstw ich rozkład był dość równomierny. Najwięcej gospodarstw zamieszkiwanych było przez 2 osoby (252 gospodarstwa), nieco mniej przez 1 osobę (240) oraz 5 lub więcej osób (232). Dane dotyczące liczby gospodarstw domowych według liczby osób przedstawia poniższa Tabela 29.

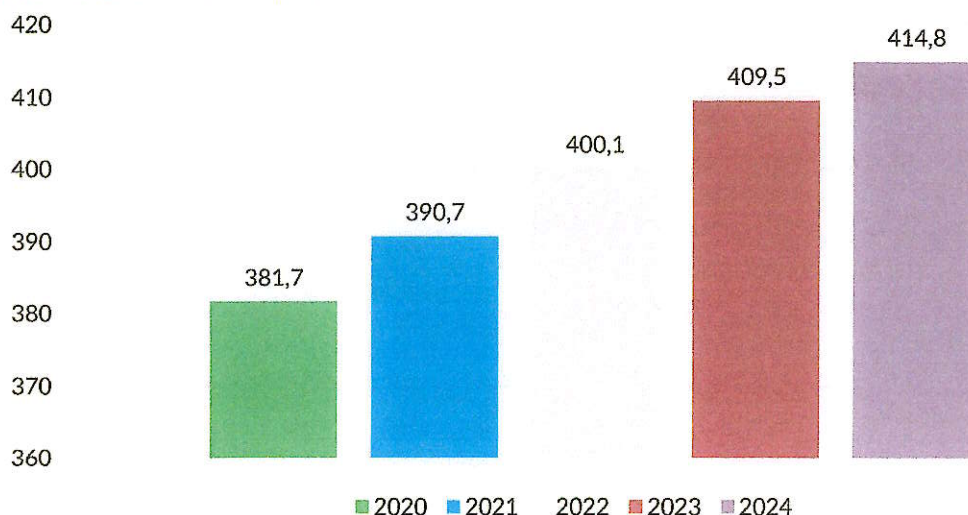
Tabela 29. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku

Gospodarstwa domowe	Liczba
1-osobowe	240
2-osobowe	252
3-osobowe	206
4-osobowe	142
5-osobowe i większe	232
Ogółem	1 072

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NSP2021

Dane dotyczące liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie Banie Mazurskie w latach 2020–2024 wskazują na systematyczny wzrost wskaźnika w całym analizowanym okresie (Wykres 58). W 2020 roku wartość ta wynosiła 381,7, natomiast w kolejnych latach stopniowo rosła, osiągając w 2024 roku poziom 414,8 mieszkań na 1 000 mieszkańców.

Wykres 58. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2019-2023



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza danych dotyczących zasobów mieszkaniowych w Gminie Banie Mazurskie wskazuje na stabilny poziom rozwoju infrastruktury mieszkaniowej w badanym okresie (Tabela 30). W latach 2020–2024 liczba mieszkań wzrosła nieznacznie, z 1 299 do 1 303, a całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się z 96 036 m² do 96 580 m². Zmiany te świadczą o utrzymaniu ciągłości rozwoju zasobu mieszkaniowego oraz stopniowym zwiększaniu jego potencjału. Jednocześnie zauważalny jest systematyczny wzrost liczby lokali socjalnych, których liczba zwiększyła się z 16 w 2020 roku do 22 w 2024 roku. Towarzyszył temu wzrost łącznej powierzchni użytkowej lokali socjalnych z 789 m² do 882 m².

Tabela 30. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2022-2024

	2020	2022	2024
Liczba mieszkań	1 299	1 301	1 303
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m2]	96 036	96 393	96 580
Lokale socjalne	16	20	22
Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych [m2]	789	833	882

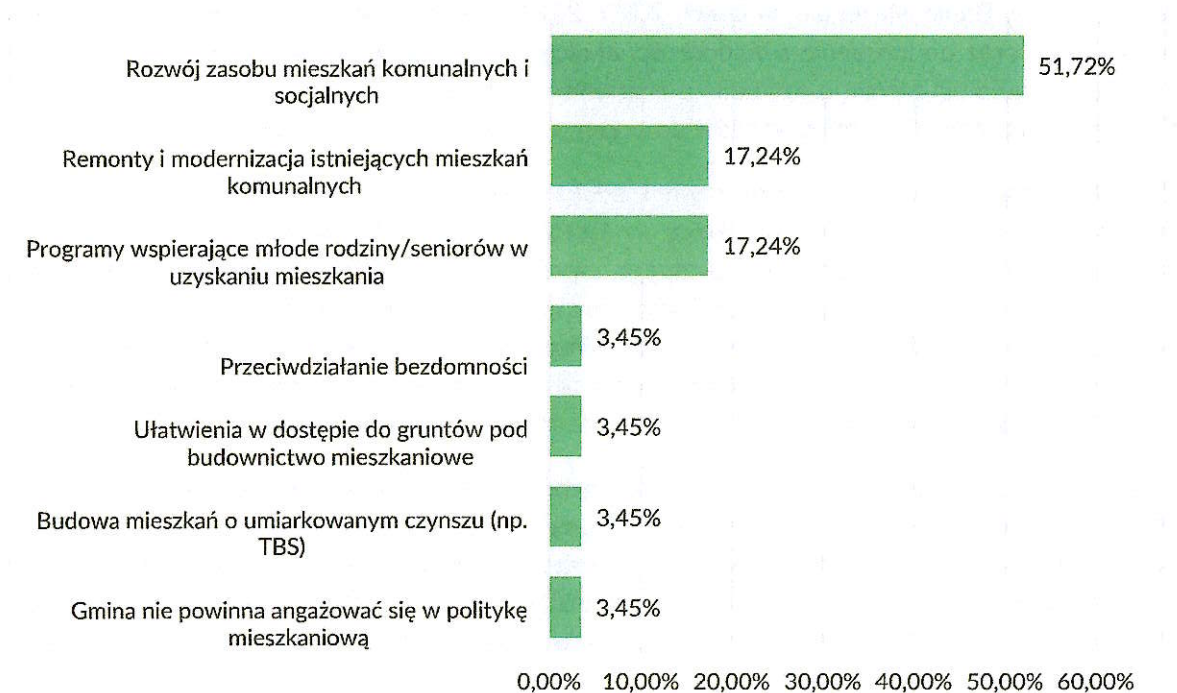
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyniki badania dotyczącego priorytetowych działań gminy w obszarze mieszkalnictwa (Wykres 59) jednoznacznie wskazują na oczekiwania mieszkańców wobec aktywnej roli samorządu w tym zakresie. Zdecydowanie najczęściej wskazywanym kierunkiem działań jest rozwój zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych, który uzyskał poparcie ok. 51,7% respondentów. Świadczy to o dostrzeganiu deficycie tego typu lokali oraz potrzebie zwiększenia dostępności mieszkań dla osób i rodzin o ograniczonych możliwościach finansowych. Istotną grupę odpowiedzi stanowią również wskazania na konieczność realizacji programów wspierających młode rodziny oraz seniorów w uzyskaniu mieszkania, a także remonty i modernizację istniejących zasobów komunalnych – ok. po 17,2% wskazań. Oznacza to, że mieszkańcy dostrzegają zarówno potrzebę zwiększania liczby mieszkań, jak i poprawy jakości już istniejących lokali.

Pozostałe działania, takie jak budowa mieszkań o umiarkowanym czynszu (np. w formule TBS), ułatwienia w dostępie do gruntów pod budownictwo mieszkaniowe, przeciwdziałanie bezdomności czy całkowite wycofanie się gminy z polityki mieszkaniowej, były wskazywane marginalnie (po ok. 3,5%). Niski odsetek tych odpowiedzi sugeruje, że mieszkańcy oczekują przede wszystkim bezpośrednich i konkretnych działań gminy w zakresie rozwoju i utrzymania

zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych, traktując je jako kluczowy element lokalnej polityki społecznej.

Wykres 59. Priorytetowe działania gminy w zakresie polityki mieszkaniowej (opinie mieszkańców)



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

WNIOSKI

- W Gminie Banie Mazurskie obserwowany jest systematyczny wzrost wskaźnika liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, co świadczy o stopniowej poprawie dostępności zasobów mieszkaniowych oraz względnie stabilnym rozwoju rynku mieszkaniowego.
- Zasób mieszkaniowy gminy charakteryzuje się stabilnością i niewielką, lecz konsekwentną dynamiką wzrostu zarówno pod względem liczby mieszkań, jak i ich łącznej powierzchni użytkowej, co potwierdza utrzymanie ciągłości polityki mieszkaniowej.
- Istotnym zjawiskiem jest systematyczne zwiększanie liczby oraz powierzchni lokali socjalnych, co wskazuje na rosnącą wrażliwość gminy na potrzeby mieszkaniowe osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz na realizację funkcji społecznej mieszkalnictwa.
- Opinie mieszkańców potwierdzają oczekiwanie aktywnej roli samorządu w obszarze mieszkalnictwa, ze szczególnym naciskiem na rozwój zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych jako kluczowego kierunku działań.
- Istotne znaczenie przypisywane jest również poprawie jakości istniejących zasobów mieszkaniowych oraz wsparciu grup wymagających szczególnej pomocy, takich jak młode rodziny i seniorzy, co wskazuje na potrzebę kompleksowego podejścia łączącego rozwój ilościowy i jakościowy zasobu mieszkaniowego.
- Marginalne zainteresowanie alternatywnymi formami interwencji, takimi jak budownictwo TBS czy ułatwienia w dostępie do gruntów, sugeruje, że mieszkańcy postrzegają mieszkalnictwo komunalne i socjalne jako główne narzędzie realizacji lokalnej polityki mieszkaniowej.

4.10. OCHRONA ŚRODOWISKA

Tabela 31 przedstawia działania i programy edukacyjne oraz proekologiczne realizowane na terenie Gminy Banie Mazurskie w latach 2020–2024, których celem jest ochrona środowiska naturalnego oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Ujęte w zestawieniu inicjatywy obejmują zarówno działania o charakterze edukacyjnym, jak i instrumenty wsparcia finansowego zachęcające mieszkańców do podejmowania prośrodowiskowych inwestycji.

Wśród działań o wymiarze społecznym i edukacyjnym istotną rolę odgrywają inicjatywy realizowane przez Klub Seniora+, które w latach 2020–2024 angażowały osoby starsze w działania na rzecz środowiska lokalnego, sprzyjając jednocześnie integracji społecznej i kształtowaniu postaw ekologicznych. Ważnym elementem polityki środowiskowej gminy jest również udział w rządowym Programie „Czyste Powietrze”, realizowanym od 2020 roku, który łączy działania informacyjne z realnym wsparciem finansowym na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez modernizację źródeł ciepła i termomodernizację budynków.

Tabela uwzględnia także program usuwania wyrobów zawierających azbest, realizowany od 2017 roku, który ma istotne znaczenie dla ochrony zdrowia mieszkańców oraz poprawy stanu środowiska. Uzupełnieniem tych działań są programy dofinansowań infrastrukturalnych, takie jak wsparcie budowy przyłączy do sieci wodociągowej (od 2022 roku), dofinansowanie wymiany pieców (od 2019 roku), realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz budowa studni wierconych (od 2016 roku).

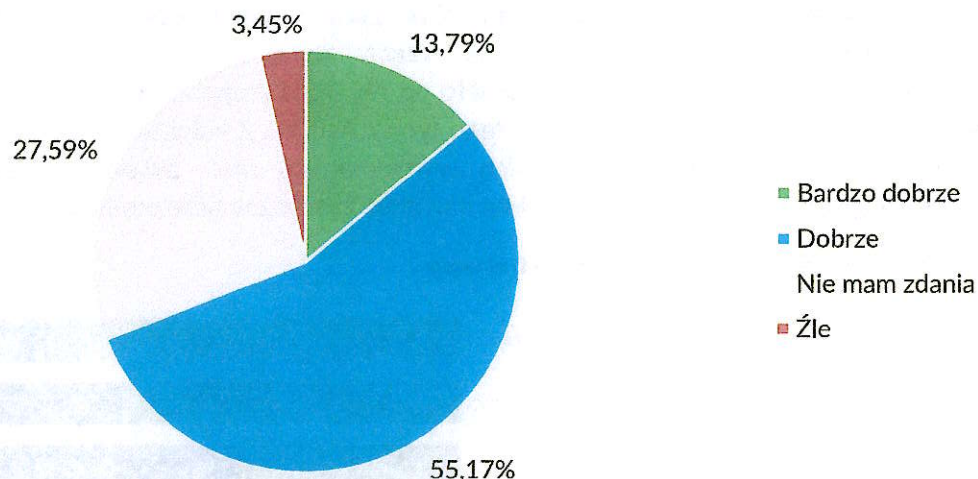
Tabela 31. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024

L.P.	Nazwa	Lata funkcjonowania
1	Działania Klubu Seniora+ na rzecz środowiska lokalnego	2020-2024
2	Program „Czyste Powietrze”	Od 2020 roku
3	Program usuwania wyrobów zawierających azbest	Od 2017 roku
4	Dofinansowanie do budowy przyłączy sieci wodociągowej	Od 2022 roku
5	Dofinansowanie do wymiany pieca	Od 2019 roku
6	Dofinansowanie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków	Od 2016 roku
7	Dofinansowanie kosztów budowy studni wierconych	Od 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania dotyczącego oceny stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Banie Mazurskie (Wykres 60) wskazują na przeważająco pozytywne postrzeganie jakości środowiska przez mieszkańców. Ponad połowa respondentów (ok. 55,2%) oceniła stan środowiska jako „dobry”, natomiast ok. 13,8% badanych wskazało ocenę „bardzo dobrą”. Łącznie niemal 69% uczestników badania wyraziło pozytywną opinię na temat lokalnych warunków środowiskowych, co może świadczyć o wysokich walorach przyrodniczych gminy oraz skuteczności prowadzonych działań proekologicznych. Jednocześnie ok. 27,6% respondentów zadeklarowało brak zdania w tej kwestii, co może wynikać z ograniczonej wiedzy na temat stanu środowiska lub niskiego poziomu zainteresowania zagadnieniami ekologicznymi. Relatywnie niewielki odsetek badanych (ok. 3,5%) ocenił stan środowiska negatywnie, co wskazuje, że negatywne oceny występują sporadycznie i nie stanowią dominującej opinii wśród mieszkańców.

Wykres 60. Ocena stanu środowiska naturalnego w Gminie Banie Mazurskie

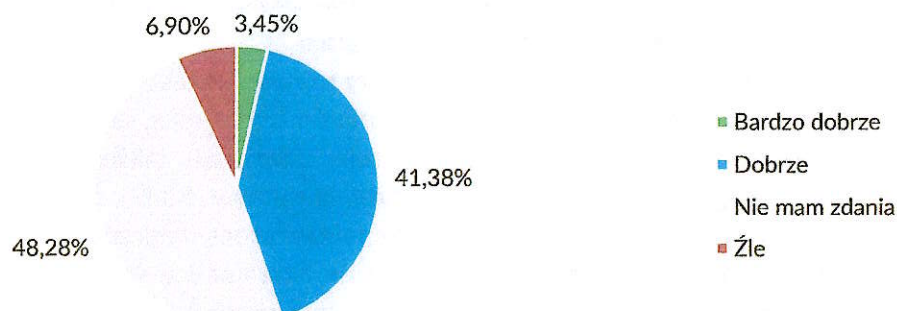


Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Analiza odpowiedzi mieszkańców na pytanie dotyczące oceny działań realizowanych przez gminę na rzecz ochrony środowiska wskazuje na zróżnicowany poziom ich postrzegania (Wykres 61). Najczęściej wybieraną odpowiedzią była ocena „dobra”, którą wskazało ok. 41,4% respondentów, co sugeruje, że znaczna część mieszkańców dostrzega i pozytywnie ocenia podejmowane przez samorząd inicjatywy proekologiczne. Dodatkowo ok. 3,5% badanych oceniło działania gminy jako „bardzo dobre”, co łącznie daje blisko 45% ocen pozytywnych.

Jednocześnie wysoki odsetek respondentów (ok. 48,3%) zadeklarował brak zdania w tej kwestii. Może to świadczyć o niewystarczającym poziomie wiedzy mieszkańców na temat realizowanych działań środowiskowych lub o ograniczonej widoczności i promocji inicjatyw podejmowanych przez gminę. Negatywną ocenę („źle”) wyraziło 6,9% badanych, co stanowi stosunkowo niewielką grupę, jednak wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania działań w zakresie ochrony środowiska oraz wzmacniania komunikacji i dialogu z mieszkańcami.

Wykres 61. Ocena działań gminy na rzecz ochrony środowiska

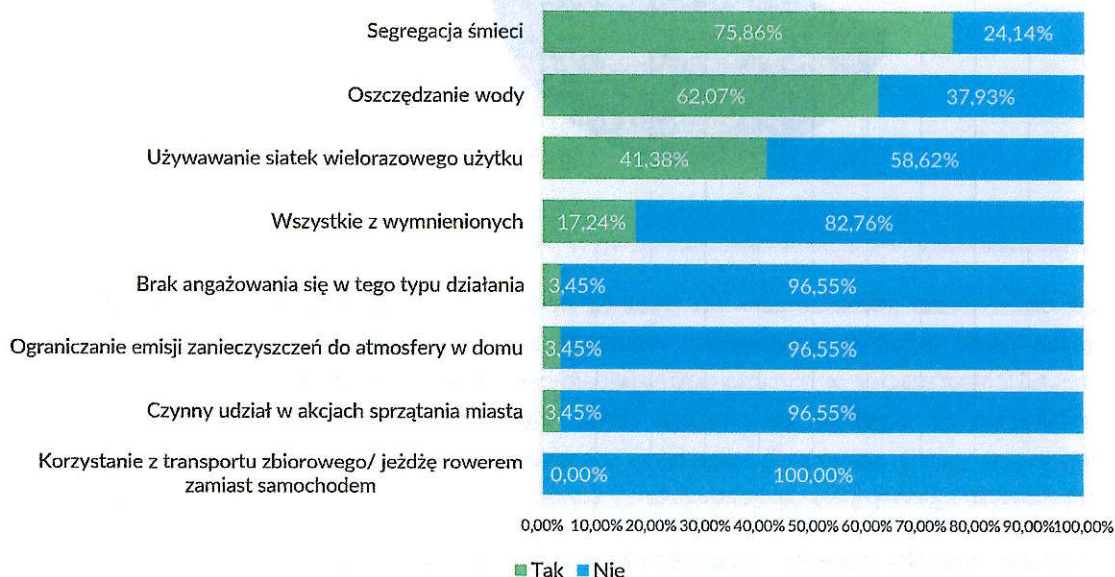


Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

Wyniki badania dotyczące zaangażowania mieszkańców Gminy Banie Mazurskie w działania na rzecz ochrony środowiska (Wykres 62) wskazują, że najczęściej podejmowane są proekologiczne działania realizowane w życiu codziennym. Zdecydowana większość respondentów deklaruje segregowanie odpadów (ok. 75,9%) oraz oszczędzanie wody (ok. 62,1%), co świadczy o utrwalonych nawykach sprzyjających ochronie środowiska. Stosunkowo wysoki odsetek badanych (ok. 41,4%) wskazał również na używanie siatek wielorazowego użytku, co potwierdza rosnącą świadomość w zakresie ograniczania ilości

odpadów. Jednocześnie stosunkowo rzadziej mieszkańcy angażują się w działania wymagające większej aktywności społecznej lub zmiany stylu życia. Czynny udział w akcjach sprzątania miejsc publicznych oraz działania na rzecz ograniczania emisji zanieczyszczeń w gospodarstwach domowych zadeklarowało po ok. 3,5% respondentów. Taki sam odsetek badanych wskazał, że nie angażuje się w tego typu działania. Z kolei ok. 17,2% respondentów zadeklarowało podejmowanie wszystkich wymienionych form aktywności, co wskazuje na istnienie grupy mieszkańców o wysokim poziomie zaangażowania proekologicznego.

Wykres 62. Działania mieszkańców na rzecz ochrony środowiska



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=29

WNIOSKI

- Przedstawione dane wskazują, że Gmina Banie Mazurskie prowadzi spójną i wieloaspektową politykę w zakresie ochrony środowiska, łącząc działania edukacyjne, społeczne oraz instrumenty wsparcia finansowego. Realizowane w latach 2020–2024 programy i inicjatywy, takie jak Program „Czyste Powietrze”, usuwanie azbestu, dofinansowania do wymiany pieców czy rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, przyczyniają się zarówno do poprawy jakości środowiska, jak i do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców. Istotną rolę odgrywają także działania o charakterze integracyjnym i edukacyjnym, w tym inicjatywy Klubu Seniora+, które sprzyjają aktywizacji społecznej i kształtowaniu postaw proekologicznych.
- Opinie mieszkańców potwierdzają ogólnie dobrą ocenę stanu środowiska naturalnego w gminie, co może wynikać z walorów przyrodniczych obszaru oraz prowadzonych działań ochronnych. Jednocześnie zauważalny jest wysoki odsetek respondentów deklarujących brak zdania zarówno w ocenie stanu środowiska, jak i działań podejmowanych przez gminę, co wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań informacyjnych i promocyjnych oraz lepszego komunikowania efektów realizowanych inicjatyw.
- Analiza zaangażowania mieszkańców pokazuje, że dominują indywidualne, codzienne działania proekologiczne, takie jak segregacja odpadów, oszczędzanie wody czy ograniczanie zużycia plastiku. Znacznie rzadziej podejmowane są formy aktywności wymagające większego zaangażowania społecznego, co sugeruje istnienie potencjału

do dalszego rozwoju inicjatyw wspólnotowych i lokalnych kampanii ekologicznych. Wnioski wskazują, że dalsze wzmacnianie edukacji ekologicznej, promocja aktywnego udziału mieszkańców oraz rozwój programów wsparcia mogą przyczynić się do jeszcze skuteczniejszej realizacji lokalnej polityki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju gminy.

5. PODSUMOWANIE

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że Gmina Banie Mazurskie dysponuje stabilnym systemem instytucjonalnym oraz podstawową infrastrukturą usług społecznych, które w wielu obszarach skutecznie odpowiadają na bieżące potrzeby mieszkańców. Jednocześnie utrzymujące się wyzwania demograficzne, zdrowotne i opiekuńcze oraz ograniczona dostępność części usług wymagają stopniowego wzmacniania działań środowiskowych, profilaktycznych i integrujących, tak aby system wsparcia był bardziej dostępny, elastyczny i dostosowany do zmieniającej się struktury społecznej gminy.

5.1. WNIOSKI

- System pomocy społecznej, skoncentrowany wokół GOPS, funkcjonuje stabilnie i zapewnia kompleksową obsługę mieszkańców, łącząc wsparcie finansowe z pracą socjalną i działaniami aktywizującymi.
- Utrzymują się jednak problemy strukturalne, w szczególności związane z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezrobociem oraz uzależnieniami, wymagające długofalowych i specjalistycznych działań.
- Rosnące znaczenie pracy socjalnej i świadczeń niepieniężnych wskazuje na potrzebę wzmacniania usług środowiskowych, aktywizacyjnych i integracyjnych zamiast wyłącznie wsparcia finansowego.
- Gmina doświadcza niekorzystnych trendów demograficznych, w tym starzenia się populacji i spadku liczby dzieci, co w perspektywie kolejnych lat zwiększy zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne.
- Dostęp do ochrony zdrowia ma charakter podstawowy i ograniczony kadrowo, a mieszkańcy sygnalizują trudności w dostępie do specjalistów i długie terminy oczekiwania na świadczenia.
- Zakres wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami jest niewystarczający w stosunku do rosnących potrzeb, a oferta usług cechuje się niską rozpoznawalnością.
- System edukacji zapewnia dostępność podstawowych usług, jednak wyniki egzaminacyjne i niski udział uczniów w zajęciach dodatkowych wskazują na potrzebę wzmacniania jakości i atrakcyjności oferty edukacyjnej.
- Oferta kulturalna i integracyjna ma potencjał, jednak jest postrzegana jako niewystarczająca lub niedostosowana do oczekiwań różnych grup wiekowych.
- Wzrasta poziom aktywności obywatelskiej i liczba organizacji społecznych, jednak poczucie realnego wpływu mieszkańców – szczególnie młodych – na sprawy lokalne pozostaje ograniczone.
- Polityka mieszkaniowa i działania proekologiczne prowadzone są w sposób systematyczny i spójny, choć wymagają lepszej komunikacji i promocji efektów wśród mieszkańców.

5.2. REKOMENDACJE

- Wzmocnienie usług środowiskowych i specjalistycznych (opiekuńczych, asystenckich, socjalnych), w tym rozwój usług mobilnych i wsparcia świadczonego w miejscu zamieszkania.
- Rozszerzenie oferty dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, m.in. poprzez kluby seniora, dzienne formy opieki, usługi wytchnieniowe oraz działania integrujące i przeciwdziałające samotności.

- Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie zdrowia i uzależnień oraz rozwój lokalnych programów edukacyjnych i terapeutycznych.
- Podejmowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi (NFZ, powiat, organizacje pozarządowe) w celu poprawy dostępności do lekarzy specjalistów i usług zdrowotnych.
- Uatrakcyjnienie oferty zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych w szkołach poprzez lepsze dopasowanie do zainteresowań dzieci i młodzieży oraz współpracę z organizacjami lokalnymi.
- Wzmocnienie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej, ze szczególnym naciskiem na wydarzenia integrujące społeczność oraz lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury.
- Rozbudowa systemu informacji o usługach społecznych z wykorzystaniem mediów społecznościowych, materiałów drukowanych oraz bezpośredniej komunikacji z mieszkańcami.
- Rozwój mechanizmów partycypacji obywatelskiej (konsultacje, inicjatywy lokalne, budżet obywatelski, działania skierowane do młodzieży) w celu zwiększenia poczucia wpływu mieszkańców na sprawy gminy.
- Kontynuacja i rozwój polityki mieszkaniowej, w tym modernizacja istniejących zasobów oraz zwiększanie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych.
- Dalsze wzmacnianie działań proekologicznych i edukacyjnych, połączone z aktywizacją mieszkańców do działań wspólnotowych i lokalnych inicjatyw środowiskowych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można stwierdzić, że Gmina Banie Mazurskie posiada solidne fundamenty do dalszego rozwoju systemu usług społecznych, a konsekwentne wdrażanie rekomendowanych działań pozwoli na lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów, zwiększenie dostępności wsparcia oraz budowanie spójnej, odpornej i aktywnej społeczności lokalnej w perspektywie lat 2026–2030.

TABELE

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024	8
Tabela 2. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej	13
Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2024.....	14
Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024	15
Tabela 5. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024	18
Tabela 6. Liczba rodzin według typu w 2021 roku.....	19
Tabela 7. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku	19
Tabela 8. Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	20
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024	20
Tabela 10. Wydatki gminy na realizację zadania „Karta Dużej Rodziny” (układ zadaniowy)	22
Tabela 11. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie gminy.....	27
Tabela 12. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024	27
Tabela 13. Programy z zakresu promocji zdrowia w latach 2020-2024	27
Tabela 14. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.....	31
Tabela 15. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2019-2023.....	32
Tabela 16. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy	35
Tabela 17. Poziom wykształcenia w 2021 roku.....	35
Tabela 18. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024	36
Tabela 19. Podmioty i działania realizowane na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców	39
Tabela 20. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020-2024	39
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024.....	40
Tabela 22. Preferowane kursy dotyczące podnoszenia kompetencji osobistych	42
Tabela 23. Preferowane kursy dotyczące podnoszenia kompetencji zawodowych.....	44
Tabela 24. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy	46
Tabela 25. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy ...	46
Tabela 26. Wydarzenia kulturalne i sportowe oraz atrakcje turystyczne na terenie gminy	47
Tabela 27. Uczestnictwo w życiu kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym mieszkańców	48

Tabela 28. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy	51
Tabela 29. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku.....	56
Tabela 30. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2022-2024	57
Tabela 31. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024	59

WYKRESY

Wykres 1. Liczba ludności	7
Wykres 2. Piramida wieku i płci w 2023 roku	8
Wykres 3. Struktura płci respondentów w poszczególnych badaniach ankietowych.....	9
Wykres 4. Rozkład wieku badanych (badanie z udziałem dzieci i młodzieży)	10
Wykres 5. Rozkład wieku badanych (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)	10
Wykres 6. Rozkład wieku badanych (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia)...	10
Wykres 7. Wykształcenie badanych (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców).....	10
Wykres 8. Wykształcenie badanych (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia)...	10
Wykres 9. Status aktywności zawodowej respondentów (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców)	11
Wykres 10. Status aktywności zawodowej respondentów (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia).....	11
Wykres 11. Sytuacja zawodowa i źródła utrzymania respondentów (badanie z udziałem dorosłych dotyczące bezrobocia).....	11
Wykres 12. Sytuacja materialna badanych (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców).....	12
Wykres 13. Ocena warunków życia w gminie (badanie z udziałem dzieci i młodzieży oraz badanie dorosłych mieszkańców).....	12
Wykres 14. Najczęściej występujące problemy społeczne na terenie gminy Banie Mazurskie	15
Wykres 15. Ocena sytuacji materialnej (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców).....	16
Wykres 16. Korzystanie z pomocy rodziny i wsparcia pomocy społecznej (badanie z udziałem dorosłych mieszkańców dotyczące bezrobocia)	16
Wykres 17. Ocena relacji mieszkańców gminy z innymi mieszkańcami.....	16
Wykres 18. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024...	18
Wykres 19. Liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024.....	18
Wykres 20. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024.....	20
Wykres 21. Liczba dzieci dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024.....	21
Wykres 22. Liczba założonych niebieskich kart w latach 2020-2024.....	21
Wykres 23. Ocena najczęściej występujących problemów rodzin w gminie Banie Mazurskie	22
Wykres 24. Oczekiwane działania gminy Banie Mazurskie w najbliższym czasie.....	23

Wykres 25. Ocena potrzeb w zakresie rozwoju usług społecznych w gminie Banie Mazurskie	24
Wykres 26. Postawy mieszkańców wobec częściowej odpłatności za usługi społeczne.....	25
Wykres 27. Preferowane sposoby pozyskiwania informacji o usługach społecznych w gminie	25
Wykres 28. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2024.....	26
Wykres 29. Ocena działań gminy Banie Mazurskie w zakresie promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.....	28
Wykres 30. Główne problemy w obszarze ochrony zdrowia w gminie Banie Mazurskie	29
Wykres 31. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2024.....	30
Wykres 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	30
Wykres 33. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2019-2023	31
Wykres 34. Bariery i problemy doświadczane przez osoby z niepełnosprawnościami w gminie Banie Mazurskie.....	33
Wykres 35. Ocena oferty usług skierowanych do osób z niepełnosprawnościami w gminie Banie Mazurskie	34
Wykres 36. Główne problemy osób starszych w gminie Banie Mazurskie	34
Wykres 37. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024.....	36
Wykres 38. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024	37
Wykres 39. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024.....	37
Wykres 40. Uczestnictwo uczniów w zajęciach dodatkowych organizowanych w szkole i poza szkołą	38
Wykres 41. Powody nieuczestniczenia uczniów w zajęciach dodatkowych.....	38
Wykres 42. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024.....	40
Wykres 43. Uczestnictwo mieszkańców w kursach i szkoleniach po ukończeniu szkoły	41
Wykres 44. Powody braku udziału mieszkańców w kursach i szkoleniach.....	41
Wykres 45. Zainteresowanie udziałem mieszkańców w kursach i szkoleniach podnoszących kompetencje	42
Wykres 46. Zainteresowanie podnoszeniem kompetencji osobistych wśród mieszkańców....	42
Wykres 47. Zainteresowanie udziałem mieszkańców w kursach i szkoleniach zawodowych .	43
Wykres 48. Preferowana długość kursów i szkoleń.....	45
Wykres 49. Priorytetowe działania z zakresu oferty kulturalnej, które gmina Banie Mazurskie powinna podjąć w najbliższym czasie.....	48
Wykres 50. Ocena oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej w gminie Banie Mazurskie	49

Wykres 51. Preferencje mieszkańców dotyczące form wydarzeń kulturalnych w gminie Banie Mazurskie	49
Wykres 52. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023	50
Wykres 53. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024	51
Wykres 54. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2019-2023	52
Wykres 55. Poczucie wpływu mieszkańców na sprawy lokalne	53
Wykres 56. Aktywność obywatelska dorosłych mieszkańców	54
Wykres 57. Aktywność obywatelska młodych mieszkańców	55
Wykres 58. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2019-2023	56
Wykres 59. Priorytetowe działania gminy w zakresie polityki mieszkaniowej (opinie mieszkańców)	58
Wykres 60. Ocena stanu środowiska naturalnego w Gminie Banie Mazurskie	60
Wykres 61. Ocena działań gminy na rzecz ochrony środowiska	60
Wykres 62. Działania mieszkańców na rzecz ochrony środowiska	61

MAPY

Mapa 1. Lokalizacja gminy Banie Mazurskie na tle powiatu gołdapskiego	7
---	---

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych gminy Banie Mazurskie na lata 2026-2030

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej gminy Banie Mazurskie na lata 2026–2030 została opracowana jako dokument o charakterze analitycznym, którego celem jest uporządkowane przedstawienie aktualnej sytuacji społecznej gminy, rozpoznanie najistotniejszych potrzeb mieszkańców oraz identyfikacja zasobów i potencjałów lokalnych istotnych z punktu widzenia planowania dalszych działań publicznych. Diagnoza stanowi punkt wyjścia do formułowania kierunków rozwoju lokalnych polityk społecznych oraz projektowania adekwatnych usług i instrumentów wsparcia na poziomie gminnym.

Podstawą sporządzenia dokumentu jest ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1818 z późn. zm.)